

RYNEK OWOCÓW I WARZYZW

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 2956-5413

**ANALIZY
RYNKOWE**

Redakcja naukowa
Bożena Nosecka

GRUDZIEŃ 2023

KOMITET REDAKCYJNY:

Sylwia Łaba
Renata Grochowska
Mariola Kwasek
Iwona Szczepaniak
Agnieszka Wrzochalska
Piotr Szajner
Marek Zieliński

RECENZENT:

Łukasz Ambroziak

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU OWOCÓW I WARZYW:

Bożena Nosecka

Oceny i komentarze prezentowane w *Analizach Rynkowych* są opracowywane na podstawie najlepszych, sprawdzonych źródeł informacji i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w publikacji, należy podać źródło.

Cytowanie: Nosecka, B. (red.). (2023). *Rynek owoców i warzyw. Stan i perspektywy*. Nr 63. Analizy Rynkowe. IERiGŻ PIB.

ISSN 1231-2584 (druk), ISSN 2956-5413 (pdf); ark. wyd. 5,71

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Gospodarstw Rolnych
i Ogrodniczych IERiGŻ PIB
Kierownik Zakładu – Marek Zieliński

WYDAWCA: Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowy Instytut Badawczy, <http://ierigz.waw.pl/>
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa; tel. (22) 505 45 18; e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl
Projekt okładki: Leszek Ślipski
Korekta, skład i druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ PIB

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Owoce	6
1. Rynek w UE	6
dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ PIB, dr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ PIB	
2. Rynek w Polsce	7
2.1. Produkcja	7
dr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ PIB	
2.2. Przetwórstwo	11
dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ PIB, dr hab. Iwona Szczepaniak, prof. IERiGŻ PIB	
2.3. Handel zagraniczny	16
mgr Anna Bugała, IERiGŻ-PIB, dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ PIB	
2.4. Ceny detaliczne i spożycie	23
dr hab. Mariola Kwasek, prof. IERiGŻ PIB	
II. Warzywa	27
1. Rynek w UE	27
dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ PIB, dr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ PIB	
2. Rynek w Polsce	29
2.1. Produkcja	29
mgr inż. Tomasz Smoleński, IERiGŻ PIB	
2.2. Przetwórstwo	32
dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ PIB	
2.3. Handel zagraniczny	33
mgr Anna Bugała, IERiGŻ PIB	
2.4. Ceny detaliczne i spożycie	40
dr hab. Mariola Kwasek, prof. IERiGŻ PIB	
Aneks	44

Według danych GUS-u w 2023 r. zbiory owoców w Polsce obniżyły się w porównaniu z rokiem poprzednim o 8,2% do 4,92 mln t. Spadła produkcja niemal wszystkich gatunków, a najbardziej zmniejszyły się zbiory porzeczek czarnych, wiśni, czereśni i malin. Produkcja jabłek spadła o 8,8% do 3,89 mln t. Zbiory warzyw gruntowych zmniejszyły się o 3,4% do 3,85 mln t. Większa była tylko produkcja buraków ćwikłowych oraz kukurydzy cukrowej. Zbiory warzyw uprawianych pod osłonami obniżyły się o 8,5% do 1,33 mln t. Ocenia się, że produkcja owoców w UE (łącznie z Polską) wyniosła 37,3 mln t, a warzyw 59,7 mln t wobec odpowiednio 38,2 i 58,9 mln t w 2022 roku.

W wyniku obniżenia zbiorów produkcja przetworów owocowych w sezonie 2023/24 zmniejszy się w porównaniu z sezonem poprzednim o ok. 8% do 1,1 mln t. Produkcja zagęszczonego soku jabłkowego spadnie o 15%, a mrożonych owoców o 10% do odpowiednio 340 i 355 tys. t. Produkcja przetworów warzywnych prognozowana jest na ok. 1,3 mln t wobec 1,28 mln t w sezonie 2022/23. Łączna produkcja soków nieskoncentrowanych, nektarów i napojów owocowych i owocowo-warzywnych obniży się z 2,26 do 2,10 mln t. Trzeba dodać, że przed rozpoczęciem kampanii skupu surowców do przetwórstwa korzystna była sytuacja finansowa przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego. W pierwszym półroczu 2023 r. rentowność brutto, netto, współczynnik płynności, stopa inwestowania były wyższe niż w pierwszym półroczu poprzedniego roku.

Prognozuje się, że w sezonie 2023/24 wpływy z eksportu owoców i ich przetworów wyniosą 2,72 mld/EUR wobec 2,81 mld EUR w sezonie poprzednim. Decydujące będzie obniżenie wartości eksportu mrożonych owoców. Mniejszy będzie zarówno wolumen eksportu tych produktów, jak i ich średnie ceny eksportowe. Głównie w wyniku wzrostu

cen eksportowych większe będą wpływy z eksportu niemal wszystkich pozostałych przetworów, a także owoców świeżych. Z powodu rekordowo wysokich cen eksportowych zwiększą się wpływy z zagranicznej sprzedaży zagęszczonego soku jabłkowego. Wyższe będą też wpływy z eksportu jabłek. Wartość zagranicznej sprzedaży warzyw i ich przetworów pozostanie na poziomie ok. 1,4 mld EUR. Obniżą się wpływy z eksportu cebuli świeżej i jej przetworów, a także marchwi i jej przetworów. Wyższa będzie wartość eksportu pomidorów i ich przetworów (głównie koncentratu pomidorowego i keczupu). Ceny większości warzyw świeżych i przetworzonych będą wyższe niż w sezonie 2022/23. Wartość eksportu pieczarek i ich przetworów wzrośnie o ok. 3% do rekordowego poziomu 670 mln EUR. Łączna wartość zagranicznej sprzedaży owoców, warzyw i ich przetworów (razem z pieczarkami i ich przetworami) obniży się z 4,87 do 4,79 mld EUR.

Wartość importu owoców i ich przetworów prognozowana jest w sezonie 2023/24 na 3,14 mld EUR wobec 3,17 mld EUR w sezonie poprzednim. Tak jak w odniesieniu do eksportu, na spadku wartości importu zaważy obniżenie wartości przywozu owoców mrożonych. Spadek wolumenu przywozu spowoduje też zmniejszenie wartości importu zagęszczonego i nieskoncentrowanych soków owocowych. Dotyczy to będzie głównie soków pomarańczowych. Udział owoców południowych i ich przetworów w łącznej wartości przywozu owoców świeżych i przetworzonych wyniesie ok. 82% wobec 80% w sezonie 2022/23. Import owoców strefy umiarkowanej i ich przetworów ma w Polsce w przeważającym stopniu charakter komplementarny, a nie konkurencyjny. Wartość przywozu warzyw i ich przetworów wzrośnie z 1,71 do 1,76 mln EUR. Obniży się jedynie wartość importu cebuli i jej przetworów. Łączna wartość przywozu owoców, warzyw i ich przetworów (razem z pieczarkami i ich przetworami) ocenia-

na jest na ok. 4,90 mld EUR wobec 4,89 mld EUR w sezonie 2022/23. Ujemne saldo handlu zagranicznego całą tą grupą produktów prognozowane jest na 108 mln EUR wobec dodatniego w wysokości 24,0 mln EUR w sezonie 2022/23. Ujemne saldo handlu owocami i warzywami (łącznie z pieczarkami) pogłębi się z 1,52 do 1,55 mld EUR, a dodatnie saldo handlu przetworami owocowymi, warzywnymi (razem z przetworami z pieczarek) zmniejszy się z 1,49 do 1,44 mld EUR.

W 2023 r. wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim ceny kierowanych na rynek produktów świeżych śliwek, a spadły ceny czereśni i truskawek. W skupie do przetwórstwa zwiększyły się ceny wiśni, śliwek, agrestu i aronii, a spadły wobec rekordowo wysokich w 2022 r. ceny skupu truskawek, porzeczek czarnych oraz malin. Obniżyły się też ceny porzeczek czerwonych. Silny spadek cen skupu truskawek, porzeczek czarnych i malin spowodowany był w decydującym stopniu ich dostosowaniem do możliwych do uzyskania cen w eksporcie przetworów z tych owoców – głównie mrożonek. W sezonie 2023/24 znacząco wyższe będą ceny skupu jabłek kierowanych do przetwórstwa. Wzrosną też ceny jabłek i gruszek deserowych. Zwiększenie cen jabłek wykorzystywanych w zakładach przetwórczych spowodowane będzie rekordowymi cenami produktów przerobu jabłek, głównie zagęszczonego soku jabłkowego. W sezonie 2023/24 wyższe będą też ceny skupu większości warzyw kierowanych na rynek produktów świeżych i do przetwórstwa. Obniżą się jedynie ceny skupu kapusty i papryki przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej. W 2023 r. niższe niż w roku poprzednim były też ceny skupu fasoli szparagowej.

W sezonie 2023/24 utrzyma się tendencja wzrostowa cen zbytu przetworów owocowych, warzywnych i soków. Przykładowo w pierwszych miesiącach sezonu (lipiec–październik) ceny zbytu dżemu truskawkowego wzrosły w porównaniu

z analogicznym okresem roku poprzedniego o 31,5%. Geny zbytu dzemu produkowanego z porzeczek czarnych zwiększyły się o 39,5%, soku pomarańczowego o 15,7%, jabłkowego o 8,6%, koncentratu pomidorowego o 20,0%, a keczupu o 23,0%. Spośród tych produktów najbardziej wzrosły ceny zbytu: dzemów z porzeczek czarnych (o 44,0%) oraz koncentratu pomidorowego (o 36,0%) w okresie styczeń–październik 2023 r. w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego.

W okresie styczeń–październik 2023 r. przeciętne ceny detaliczne owoców i ich przetworów wzrosły w porównaniu z okresem styczeń–październik 2022 r. o 11,9%, a warzyw i ich przetworów o 20,4% przy wzroście cen towarów i usług konsumpcyjnych o 12,5% oraz cen żywności i napojów bezalkoholowych o 16,9%. Spośród owoców i ich przetworów najbardziej podrożały banany (o 16,9%), owoce cytrusowe (o 13,2%) i owoce mrożone (o 19,6%). W grupie warzyw i ich przetworów największy był wzrost

cen warzyw kalafiorowych (o 24,5%), marchwi (o 52,9%), cebuli (o 40,2%). Konsekwencją wzrostu cen jest spadek spożycia większości owoców i warzyw oraz ich przetworów. W pierwszym kwartale 2023 r. najbardziej w porównaniu z pierwszym kwartałem roku poprzedniego obniżyło się spożycie owoców cytrusowych, pomidorów, cebuli i soków owocowych. W całym 2023 r. i w sezonie 2023/24 spożycie owoców, warzyw i ich przetworów będzie mniejsze niż w analogicznych okresach poprzednich.

SUMMARY

According to data from Statistics Poland, in 2023, fruit harvest in Poland decreased by 8.2%, as compared to the previous year, to 4.92 million tons. Production of almost all species decreased, and the harvest of blackcurrants, sour cherries, sweet cherries and raspberries the most. Apple production decreased by 8.8% to 3.89 million tons. Field vegetable harvest decreased by 3.4% to 3.85 million tons. Only the production of beetroot and sweet corn was higher. The harvest of vegetables grown under cover decreased by 8.5% to 1.33 million tons. It is estimated that the production of fruit in the EU (including Poland) amounted to 37.3 million tons, and 59.7 million tons for vegetables, as compared to 38.2 and 58.9 million tons in 2022, respectively.

As a result of the decreased harvest, processed fruit production in the 2023/24 season will decrease, as compared to the previous season by approximately 8% to 1.1 million tons. Concentrated apple juice production will decrease by 15% and frozen fruit production by 10%, to 340 and 355 thousand tons, respectively. Production of processed vegetables is forecast to be approximately 1.3 million tons, as compared to 1.28 million tons in the 2022/23 season. Total production of non-concentrated juices, nectars and fruit and fruit and vegetable drinks will decrease from 2.26 to 2.10 million tons. It should be added that before the start of the campaign for the purchase of raw materials for processing, the financial

situation of enterprises in the fruit and vegetable industry was favorable. In the first half of 2023, gross and net profitability, liquidity ratio and investment rate were higher than in the first half of the previous year.

It is forecast that in the 2023/24 season, revenues from the export of fruit and fruit products will amount to EUR 2.72 billion, as compared to EUR 2.81 billion in the previous season. The decisive factor will be reduced value of frozen fruit exports. Both the export volume of the products and their average export prices will be lower. Mainly as a result of increased export prices, revenues from the export of almost all other processed products, as well as fresh fruit, will be higher. Due to record high export prices, revenues from foreign sales of concentrated apple juice will increase. Revenues from apple exports will also be higher. The value of foreign sales of vegetables and their processed products will remain at approximately EUR 1.4 billion. Revenues from exports of fresh onion and its products, as well as carrots and its products will decrease. The value of exports of tomatoes and their products (mainly tomato concentrate and ketchup) will be higher. Prices of most vegetables and their processed products will be higher than in the 2022/23 season. The value of exports of mushrooms and their products will increase by approximately 3% to a record level of EUR 670 million. Total value of foreign sales of fruit, vegetables

and their products (with mushrooms and their products) will decrease from EUR 4.87 to EUR 4.79 billion.

The value of imports of fruit and fruit products in the 2023/24 season is forecast to be EUR 3.14 billion, as compared to EUR 3.17 billion in the previous season. As in the case of exports, the decreased value of imports will be influenced by the decreased value of imports of frozen fruit. Declined volume of imports will also result in a reduction in the value of imports of concentrated and non-concentrated fruit juices. This will mainly apply to orange juices. The share of southern fruit and their preserves in the total value of imports of fruit and their preserves will be approximately 82%, as compared to 80% in the 2022/23 season. Imports of temperate zone fruits and their processed products in Poland are largely complementary, not competitive. The value of imports of vegetables and their processed products will increase from EUR 1.71 to EUR 1.76 million. Only the value of imports of onions and its products will decrease. Total value of imports of fruit, vegetables and their processed products (together with mushrooms and mushroom products) is estimated at approximately EUR 4.90 billion, as compared to EUR 4.89 billion in the 2022/23 season. The negative foreign trade balance for the entire product group is forecast at EUR 108 million, as compared to the positive balance of EUR 24.0 million in the 2022/23 season.

The negative trade balance in fruit and vegetables (including mushrooms) will deepen from EUR 1.52 to EUR 1.55 billion, and the positive trade balance in fruit and vegetable products (including mushroom products) will decrease from EUR 1.49 to EUR 1.44 billion.

In 2023, prices of fresh plum products marketed increased, as compared to the previous year, and prices of sweet cherries and strawberries decreased. In purchasing for processing, prices of sour cherries, plums, gooseberries and chokeberries increased, and dropped, as compared to the record high purchase prices of strawberries, blackcurrants and raspberries in 2022. Prices of red currants also dropped. The great decline in purchase prices of strawberries, black currants and raspberries was caused to a significant extent by their adjustment to the prices obtainable in the export of processed products from the fruits, mainly frozen foods. In the 2023/24 season, purchase prices of apples intended for processing will be significantly higher. Prices of dessert apples and pears will also increase. Increased prices of apples

used in processing plants will be caused by record prices of apple processing products, mainly concentrated apple juice. In the 2023/24 season, purchase prices for most vegetables destined for the fresh market and for processing will also be higher. Only purchase prices of cabbage and peppers intended for direct consumption will decrease. In 2023, the purchase prices of green beans were also lower than in the previous year.

In the 2023/24 season, the upward trend in sales prices of processed fruit, vegetables and juices will continue. For example, in the first months of the season (July–October), sales prices of strawberry jam increased by 31.5%, as compared to the same period of the previous year. Sales prices of jam produced from black currants increased by 39.5%, by 15.7% for orange juice, by 8.6% for apple juice, by 20.0% for tomato paste and by 23.0% for ketchup. Of the products, between January and October 2023, as compared to the same period of the previous year, the sales prices of: blackcurrant jams (by 44.0%) and tomato paste (by 36.0%) increased the most.

Between January and October 2023, the average retail prices of fruit and fruit products increased by 11.9%, as compared to the period January–October 2022, and for vegetables and vegetable products by 20.4%, with an increase in the prices of consumer goods and services by 12.5% and food and non-alcoholic beverage prices by 16.9%. For fruits and fruit products, prices increased the most for bananas (by 16.9%), citrus fruits (by 13.2%) and frozen fruits (by 19.6%). In the group of vegetables and vegetable products, the largest increase was in the prices of cauliflower vegetables (by 24.5%), carrots (by 52.9%), and onions (by 40.2%). The consequence of the price increase is a decline in the consumption of most fruit and vegetables and their processed products. In the first quarter of 2023, the consumption of citrus fruits, tomatoes, onions and fruit juices decreased the most compared to the first quarter of the previous year. Throughout 2023 and in the 2023/24 season, the consumption of fruit, vegetables and their processed products will be lower than in the corresponding previous periods.

1. Rynek w UE

1.1. Mniejsze zbiory owoców w UE w 2023 roku

Według wstępnych ocen produkcja owoców w UE w 2023 r. wyniosła 37,3 mln t wobec 38,2 mln t w roku poprzednim. Warunki meteorologiczne w 2023 r. niemal w całym okresie wegetacji nie były korzystne dla wegetacji owoców w większości krajów UE, w tym w decydujących o łącznych zbiorach krajach południowych – głównie w Hiszpanii i Włoszech. W wyniku wiosennych przymrozków w obu tych krajach miało miejsce uszkodzenie zawiązków owoców i pąków na drzewach owocowych. Straty mrozowe notowano też w Austrii i na Węgrzech. Wegetację owoców utrudniały letnie i jesienne upały w Europie. Z powodu niedoborów opadów deszczu przyspieszony był zbiór wielu gatunków owoców i utrudnione było rozpoczęcie wegetacji odmian późniejszych. Jakość owoców ze zbiorów 2023 r. jest gorsza niż ze zbiorów z roku poprzedniego.

Według październikowych ocen Światowego Stowarzyszenia Producentów i Eksporterów Jabłek i Gruszek (WAPA) zbiory jabłek w UE w 2023 r. wyniosły niespełna 11 mln t wobec 11,8 mln t w roku poprzednim. Mniejsze były zbiory w niemal wszystkich krajach, w tym we Włoszech, Polsce, Francji i Niemczech, największych producentach tych owoców w UE. Zbiory gruszek spadły z 2,0 do 1,7 mln t. Według ocen WAPA w 2023 r. zbiory jabłek spadły też w RPA i Nowej Zelandii, a wyższe były w Brazylii i Chile. Produkcja w Chinach utrzymała się na poziomie ok. 41 mln t. Zbiory w tym kraju w dwu ostatnich latach były o ok. 11% mniejsze niż w 2021 r. Zbiory gruszek w 2023 r. spadły w porównaniu z rokiem poprzednim w RPA, natomiast nieznacznie wyższe były w Argentynie i Chile.

W 2023 r. mniejsze niż w roku poprzednim były w UE zbiory większości pozostałych owoców, w tym owoców

jagodowych (głównie truskawek), wiśni, czereśni, śliwek i innych owoców strefy umiarkowanej. O spadku produkcji truskawek oraz malin zdecydowały mniejsze zbiory w Hiszpanii, a wiśni niski poziom plonów na Węgrzech. Obniżyła się też w UE produkcja brzoskwiń i nektaryn, owoców cytrusowych (głównie pomarańczę), arbuzów, winogron, a także owoców kiwi i awokado. W wyniku spadku podaży oraz wzrostu kosztów produkcji ceny skupu niemal wszystkich owoców były wyższe niż w 2022 r.

W sezonie 2023/24 mniejsza niż w sezonie poprzednim będzie w UE produkcja soku jabłkowego oraz pozostałych przetworów wytwarzanych z tych owoców. O spadku produkcji koncentratu soku jabłkowego zdecydowało obniżenie podaży w Polsce, która jest największym w UE producentem tego artykułu. Zmniejszy się także w UE produkcja soków i konserw wytwarzanych z owoców cytrusowych i winogron, a także przetworów produkowanych z brzoskwiń i nektaryn (głównie konserw). Wzrost cen surowca oraz kosztów przetwarzania wpłynie na zwiększenie cen zbytu większości przetworów owocowych produkowanych w UE.

Spadek produkcji owoców i ich przetworów miał także miejsce w wielu krajach liczących się w światowej produkcji i eksporcie tej grupy artykułów. W Brazylii, bardzo znacząco w wyniku chorób plantacji, obniżyły się zbiory pomarańczy i spadła produkcja soku pomarańczowego. Brazylija jest największym światowym eksporterem tego produktu. W następnym rekordowych upałów w sierpniu ob-

niżyła się produkcja większości owoców, w tym cytrusowych, w Maroku. Mniejsza była produkcja i pogorszyła się jakość owoców kiwi w Nowej Zelandii oraz ananasów w Ameryce Płd. Spadła także podaż owoców (głównie pestkowych) w Republice Południowej Afryki oraz w Izraelu. Wzrosła natomiast produkcja owoców (w tym cytrusowych) w Turcji, pomarańczy na Florydzie, owoców jagodowych (w tym truskawek) w Egipcie oraz bananów w Ekwadorze.

W sezonie 2023/24 wyższe niż w sezonie poprzednim są ceny w obrocie światowym większością owoców i ich przetworów. Największy jest wzrost cen zagęszczonego soku pomarańczowego i jabłkowego.

1.2. Zmniejszenie ujemnego salda handlu zagranicznego owocami świeżymi i pogłębienie ujemnego salda w handlu przetworami owocowymi w UE w 2022 roku

W 2022 r. eksport zewnętrzny owoców świeżych z krajów UE wyniósł 3,77 mln t wobec 3,89 mln t w roku poprzednim. Przywóz spoza UE obniżył się z 13,53 do 13,07 mln t, a ujemne saldo handlu spadło z 9,64 do 9,31 mln t. W okresie styczeń–sierpień 2023 r. ujemne saldo wzrosło w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku o 0,34 mln t do 6,94 mln t. Kraje UE sprowadzają z krajów „zewnętrznych” głównie banany, ananasy i owoce mango. W 2022 r. ujemne saldo obrotów z krajami pozaunijnymi przetworami owocowymi wyniosło 1,53 mln t wobec 1,45 mln t w 2021 r.

Tabela 1. Produkcja owoców w Unii Europejskiej-27^a (mln t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ^b
UE-14	31,8	32,7	31,9	31,6	30,3	30,0	29,5
UE-13	5,7	8,9	7,0	7,5	8,2	8,2	7,8
UE-27	37,5	41,6	38,9	39,1	38,5	38,2	37,3
Polska	3,2	5,1	3,9	4,5	5,1	5,4	4,9

^a bez winogron wykorzystywanych w produkcji wina, ^b szacunek IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu i GUS-u, pobrane 18 grudnia 2023 z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database> oraz <https://stat.gov.pl/>

W wyniku większego spadku importu niż eksportu ujemne saldo handlu w okresie styczeń–sierpień 2023 r. obniżyło się w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku o 0,35 mln t do 0,80 mln t. Głównymi produktami importowanymi spoza UE są zagęszczane soki produkowane z owoców cytrusowych oraz konserwy wytwarzane z owoców egzotycznych – głównie z ananasów.

Udział Polski w łącznym unijnym imporcie owoców świeżych w 2022 r. wyniósł 2,0% wobec 2,1% w roku poprzednim. W unijnym przywozie przetworów owocowych wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 7,0 i 7,2%. W 2022 r. dostawy do Polski stanowiły 5,7% łącznego unijnego eksportu owoców świeżych i 3,4% eksportu przetworów wobec odpowiednio 5,6 i 3,5% w 2021 r. Polska sprowadza z UE głównie: owoce cytrusowe, winogrona, brzoskwinie, nektaryny, owoce kiwi, arbuzy oraz przetwory z brzoskwiń i winogron.

Udział dostaw z Polski w unijnym imporcie soku jabłkowego obniżył się z 30,0% w 2021 r. do 26,7% w 2022 r. Wskaźnik ten w odniesieniu do owoców mrożonych zmniejszył się z 16,2 do 14,5%. Polska nie liczy się w dostawach do UE pozostałych przetworów owocowych.

2. Rynek w Polsce

2.1. Produkcja

2.1.1. Spadek powierzchni i zbiorów owoców w 2023 roku

Zgodnie z szacunkami IERiGŻ PIB łączna powierzchnia upraw owoców w 2023 r. zmniejszyła się względem poprzedniego roku o 1,2% do 348,2 tys. ha. Powierzchnia upraw owoców z drzew zmalowała o 1,1%, a owoców jagodowych o 1,2%. Areal upraw sadów jabłoniowych zmniejszył się o 1,3% do 150,0 tys. ha, sadów wiśniowych o 2,7% do 25,3 tys. ha, a czereśniowych o 3,0% do 9,6 tys. ha. Nieznaczny spadek zanotowano również w przypadku arealu sadów brzoskwińowych oraz orzechów włoskich. Nie zmieniła się powierzchnia

Tabela 2. Obroty handlu zagranicznego owocami świeżymi w UE-27 (tys. t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I-VIII 2022	I-VIII 2023
Eksport	23 503	22 264	23 470	22 763	22 886	21 698	14 484	14 032
wewnętrzny	18 791	18 166	18 756	18 697	18 999	17 933	12 100	11 826
w tym do Polski	1 316	1 181	1 250	1 237	1 276	1 233	827	837
zewnątrzny	4 712	4 098	4 714	4 066	3 887	3 765	2 384	2 206
<i>Główni eksporterzy</i>								
Hiszpania	6 001	5 635	6 060	5 940	5 782	5 540	3 952	3 650
Włochy	2 283	2 023	1 901	1 925	1 958	1 887	1 155	1 151
Francja	956	824	759	768	735	748	483	487
Import	30 555	30 671	30 717	31 498	32 054	31 007	21 114	21 102
wewnętrzny	18 550	17 706	18 098	18 205	18 526	17 937	12 127	11 956
w tym z Polski	557	587	489	506	677	614	349	397
zewnątrzny	12 005	12 965	12 619	13 293	13 528	13 070	8 987	9 146
<i>Główni importerzy</i>								
Niemcy	5 506	5 360	5 506	5 527	5 496	5 029	3 455	3 432
Francja	2 684	2 713	2 732	2 731	2 800	2 603	1 740	1 606
Wielka Brytania	1 397	1 365	1 389	1 357	1 203	1 119	784	648

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu. Pobrane 4 grudnia 2023 r. z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Tabela 3. Obroty handlu zagranicznego przetworami owocowymi w UE-27 (tys. t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I-VIII 2022	I-VIII 2023
Eksport	9 863	9 926	10 117	10 038	10 031	9 828	6 552	6 213
wewnętrzny	7 442	7 522	7 585	7 526	7 708	7 541	5 060	4 734
w tym do Polski	277	275	299	312	355	331	226	206
zewnątrzny	2 421	2 404	2 532	2 512	2 323	2 287	1 492	1 479
Import	11 229	11 569	11 330	11 156	11 118	10 825	7 313	6 722
wewnętrzny	7 243	7 462	7 434	7 177	7 341	7 007	4 667	4 442
w tym z Polski	652	736	747	705	798	759	497	492
zewnątrzny	3 986	4 107	3 896	3 979	3 777	3 818	2 646	2 280

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu. Pobrane 4 grudnia 2023 r. z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Tabela 4. Import wybranych przetworów owocowych do UE-27 (tys. t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I-VIII 2022	I-VIII 2023
Sok jabłkowy	1118	1214	1100	1044	1076	1116	705	607
obroty wewnętrzne	919	974	908	852	923	916	584	554
w tym z Polski	211	288	279	280	323	298	187	170
import zewnętrzny	199	240	192	192	153	200	121	53
Owoce mrożone	1330	1336	1382	1366	1410	1383	967	886
obroty wewnętrzne	780	747	780	735	773	742	496	475
w tym z Polski	237	227	236	212	229	201	136	151
import zewnętrzny	550	589	602	631	637	641	471	411
Konserwy owocowe	2427	2440	2454	2385	2450	2476	1640	1555
obroty wewnętrzne	1454	1475	1505	1480	1504	1469	966	953
w tym z Polski	59	63	70	63	65	72	48	46
import zewnętrzny	973	965	949	905	946	1007	674	602
Dżemy, marmolady, powidła, przeciera	655	657	734	663	684	705	457	446
obroty wewnętrzne	520	538	622	544	572	588	378	379
w tym z Polski	26	31	35	27	31	39	26	30
import zewnętrzny	135	119	112	119	112	117	78	67

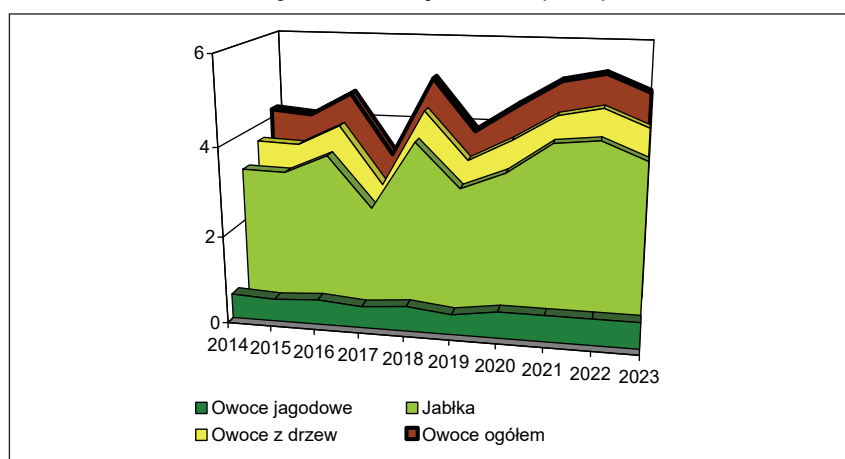
Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu. Pobrane 4 grudnia 2023 r. z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

plantacji leszczyny. Większa była natomiast powierzchnia sadów śliwowych (o 1,8%), gruszkowych (o 1,8%) oraz pozostałych drzew owocowych. Powierzchnia plantacji truskawek spadła o 4,2% do 29,7 tys. ha. Wynikało to z mniejszego popytu na polskie owoce do przetwórstwa na rynku UE, jak również z braku możliwości pozyskania dostatecznej liczby pracowników sezonowych zatrudnianych do zbioru. Spadek cen skupu przyczynił się do ograniczenia o 1,4% do 21,4 tys. ha powierzchni upraw malin. Z tego samego powodu areal plantacji porzeczek czarnych zmalał o 1,1% do 35,2 tys. ha. Natomiast powierzchnia upraw porzeczek czerwonych wzrosła o 1,1% do 9,2 tys. ha. Utrzymujący się od kilku lat niewielki popyt na agrest przyczynił się do redukcji o 10,5% do 1,7 tys. ha nasadzeń tego gatunku. W 2023 r. mniejsza była także powierzchnia pozostałych upraw krzewów jagodowych, głównie jagody kamczackiej. Zmian arealu nie odnotowano w przypadku upraw aronii, zaś powierzchnia plantacji borówki wysokiej zwiększyła się o 8,8% do 12,4 tys. ha.

Łączne zbiory owoców z drzew i krzewów oraz z plantacji owoców jagodowych oceniane są przez GUS w 2023 r. na 4921,5 tys. t, czyli o 8,2% mniej niż w 2022 r. Spadek produkcji jest konsekwencją wyjątkowo wysokiego poziomu zbiorów w 2022 r., który doprowadził do znacznego wysilenia roślin na wielu plantacjach, jak również niesprzyjających warunków pogodowych w 2023 r. Podobnie jak w poprzednim roku, zima

2022/23 była łagodna i nie spowodowała strat mrozowych na plantacjach wieloletnich. Drzewa i krzewy owocowe przeszły w okres spoczynku w dobrej kondycji, a ilość wody zgromadzonej w glebie była optymalna do ich dalszego rozwoju. Początek okresu wegetacji nastąpił jednak z opóźnieniem, które spowodowane było zbyt niskimi temperaturami powietrza oraz nadmierną ilością opadów deszczu. W wyniku spowolnienia procesów

Wykres 1. Zbiory owoców (mln t)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Tabela 5. Powierzchnia uprawy oraz produkcja owoców w Polsce

Wyszczególnienie	Powierzchnia uprawy (tys. ha)					Zbiory (tys. t)				
	2019	2020	2021	2022	2023*	2019	2020	2021	2022	2023*
Owoce ogółem	393,1	348,5	359,2	352,3	348,2	3938,0	4518,4	5059,5	5363,1	4921,5
Owoce z drzew i orzechy	246,4	222,4	229,0	221,1	218,6	3467,1	3956,3	4501,1	4772,9	4366,5
Jabłka	176,1	152,6	161,9	151,9	150,0	3080,6	3555,2	4067,4	4264,7	3890,0
Gruszki	7,6	5,8	5,6	5,5	5,6	67,6	61,0	68,6	80,6	79,0
Śliwki	14,5	18,7	16,5	16,5	16,8	95,0	111,7	117,4	133,2	126,0
Wiśnie	29,4	24,8	25,3	26,0	25,3	151,9	155,5	166,6	183,8	169,0
Czereśnie	9,8	10,4	9,7	9,9	9,6	44,4	51,3	59,1	76,6	69,0
Brzoskwinie	2,3	0,8	1,0	0,8	0,7	8,5	3,8	4,5	6,4	5,0
Morele	1,8	0,9	0,9	1,0	1,1	3,1	3,1	3,1	4,6	4,5
Orzechy włoskie	1,8	3,0	2,7	3,4	3,3	5,2	7,0	6,8	10,7	10,0
Orzechy laskowe	3,1	5,4	5,4	5,6	5,6	5,4	7,7	7,6	9,5	11,0
Pozostałe owoce z drzew	.	.	.	0,5	0,6	.	.	.	2,8	3,0
Owoce jagodowe	146,7	126,1	130,2	131,2	129,6	470,9	562,1	558,4	590,2	555,0
Truskawki	49,7	32,7	33,7	31,0	29,7	177,0	146,0	155,9	185,1	180,0
Maliny	29,5	17,9	19,8	21,7	21,4	75,7	123,2	103,9	104,9	96,0
Porzeczki ogółem, z tego:	43,4	42,5	43,4	44,8	44,4	126,2	145,9	152,0	145,8	130,0
– porzeczki czarne	30,0	34,2	35,0	35,6	35,2	92,2	110,5	114,8	102,1	92,0
– porzeczki kolorowe	13,4	8,3	8,4	9,1	9,2	34,0	35,4	37,2	43,7	38,0
Agrest	2,3	1,9	1,9	1,9	1,7	9,6	9,6	9,8	9,8	8,0
Aronia	4,0	14,0	14,8	14,1	14,1	40,8	66,1	66,0	53,9	53,0
Borówki wysokie	12,5	9,7	10,7	11,4	12,4	34,8	55,3	55,3	64,0	62,0
Inne jagodowe	5,3	7,4	5,9	6,3	5,9	6,8	16,0	15,5	26,7	26,0

(Kropka) oznacza brak informacji, * szacunek IERiGŻ PIB

Źródło: GUS (2020–2022), *Produkcja upraw rolnych i ogrodniczych z lat 2020–2022*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/uprawy-rolne-i-ogrodnicze/produkcja-upraw-rolnych-i-ogrodniczych-w-2022-roku.9.21.html>, oraz GUS (2023), *Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2023 roku*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/uprawy-rolne-i-ogrodnicze/wynikowy-szacunek-glownych-ziemioplodow-rolnych-i-ogrodniczych-w-2023-roku.5.22.html>

fizjologicznych roślin kwitnienie drzew i krzewów rozpoczęło się po okresie przymrozków wiosennych, co zapobiegło przemarzaniu pąków kwiatowych. Warunki pogodowe w trakcie kwitnienia roślin nie były jednak korzystne, przez co intensywność oblotu zapylaczy była niższa niż w 2022 roku. Do uszkodzeń kwiatów dochodziło również w maju, co było spowodowane falą przymrozków, które nawiedziły Polskę w tym czasie. Natomiast brak dostatecznej ilości opadów w kolejnych tygodniach prowadzący do suszy glebowej oraz relatywnie wysokie temperatury powietrza spowodowały silny opad kwiatów oraz zawiązanych już owoców. W konsekwencji ilość owoców na wielu plantacjach była mniejsza niż przed rokiem. Kolejnym czynnikiem wpływającym na obniżenie zbiorów w 2023 r. była znaczna presja ze strony chorób grzybowych oraz szkodników. Warunki pogodowe sprzyjały szybkiemu rozwojowi i łatwemu rozprzestrzenianiu się patogenów. Z uwagi na wysokie ceny środków ochrony roślin i brak odpowiednich warunków do prowadzenia zabiegów intensywność i skuteczność podejmowanych działań ochronnych były ograniczone. Pogoda poprawiła się pod koniec czerwca i w lipcu, lecz w pierwszej połowie sierpnia dochodziło do ekstremalnych zjawisk atmosferycz-

nych (ulewne deszcze, grad i porywisty wiatr). W konsekwencji w niektórych rejonach kraju wystąpiły uszkodzenia roślin i owoców. Od drugiej połowy sierpnia zanotowano wzrost temperatur powietrza, który utrzymywał się także we wrześniu i październiku. Występujące w tych miesiącach warunki pogodowe sprzyjały dojrzewaniu i zbiorom owoców.

Według wynikowego szacunku GUS-u z grudnia i szacunków IERiGŻ PIB zbiory jabłek w 2023 r. obniżyły się względem poprzedniego roku blisko o 9% i wyniosły 3890 tys. t. Produkcja gruszek zmalała o 2% do 79 tys. t, a śliwek o ponad 5% do 126 tys. t. Z powodu niekorzystnych warunków pogodowych jakość zebranych śliwek była gorsza niż w roku poprzednim. W wyniku zbyt małej ilości opadów w okresie najbardziej dynamicznego wzrostu owoców i ograniczenia przez plantatorów zabiegów ochronnych zbiory wiśni były o ponad 8% niższe i wyniosły 169 tys. t, zaś produkcja czereśni obniżyła się prawie o 10% do 69 tys. t. Spadek zbiorów zanotowano również w przypadku owoców gatunków ciepłolubnych, w tym brzoskwiń, nektaryn i moreli. Zbiory orzechów włoskich w 2023 r. wyniosły 10 tys. t i były o 6,5% mniejsze niż w roku poprzednim, a laskowych wzrosły o 16% do 11 tys. t.

Produkcja pozostałych owoców z drzew (obejmująca m.in. dereń, jarząb, miłorząb japoński, nieszpulkę zwyczajną, pigwę i tarninę) wzrosła o ok. 7% do 3,0 tys. t.

Łączne zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych wyniosły ok. 555 tys. t i były o 6% mniejsze w porównaniu z rokiem poprzednim. Poza czynnikami o podłożu ekonomicznym wpływ na wielkość produkcji malin miały przymrozki oraz susza, która doprowadziła do masowego opadu kwiatów i zawiązków owoców. W konsekwencji zbiory tych owoców obniżyły się w relacji do roku poprzedniego o 8,5% do 96 tys. t. Z tego samego powodu produkcja truskawek zmniejszyła się o ok. 3% do 180 tys. t, a porzeczek czarnych blisko o 10% do 92 tys. t. Produkcja porzeczek kolorowych, przede wszystkim czerwonych, spadła o 13% do 38 tys. t. Niekorzystne warunki klimatyczne negatywny wpływ wywarły zwłaszcza na plantacje, które ze względów ekonomicznych były utrzymywane w niższej kulturze agrotechnicznej. Z tego samego powodu zbiory agrestu w 2023 r. były o ponad 18% niższe w porównaniu z 2022 r. i wyniosły 8 tys. t. Silny opad zawiązków owoców wywołany suszą przyczynił się również do spadku o blisko 2% do 53 tys. t produkcji aronii. Zbiory borówki wysokiej obniżyły się

Tabela 6. Ceny płacone producentom za owoce (PLN/kg^a)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Na rynek owoców świeżych^b										
Jabłka	1,00	1,20	1,13	1,88	0,78	1,87	1,45	1,10	1,25	1,80
Gruszki	2,50	2,35	2,91	3,12	1,78	2,46	2,42	3,30	3,84	3,90
Śliwki	1,40	2,23	1,50	3,39	1,04	1,43	1,73	1,96	2,50	2,80
Czereśnie	4,80	4,85	5,40	6,96	4,01	8,31	11,80	7,50	6,40	6,10
Truskawki	3,20	3,20	4,00	7,48	6,09	5,28	8,45	9,44	7,60	7,00
Do przetwórstwa^c										
Jabłka	0,25	0,37	0,25	0,70	0,27	0,50	0,60	0,48	0,50	0,70
Wiśnie do tłoczenia	1,05	1,20	0,80	2,30	0,89	2,29	1,00	0,85	1,80	1,90
Wiśnie do mrożenia	1,35	1,70	1,45	5,10	1,49	3,30	2,20	1,81	2,70	2,75
Śliwki węgierki do mrożenia	0,70	1,50	0,80	2,00	0,67	0,80	1,00	1,10	1,00	1,10
Truskawki odszypulkowane do mrożenia	2,70	2,70	3,30	5,40	4,49	4,50	4,00	4,50	6,00	4,20
Truskawki z szypulką na koncentrat soku	1,50	1,70	1,95	3,75	3,09	2,65	2,60	2,56	3,80	3,20
Porzeczki czarne	0,60	0,55	0,60	1,10	0,67	1,45	3,50	4,68	8,10	2,00
Porzeczki czerwone	1,45	1,65	2,30	4,30	2,20	1,20	0,90	0,80	1,20	0,80
Agrest	3,35	2,00	1,30	2,50	0,88	0,50	0,60	0,70	0,80	0,85
Maliny	4,75	7,70	5,20	4,40	2,40	4,25	6,00	15,90	14,00	5,00
Aronia	1,30	0,84	0,70	0,75	0,50	1,20	1,50	0,90	0,95	1,10

Uwaga: ceny jabłek i gruszek w sezonach.

^a bez VAT-u, ^b średnie ceny w podmiotach dostarczających owoce na rynek świeży, ^c notowania w zakładach przetwórczych

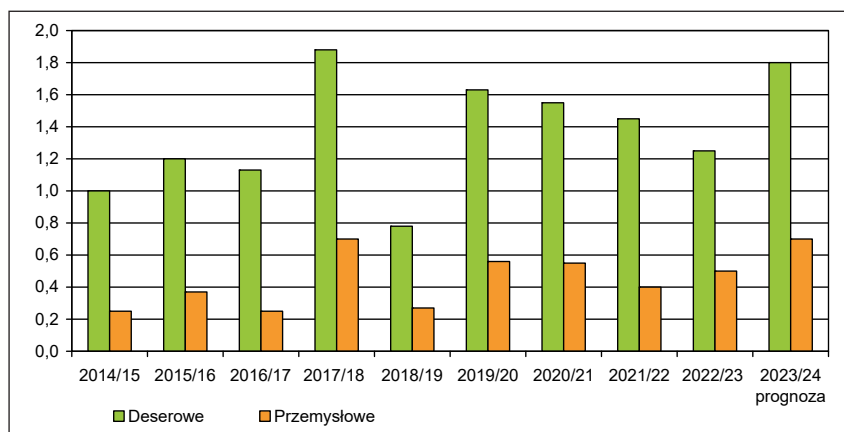
Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB.

niemal o 3% i wyniosły 62 tys. t. Zbiory pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach oszacowane na 26 tys. t były o ok. 3% mniejsze w porównaniu z produkcją z 2022 roku. Największy udział w tej grupie owoców ma jagoda kamczacka.

Ceny jabłek deserowych wzrosną z 1,25 PLN/kg w sezonie 2022/23 do ok. 1,80 PLN/kg w sezonie 2023/24 (czyli o 44%). W 2023 r. ceny śliwek zwiększyły się w porównaniu z rokiem poprzednim o 12,0% do 2,80 zł/kg, na co największy wpływ miała relatywnie mała ilość dobrej jakości owoców. Z tego samego powodu ceny gruszek wzrosły o 1,6% do 3,90 PLN/kg. Natomiast ceny czereśni obniżyły się o 4,7% do 6,10 PLN/kg, a truskawek o 7,9% do 7,00 PLN/kg.

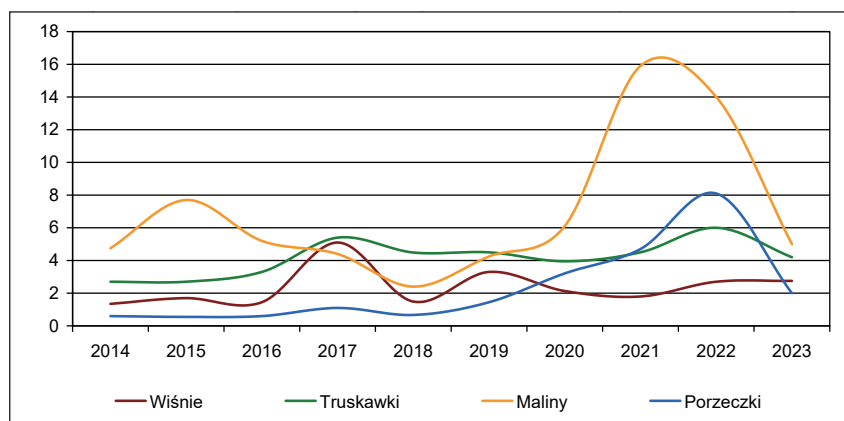
Ceny skupu jabłek kierowanych do produkcji zagęszczonego soku jabłkowego przekroczą w sezonie 2023/24 poziom z sezonu poprzedniego o ok. 40% i wyniosą ok. 0,70 PLN/kg. Jest to wynik dużego zapotrzebowania zakładów przetwórczych na jabłka wobec braku zapasów koncentratu soku jabłkowego w obrotach światowych i wzrostu cen eksportowych tego produktu. Ceny wiśni wykorzystywanych w produkcji soków wzrosły o 5,6% do 1,90 PLN/kg, a wiśni wykorzystywanych w produkcji mrożonek o 1,9% do 2,75 PLN/kg. Ceny śliwek do mrożenia zwiększyły się z 1,00 PLN/kg do 1,10 PLN/kg. Ceny truskawek odszypułkowanych do mrożenia spadły o 30,0% do 4,2 zł/kg, a do produkcji soku obniżyły się o 15,8% do 3,20 PLN/kg. Ceny porzeczek czarnych spadły o 75,3% do 2,00 PLN/kg. Z kolei ceny porzeczek czerwonych obniżyły się o 33,3% do 0,80 PLN/kg, a malin o 64,3% do 5,00 PLN/kg. Spadek cen skupu tych owoców spowodowany był zmniejszeniem cen eksportowych wytwarzanych z nich przetworów – głównie mrożonek i soków zagęszczonych. Średnia cena skupu agrestu do przetwórstwa wyniosła 0,85 PLN/kg wobec 0,80 PLN/kg w 2022 r. Wzrosły też z 0,95 do 1,10 PLN/kg ceny skupu aronii.

Wykres 2. Ceny skupu jabłek deserowych i kierowanych do przetwórstwa (PLN/kg)

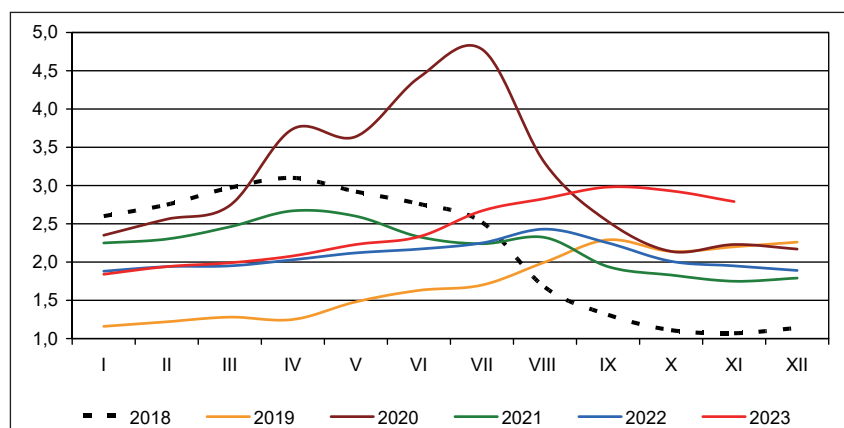
Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych z podmiotów realizujących skup na rynek produktów świeżych i zakładów przetwórczych.

Wykres 3. Ceny skupu wybranych owoców miękkich (PLN/kg)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych z zakładów przetwórczych.

Wykres 4. Ceny jabłek na rynkach hurtowych (PLN/kg)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MRiRW.

Trzeba wyraźnie podkreślić, że bardzo silny spadek cen skupu kierowanych do przetwórstwa truskawek, porzeczek czarnych i malin spowodowany był w decydującym stopniu ich dostosowaniem do możliwych do uzyskania cen w eksporcie przetworów z tych owoców. Rekordowo wysoki poziom cen skupu truskawek, malin i porzeczek czarnych w 2022 r. i wynikający stąd bardzo wysoki poziom cen w polskiej ofercie eksportowej ich przetworów spowodował pozostanie w zakładach przetwórczych zapasów przetworów – głównie mrożonek i obniżenie wysokości ofert cenowych odbiorców zagranicznych. Silny spadek cen skupu malin, porzeczek i truskawek, wobec wzrostu kosztów produkcji oznacza bardzo wyraźne pogorszenie opłacalności ich produkcji w 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim.

2.2. Przetwórstwo

2.2.1. Dobra sytuacja finansowa przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego w I półroczu 2023 roku

Sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu owocowo-warzywnego od wielu lat jest bardzo dobra, chociaż w analizowanym okresie wystąpiły wyraźne wahania podstawowych wskaźników. Wyniki finansowe przedsiębiorstw w I półroczu 2023 r. były dużo wyższe od osiągniętych przed rokiem i najwyższe w analizowanym okresie. Relacja zysku brutto i netto do przychodów wyniosła odpowiednio 8,2 i 6,8% (wobec 4,7 i 4,0% w I pół-

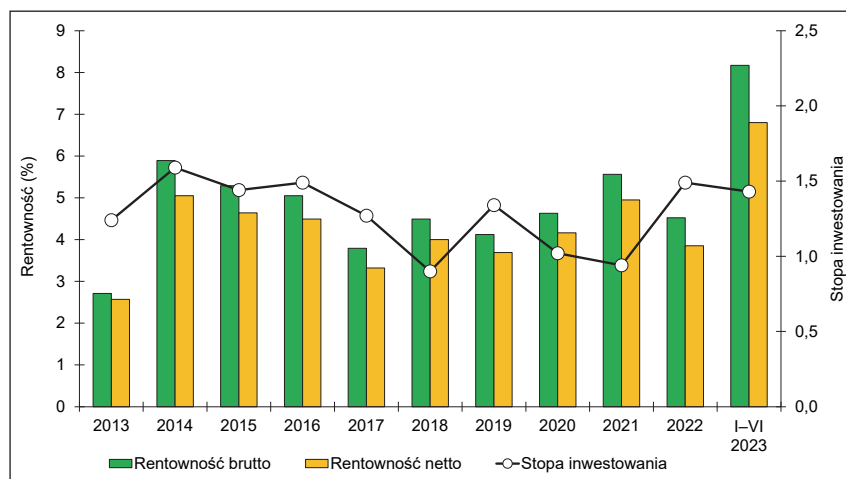
roczu 2022 r.). Rentowność operacyjna sięgnęła 14,3% (10,3% przed rokiem), a relacja akumulacji kapitału do przychodów 10,1% (7,6%). Koszty finansowe stanowiły w tym okresie 2,8% przychodów, a zatem były dla przedsiębiorstw nieco większym obciążeniem niż rok wcześniej (2,0%). W I półroczu 2023 r. nieco więcej firm odnotowało zyski netto (76% wobec 67% przed rokiem), a ich udział w przychodach ze sprzedaży również był wyższy (82% wobec 71%).

Kampanijny charakter zaopatrzenia surowcowego i procesu produkcyjnego, charakterystyczny dla przetwórstwa owoców i warzyw, powoduje długi cykl produkcyjno-handlowy i duży udział kredytów w finansowaniu kapitału obrotowego, a w konsekwencji dość niską na ogół płynność finansową. W polskim

przemśle owocowo-warzywnym płynność finansowa od wielu lat jest jednak stabilna i kształtuje się na bezpiecznym poziomie. Na koniec czerwca 2023 r. współczynnik bieżącej płynności finansowej wyniósł 1,69, a zatem był wyraźnie wyższy od odnotowanego rok temu (1,54), zapewniając prawidłową realizację bieżących zobowiązań.

Struktura finansowania majątku obrotowego na koniec czerwca 2023 r. była zadowalająca i zbliżona do występującej przed rokiem. Mimo że aktywa obrotowe wciąż finansowane były głównie przez zobowiązania (37% wobec 39% przed rokiem) i kredyty krótkoterminowe (22% wobec 26% rok temu), to udział kapitału własnego w ich finansowaniu również był dość wysoki i wyniósł 41% (wobec 35% przed rokiem). Zadłużenie z tytułu

Wykres 5. Wyniki finansowe przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Tabela 7. Wyniki finansowe przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I-VI 2022	I-VI 2023
Rentowność brutto (%)	5,29	5,05	3,79	4,49	4,12	4,63	5,56	4,52	4,71	8,17
Rentowność netto (%)	4,64	4,49	3,32	4,00	3,69	4,16	4,95	3,85	3,96	6,80
Nadwyżka operacyjna ^a w % przychodów netto	9,89	9,85	8,97	9,62	9,15	10,39	10,54	9,39	10,26	14,28
Akumulacja kapitału ^b w % przychodów netto	7,78	7,56	6,56	7,75	7,50	8,15	8,53	6,85	7,55	10,09
Współczynnik płynności ^c	1,58	1,43	1,42	1,59	1,57	1,57	1,48	1,52	1,54	1,69
Stopa inwestowania ^d	1,44	1,49	1,27	0,90	1,34	1,02	0,94	1,49	1,09	1,43

^a zysk (strata) brutto + koszty finansowe + amortyzacja, ^b zysk (strata) netto + amortyzacja, ^c relacja aktywów obrotowych do pasywów krótkoterminowych, ^d relacja nakładów inwestycyjnych do amortyzacji

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

kredytów krótkoterminowych na koniec czerwca 2023 r. przekraczało 2344 mln PLN i było minimalnie (o 0,5%) wyższe niż rok temu. W porównaniu z rokiem poprzednim zmiany rotacji aktywów obrotowych nie były duże. Cykl obrotu należności krótkoterminowych uległ wydłużeniu z 1,8 do 1,9 miesiąca, a zapasów – z 2,7 do 2,9 miesiąca. Większe zmiany wystąpiły w zakresie rotacji zobowiązań krótkoterminowych – spowolniła ona z 1,4 do 3,2 miesiąca. Na koniec I półrocza 2023 r. zadłużenie z tytułu kredytów długoterminowych wynosiło 2678 mln PLN i było o 11,5% wyższe od poziomu sprzed roku. Był to jednocześnie poziom prawie trzykrotnie wyższy od rocznych wpływów z amortyzacji i dwukrotnie wyższy od wydatków inwestycyjnych.

W I półroczu 2023 r. przedsiębiorstwa przemysłu owocowo-warzywnego zainwestowały kwotę 566 mln PLN. Oznacza to stopę inwestowania na poziomie 1,43, czyli znacznie wyższą niż przed rokiem (1,09). Taka skala inwestowania pozwalała nie tylko na bieżące odtwarzanie majątku trwałego, ale również na jego bezwzględny przyrost. Przejściowe ograniczenie aktywności inwestycyjnej w latach 2020–2021 wynikało przede wszystkim z trudnych społeczno-gospodarczych uwarunkowań, w których podmioty funkcjonowały w okresie pandemii COVID-19. W niepewnych warunkach rynkowych wielu producentów wstrzymywało się bowiem z podejmowaniem nowych inwestycji. Wartość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego dotychczas lokowała tę branżę na pozycji zbliżonej do przeciętnej w przemyśle spożywczym. W I półroczu 2023 r. stopa inwestowania w przemyśle owocowo-warzywnym była wyższa od odnotowanej w całym przemyśle spożywczym (1,18).

W I półroczu 2023 r. wyniki finansowe producentów zarówno soków oraz napojów owocowych i warzywnych, jak i tradycyjnych przetworów owocowych i warzywnych wyraźnie się poprawiły. Wskaźniki rentowności przychodów brutto i netto osiągnięte przez producentów tradycyjnych przetworów owocowych i warzywnych były przy tym znacznie wyższe niż producentów soków oraz napojów

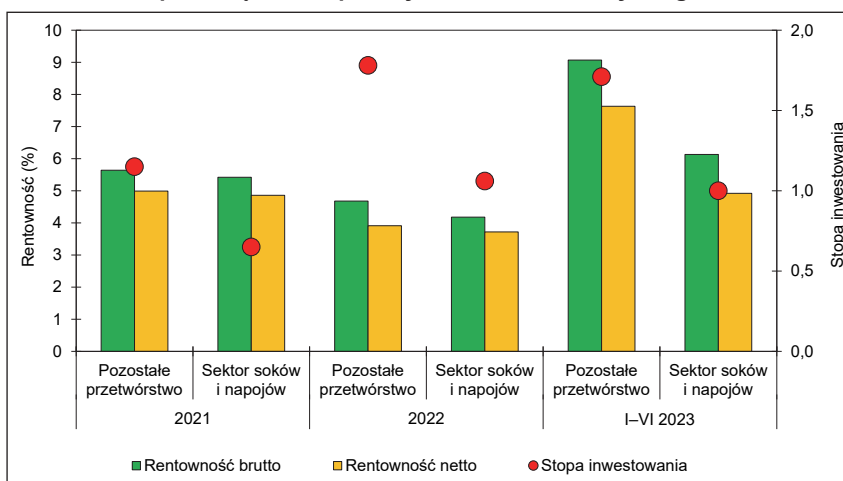
Tabela 8. Zróżnicowanie wyników finansowych przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego

Wyszczególnienie	Produkcja soków i napojów owocowych i warzywnych				Pozostałe przetwórstwo owocowo-warzywnie			
	2021	2022	I–VI 2022	I–VI 2023	2021	2022	I–VI 2022	I–VI 2023
Rentowność brutto (%)	5,42	4,18	3,15	6,13	5,64	4,68	5,43	9,07
Rentowność netto (%)	4,86	3,72	2,91	4,92	4,99	3,91	4,45	7,63
Nadwyżka operacyjna ^a w % przychodów netto	11,29	9,71	9,76	12,83	10,16	9,23	10,50	14,89
Akumulacja kapitału ^b w % przychodów netto	9,43	7,46	7,52	9,11	8,08	6,56	7,56	10,52
Współczynnik płynności ^c	1,59	1,71	1,64	1,97	1,43	1,44	1,50	1,57
Stopa inwestowania ^d	0,65	1,06	0,76	1,00	1,15	1,78	1,31	1,71

^a zysk (strata) brutto + koszty finansowe + amortyzacja, ^b zysk (strata) netto + amortyzacja, ^c relacja aktywów obrotowych do pasywów krótkoterminowych, ^d relacja nakładów inwestycyjnych do amortyzacji

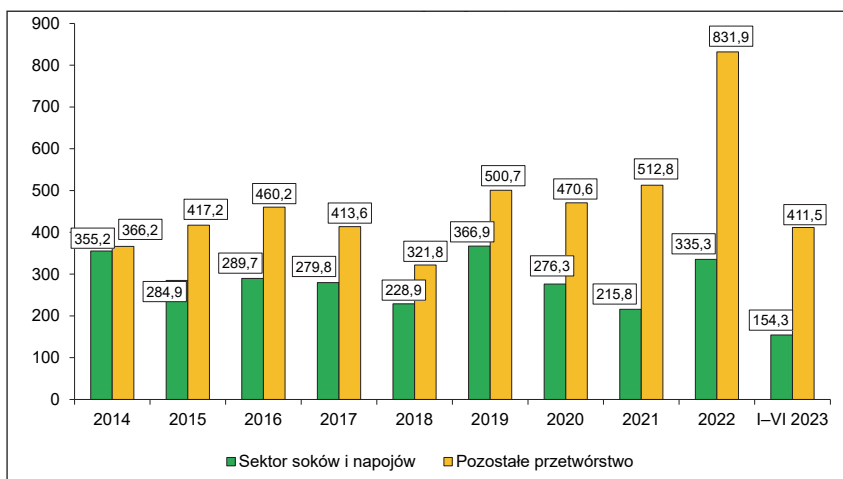
Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 6. Zróżnicowanie wyników finansowych przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 7. Nakłady inwestycyjne w przemyśle owocowo-warzywnym (mln PLN)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

owocowych i warzywnych. We wszystkich latach płynność finansowa kształtowała się w obu sektorach na zadowalających poziomach. W I półroczu 2023 r. wskaźnik płynności finansowej był wyższy w sektorze sokowniczym (1,97) niż w tradycyjnym przetwórstwie owocowo-warzywnym (1,57). Stopa inwestowania natomiast wyższa była w tradycyjnym przetwórstwie niż w sektorze soków oraz napojów owocowych i warzywnych (1,71 wobec 1,00), przy czym w drugim z tych sektorów poziom nakładów inwestycyjnych był na tyle niski, że pozwalał tylko na odtwarzanie majątku trwałego.

Sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu owocowo-warzywnego w całym przedstawionym okresie pozostawała dobra. Jednak zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne, takie jak pandemia COVID-19, wojna w Ukrainie, czy konieczność przeprowadzenia głębokich dostosowań w kierunku zrównoważonych systemów produkcji, będą powodować szereg nowych wyzwań dla producentów.

Będą one wynikać w szczególności ze wzrostu kosztów produkcji, powodowanych przez wysokie ceny surowców i nośników energii oraz presję na wzrost wynagrodzeń, zakłóceń w funkcjonowaniu łańcuchów dostaw oraz inflacyjnego wzrostu cen żywności.

2.2.2. Mniejsza produkcja przetworów owocowych w sezonie 2023/2024

Prognozuje się, że w sezonie 2023/24 produkcja przetworów owocowych wyniesie 1,07 mln t wobec 1,17 mln t w sezonie poprzednim. Łączna produkcja soków nieskoncentrowanych, nektarów i napojów obniży się z 2,26 do 2,10 mln t.

Produkcja zagęszczonego soku jabłkowego (ZSJ) wytwarzanego z surowca krajowego spadnie z 370 do 310–320 tys. t. Obniżenie dostaw jabłek do przetwórstwa może być mniejsze od spadku podaży w wyniku rekordowo wysokich cen płaconych dostawcom za te owoce przez producentów zagęszczonego soku

jabłkowego. Łączna produkcja koncentratu soku jabłkowego, po uwzględnieniu soków mieszanych z pochodzącymi z importu obniży się z 400 do 340–350 tys. t. Importowany sok, sprowadzany głównie z Ukrainy, jest tańszy od produkowanego z surowca krajowego.

Produkcja zagęszczonych soków produkowanych z wiśni i owoców jagodowych obniży się z 41 do 38 tys. t. Spadek produkcji zagęszczonych soków z owoców „kolorowych” spowodowany był obniżeniem zbiorów tych owoców. Produkcja koncentratu soku wiśniowego spadła z 13 do 12 tys. t, soku wytwarzanego z porzeczek czarnych z 12,5 do 9,5 tys. t, a produkowanego z malin z 3,4 do 1,5 tys. t. Zwiększyła się z 5,5 do 7 tys. t produkcja soku aroniowego i z 5,6 do 7 tys. t produkcja soku truskawkowego. Zagęszczone soki owocowe kierowane są głównie na eksport. Udział eksportu w produkcji koncentratu soku jabłkowego wynosi ok. 80%, a koncentratów pozostałych soków 85–90%.

Tabela 9. Produkcja przetworów owocowych w sezonach (tys. t)

Wyszczególnienie	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ^a
Soki zagęszczone	355	352	347	207	530	260	255	410	441	378
– sok jabłkowy ^b	315	305	300	175	475	225	220	370	400	340
Dżemy, marmolady, konfitury, powidła, przeciery	116	119	130	140	140	135	138	140	138	140
Owoce mrożone	460	470	492	390	420	395	380	390	395	355
Susze	10	13	14	10	11	12	15	13	14	13
Pozostałe przetwory ^c	149	151	157	149	149	158	162	172	177	184
Razem przetwory	1090	1105	1140	896	1250	960	950	1125	1165	1070
Soki pitne, nektary i napoje^d	1630	1730	1770	1850	2000	2080	2150	2230	2260	2100

^a prognoza IERiGŻ PIB, ^b po uwzględnieniu importowanego soku zagęszczonego mieszanego z sokiem wytwarzanym z surowca krajowego, ^c kompoty, owoce pasteryzowane, konserwy, przetwory z orzechów, ^d łącznie z warzywnymi

Źródło: szacunek IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u i wyników produkcyjnych firm przetwórczych.

Tabela 10. Produkcja przetworów owocowych (tys. t) (jednostki zatrudniające ponad 9 osób)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ^a
Soki zagęszczone ^b	424,6	414,2	422,5	217,0	464,8	361,7	278,6	391,2	469,8	415,0
Dżemy, marmolady, przeciery	119,2	124,1	117,4	140,8	150,4	130,8	139,3	141,7	135,7	138,0
Owoce mrożone	440,6	487,9	449,4	376,2	445,1	403,7	390,3	379,0	393,6	350,0
Owoce suszone	7,8	13,1	14,0	9,3	9,4	9,9	15,2	14,8	12,4	13,0
Przetwory z orzechów	55,9	58,1	65,5	76,4	70,5	81,9	87,2	87,8	99,0	102,0
Pozostałe przetwory	91,6	95,8	85,9	69,3	73,4	73,7	71,3	77,9	85,3	87,0
Razem przetwory^c	1139,7	1193,2	1154,7	889,0	1213,6	1061,7	981,9	1092,4	1195,8	1105,0
Soki pitne, nektary i napoje^d	1568,5	1720,0	1771,6	1880,2	1980,8	2110,4	2055,0	2210,0	2335,0	2200,0

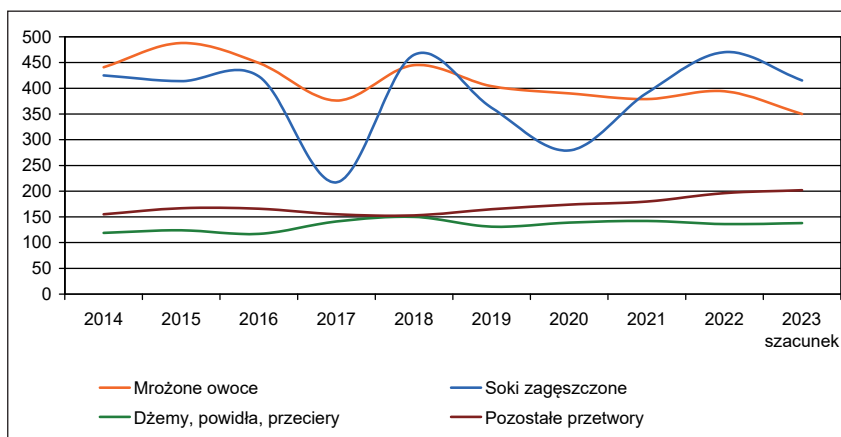
^a szacunek IERiGŻ PIB, ^b łącznie z sokami warzywnymi, ^c bez musów owocowych, ^d razem z mieszanymi sokami i nektarami owocowo-warzywnymi oraz sokami i nektarami warzywnymi

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Produkcja owoców mrożonych ocenia się na 355 tys. t wobec 395 tys. t w sezonie 2022/23. Najbardziej (z ok. 45 do 30 tys. t) spadnie produkcja mrożonych malin wytwarzanych z surowca krajowego. W mniejszym stopniu obniży się produkcja tych mrożonek po uwzględnieniu mrożonek importowanych mieszanych z wytwarzanymi z malin pochodzących z produkcji krajowej. Mrożone maliny sprowadzane są przede wszystkim z Ukrainy. Spadek produkcji mrożonych malin jest głównie wynikiem obniżenia popytu na te mrożonki na rynku światowym w następstwie relatywnie dużych ich zapasów w krajach importerach w końcu sezonu 2022/23. Wysoki poziom zapasów spowodowany był spadkiem zainteresowania konsumentów w krajach odbiorcach zakupami rekordowo drogiej mrożonych malin i innych przetworów z tych owoców w sezonach 2021/22 i 2022/23. Produkcja mrożonych truskawek wytwarzanych z krajowych owoców wyniesie w Polsce w sezonie 2023/24 ok. 60 tys. t wobec ok. 67 tys. t w sezonie poprzednim. Produkcja tych mrożonek w Polsce wykazuje systematyczną tendencję spadkową w wyniku dynamicznego wzrostu dostaw mrożonych truskawek na rynek światowy z Egiptu. Rosnąca konkurencja na rynku światowym dostaw z tego kraju powoduje obniżenie zainteresowania zakupem truskawek przez zakłady zamrażalnicze funkcjonujące w Polsce. Według danych GUS-u produkcja mrożonych truskawek obniżyła się ze 151 tys. t w 2015 r. do 61,5 tys. t w 2022 r. Mrożone truskawki sprowadzane z Egiptu w dużym stopniu są w Polsce mieszane z droższymi mrożonkami produkowanymi z owoców krajowych. W wyniku spadku zbiorów mniejsza niż w sezonie 2022/23 będzie także w Polsce produkcja mrożonych wiśni, porzeczek czarnych, śliwek i czereśni. Obniży się również produkcja mrożonek wytwarzanych z owoców południowych, głównie z bananów. Spowodowane to będzie wysokimi cenami w imporcie tych owoców.

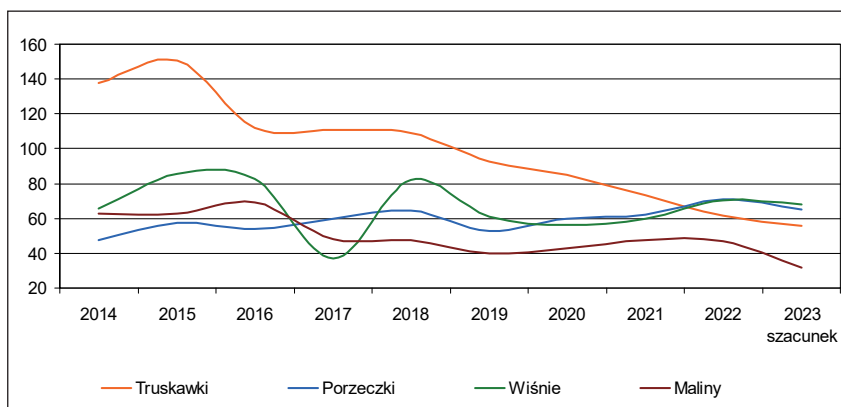
Łączna produkcja dżemów, marmolad, konfitur i powideł zwiększy się ze 138 do 140 tys. t. Wzrośnie produkcja artykułów tej grupy towarowej wytwarzanych z truskawek i śliwek, a obniży się wytwarza-

Wykres 8. Produkcja przetworów owocowych (tys. t)

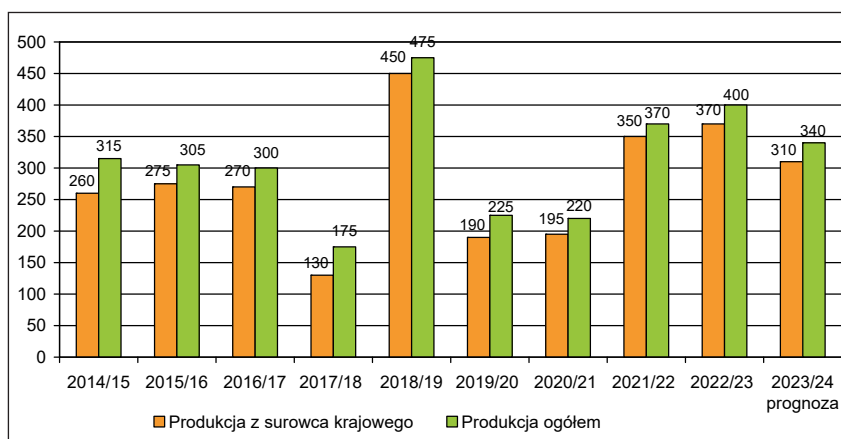
Źródło: opracowanie IERIGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 9. Produkcja wybranych gatunków mrożonych owoców w Polsce (tys. t)

Źródło: opracowanie IERIGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 10. Produkcja zagęszczonego soku jabłkowego w Polsce (tys. t)

Źródło: opracowanie IERIGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych Krajowej Unii Producentów Soków (KUPS) i Ministerstwa Finansów (MF).

nych z porzeczek, malin i wiśni. Nie zmienia się znacząco produkcja dżemów i konfitur wytwarzanych, z pochodzących głównie z importu, brzoskwiń i moreli.

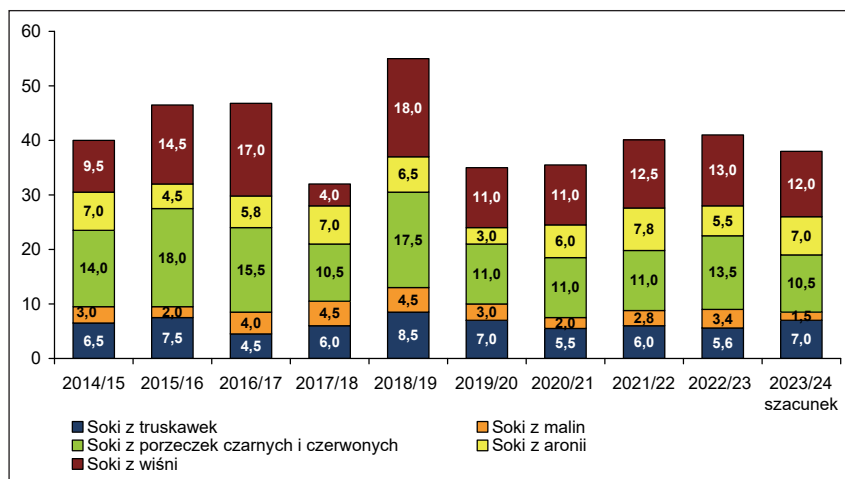
Produkcja pozostałych przetworów owocowych produkowanych przede wszystkim z owoców krajowych (głównie konserw i owoców pasteryzowanych) zwiększy się z 84 do 85 tys. t, a przetworów z orzechów z 93 do 99 tys. t. Produkcja przetworów z orzechów, w której z udziałem ok. 80% dominują przetwory z orzechów arachidowych, wykazuje systematyczną tendencję wzrostową. Spowodowane jest to zwiększającym się zapotrzebowaniem na rynku krajowym i na rynkach zagranicznych.

Produkcja owoców suszonych w firmach przemysłowych zmniejszy się może z 14 do 13 tys. t. Mniejsza będzie produkcja suszonych jabłek i śliwek dominujących w produkcji owoców suszonych w Polsce. Istotnie nie zmienia się produkcja suszonych moreli, brzoskwiń oraz suszonych owoców jagodowych. Owoce suszone produkowane są głównie w mikrofirmach, które nie są objęte statystyką.

Udział soków zagęszczonych w łącznym wolumenie produkcji przetworów owocowych w firmach przemysłowych prognozowany jest na 35% wobec 38% w sezonie 2022/23. Udział owoców mrożonych spadnie z 34 do 33%. W wartości produkcji sprzedanej przetworów owocowych udział soków zagęszczonych, w wyniku wzrostu cen zbytu zagęszczonego soku jabłkowego, zwiększy się z 35 do 37%, a udział owoców mrożonych spadnie z 35 do 32%.

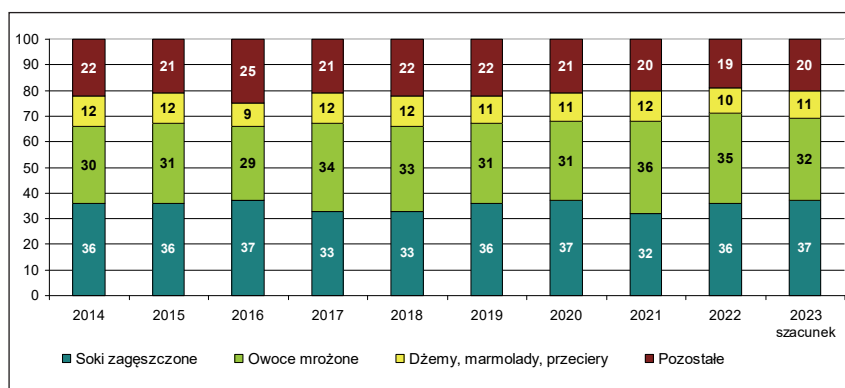
W sezonie 2023/24 produkcja soków nieskoncentrowanych prognozowana jest na ok. 0,80 mld l wobec 0,90 mld l w sezonie poprzednim. Produkcja nieskoncentrowanego soku jabłkowego obniży się z 400 do 360 mln l. Spadek produkcji spowodowany będzie wykorzystywaniem niższej podaży jabłek w większym niż w sezonie 2022/23 stopniu w produkcji soku zagęszczonego wytwarzanego z tych owoców. Zmiana struktury produkcji w zakładach produkujących

Wykres 11. Produkcja zagęszczonych soków wytwarzanych z owoców jagodowych i wiśni (tys. t)

Źródło: niepublikowane dane KUPS.

Wykres 12. Struktura wartości produkcji sprzedanej przetworów owocowych (%)*

* bez soków pitnych, nektarów i napojów

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

soki zagęszczone i nieskoncentrowane spowodowana jest wzrostem zapotrzebowania na koncentrat soku jabłkowego na rynku światowym. Jednak w sezonie 2023/24 produkcja kierowanego głównie na eksport soku nieskoncentrowanego nadal przekraczać będzie produkcję soku zagęszczonego.

Produkcja soków pitnych wytwarzanych z owoców cytrusowych zmniejszy się z 240 do 200 mln t. Decydujące będzie zmniejszenie produkcji soku pomarańczowego spowodowane silnym wzrostem cen surowca do produkcji, tj. koncentratu tego soku. Zmniejszy się też produkcja większości pozostałych soków pitnych odtwarzanych z koncentratów soków

innych owoców południowych (winogron, ananasów, mango), a także soków wytwarzanych z krajowych owoców jagodowych i wiśni. Soki pitne produkowane z owoców południowych i krajowych kierowane są przede wszystkim na polski rynek.

Produkcja nektarów zmniejszy się z 145 do 140 mln l. Zwiększy się natomiast z 1,15 do 1,20 mld l produkcja napojów. W okresach wysokich cen surowca zakłady przetwórcze zwiększają produkcję napojów zawierających znacznie mniej soku (minimum 20%) niż nektary i 100% soki pitne. W sezonie 2023/24 udział napojów w łącznej produkcji soków, nektarów i napojów wyniesie ok. 56% wobec 52% w sezonie 2022/23.

Tabela 11. Produkcja soków, nektarów oraz napojów owocowych, warzywnych i owocowo-warzywnych (mln l)

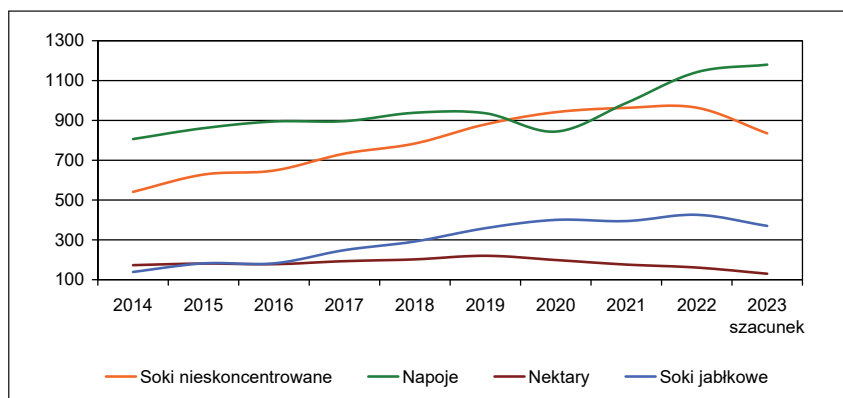
Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ^a
Soki pitne ogółem	541,4	627,7	647,5	733,0	784,1	880,4	941,3	963,0	963,8	825,0
– z owoców cytrusowych	111,0	118,4	135,0	138,1	164,1	163,5	192,8	262,0	275,2	200,0
– jabłkowe	139,0	181,8	182,0	248,6	291,7	358,5	400,6	394,3	425,6	370,0
– pozostałe soki jednogatunkowe	57,8	69,5	53,7	74,2	70,3	76,3	67,9	78,1	66,4	68,0
w tym soki pomidorowe	37,7	38,0	33,0	41,1	43,6	47,8	44,7	47,8	45,9	47,0
– soki mieszane	233,6	258,0	276,8	272,1	258,0	282,1	280,0	228,6	196,6	187,0
Nektary	172,7	181,4	178,3	192,8	201,4	220,4	198,9	176,2	161,4	130,0
Napoje	806,4	861,0	894,5	896,1	938,6	936,0	843,5	987,6	1142,4	1180,0
Razem	1520,5	1670,1	1720,3	1821,9	1924,1	2036,8	1983,7	2126,8	2267,6	2135,0

^a szacunek IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

W sezonie 2023/24 utrzyma się tendencja wzrostowa cen zbytu przetworów owocowych i soków. W pierwszych miesiącach sezonu (lipiec–październik) ceny zbytu dżemu truskawkowego wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 31,5%. Ceny zbytu dżemu produkowanego z porzeczek czarnych zwiększyły się o 39,5%, soku pomarańczowego o 15,7%, a jabłkowego o 8,6%. W okresie styczeń–październik 2023 r. ceny zbytu tych produktów przekraczały poziom z okresu styczeń–październik 2022 r. odpowiednio o 31, 44, 17, i 11%.

Wykres 13. Produkcja nieskoncentrowanych soków owocowych, nektarów i napojów (mln l)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

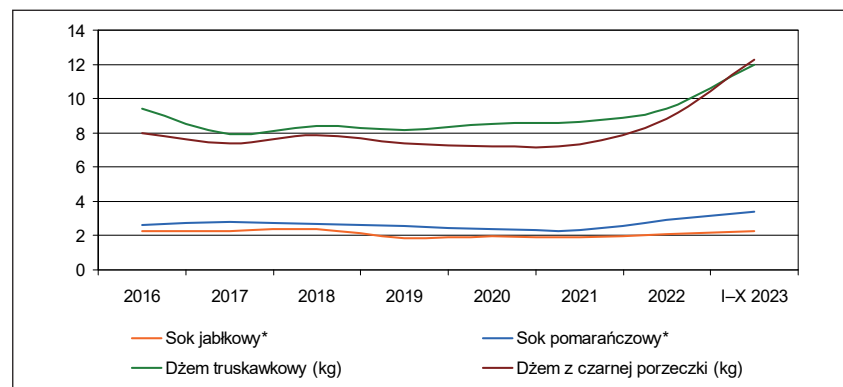
2.3. Handel zagraniczny

Prognozuje się, że w sezonie 2023/24 wpływy z eksportu owoców i ich przetworów wyniosą 2,72 mld EUR wobec 2,81 mld EUR w sezonie poprzednim. Wartość importu obniży się z 3,17 do 3,14 mld EUR, a ujemne saldo handlu tymi produktami wzrośnie z 366,8 do 411 mln EUR. Ujemne saldo handlu owocami świeżymi pogłębi się z 1320,3 do 1313 mln EUR, a dodatkowo saldo handlu przetworami owocowymi spadnie z 953,5 do 902 mln EUR.

2.3.1. Mniejszy wolumen eksportu owoców i ich przetworów w sezonie 2023/24

Przewiduje się, że w sezonie 2023/24 eksport owoców świeżych wyniesie 1,06 mln t wobec 1,13 mln t w sezonie poprzednim. Decydujące będzie obniżenie z 796,3 do 750 tys. t eksportu jabłek. Zmniejszenie eksportu tych owoców spowodowane będzie spadkiem podaży po

Wykres 14. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych (PLN/kg)

* za 1 l

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

tegorocznych zbiorach, ale też obniżeniem sprzedaży do Egiptu, największego w sezonach 2021/22 i 2022/23 odbiorcy jabłek deserowych z Polski. Spadku sprzedaży do Egiptu, ale też do Białorusi nie zrekompensuje wzrost eksportu do Kazachstanu czy Indii. Średnie ceny eks-

portowe jabłek zwiększą się z 0,44 do ok. 0,50 EUR/kg, stąd wpływy z ich eksportu wzrosnąć mogą o ok. 7% do 375 mln EUR.

Eksport i reeksport gruszek obniży się z rekordowo wysokiego poziomu 128,5 tys. t w sezonie 2022/23 do 121 tys. t.

Tabela 12. Wartość obrotów handlu zagranicznego owocami i ich przetworami (mln EUR)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023 ^b	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ^a	2023/24 ^c
Eksport ogółem	1966,9	2022,7	2395,8	2693,7	2809,0	1968,4	2048,2	2575,8	2806,7	2724,0
Owoce świeże	644,4	669,5	752,0	720,7	855,0	662,6	675,1	733,5	776,0	812,0
Przetwory	1322,5	1353,2	1643,8	1973,0	1954,0	1305,8	1373,1	1842,3	2030,7	1912,0
Import ogółem	2351,2	2597,6	2792,5	3107,7	3030,0	2481,9	2656,0	2962,3	3173,5	3135,0
Owoce świeże	1586,8	1757,9	1840,6	1995,4	2030,0	1681,2	1797,4	1916,9	2096,3	2125,0
Przetwory	764,4	839,7	951,9	1112,3	1000,0	800,7	858,6	1045,4	1077,2	1010,0
Saldo obrotów	-384,3	-574,9	-396,7	-414,0	-221,0	-513,5	-607,8	-386,5	-366,8	-411,0
Owoce świeże	-942,4	-1088,4	-1088,6	-1274,7	-1175,0	-1018,6	-1122,3	-1183,4	-1320,3	-1313,0
Przetwory	558,1	513,5	691,9	860,7	954,0	505,1	514,5	796,9	953,5	902,0

^a dane nieostateczne, ^b szacunek IERiGŻ PIB, ^c prognoza IERiGŻ PIB

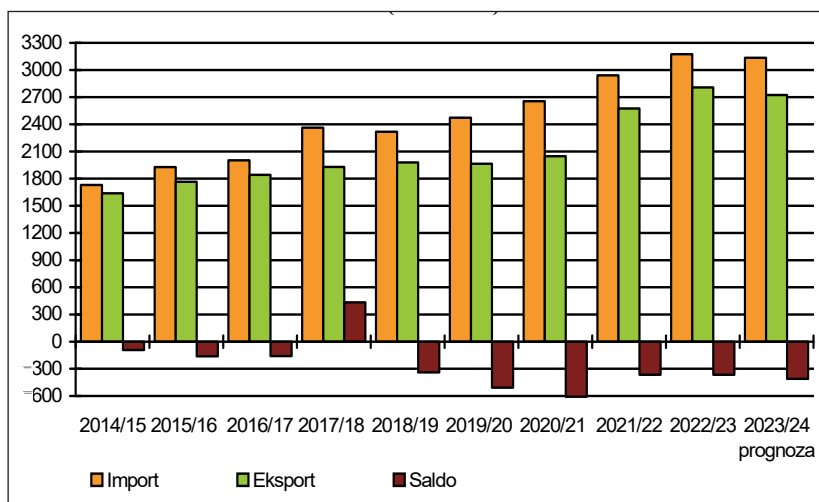
Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych Ministerstwa Finansów (MF).

Gruszki sprowadzane przede wszystkim z Belgii i Holandii reeksportowane są głównie na „wschodnie rynki zbytu” głównie do Białorusi. Ceny eksportowe gruszek wzrosną z 0,44 do 0,45 EUR/kg, stąd wpływy z ich zagranicznej sprzedaży obniżą się mniej niż jej wolumen i wyniosą ok. 56 mln EUR.

Reeksport owoców południowych obniżyć się może ze 117,3 do 113 tys. t. Decydujące będzie zmniejszenie z 30,6 do 27 tys. t zagranicznej sprzedaży owoców cytrusowych, głównie pomarańcz. Na poziomie ok. 43 tys. t pozostanie reeksport bananów dominujących w zagranicznej sprzedaży owoców południowych. Nie zmieni się też reeksport owoców awokado i owoców kaki i wyniesie odpowiednio ok. 8 i 4 tys. t. Nieznacznie większy będzie reeksport arbuźów, owoców kiwi oraz brzoskwiń i nektaryn. Wyraźna tendencja spadkowa reeksportu owoców południowych, obserwowana od sezonu 2021/22, jest rezultatem wzrostu cen tych owoców w obrotach światowych i wynikającego stąd w dużym stopniu spadku popytu w krajach odbiorcach. Głównymi odbiorcami owoców południowych z Polski są Ukraina i Białoruś. W sezonie 2023/24 średnie ceny reeksportowanych z Polski owoców południowych prognozowane są na 1,33 EUR/kg wobec 1,19 EUR/kg w sezonie poprzednim. W wyniku wzrostu cen eksportowych wpływy z reeksportu tych owoców zwiększyć się mogą o ok. 8% do 150 mln EUR.

W 2023 r. łączny eksport owoców sezonowych, tj. owoców jagodowych, wiśni, czereśni oraz śliwek, szacowany

Wykres 15. Handel zagraniczny owocami i przetworami owocowymi (mln EUR)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

jest na 68 tys. t wobec 71,2 tys. t w roku poprzednim. Zwiększył się eksport truskawek i porzeczek czarnych, a mniejsza była zagraniczna sprzedaż: porzeczek kolorowych, malin, czereśni, śliwek, ale także borówek wysokich, mających w ostatnich latach największy udział w łącznym eksporcie „owoców sezonowych”. Przeciętne ceny eksportowe tych owoców wzrosły z 2,90 do ok. 3 EUR/kg, a wpływy z ich eksportu obniżyły się o 1,5% do 203,5 mln EUR. Wpływy z eksportu borówek wysokich stanowiły ok. 58% łącznej wartości zagranicznej sprzedaży owoców sezonowych.

W sezonie 2023/24 eksport zagęszczonego soku jabłkowego prognozowany jest na 290 tys. t wobec 316,3 tys. t w sezonie poprzednim. Ceny eksportowe tego produktu, w wyniku braku zapasów na

rynku światowym i spadku podaży w Polsce, wzrosną do rekordowego poziomu ok. 1,6 EUR/kg. Wpływy z eksportu zwiększą się o ok. 6% do nienotowanego dotychczas poziomu 460 mln EUR. Zmniejszy się natomiast z 239,6 do 200 tys. t eksport nieskoncentrowanego soku jabłkowego (NFC). W wyniku wzrostu z 0,33 do 0,37 EUR/kg cen eksportowych wartość zagranicznej sprzedaży tego produktu spadnie mniej niż wolumenu eksportu i wyniesie ok. 74 mln EUR.

O spadku wolumenu eksportu pozostałych soków zadecyduje obniżenie z 40,7 do 33 tys. t zagranicznej sprzedaży nieskoncentrowanego soku pomarańczowego oraz z 72,3 do 68 tys. t łącznego eksportu soków produkowanych z innych owoców, w tym głównie z owoców miękkich (z owoców jagodowych i wiśni).

Tabela 13. Eksport owoców i ich przetworów (tys. t)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023 ^b	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ^a	2023/24 ^c
Jablka	990,1	659,7	939,4	745,9	830,0	722,6	767,3	845,7	796,3	750,0
Truskawki	6,5	14,9	19,2	14,3	20,0	15,3	18,4	15,1	19,9	21,0
Porzeczki czarne	1,6	1,6	2,5	2,6	4,0	1,5	1,6	2,5	2,7	3,0
Porzeczki kolorowe i agrest	1,3	1,1	1,5	1,8	1,5	1,2	1,3	1,4	1,6	1,5
Maliny	7,7	8,5	8,8	11,5	8,5	8,0	7,4	8,9	11,9	9,0
Wiśnie	5,4	6,9	7,0	4,4	3,5	4,9	6,6	6,6	4,3	3,5
Czereśnie	0,9	0,4	1,5	1,6	1,0	0,8	0,4	1,8	1,5	1,0
Śliwki	6,9	8,8	7,8	12,2	8,0	7,1	8,8	7,4	12,3	8,0
Gruszki	73,5	99,1	120,2	108,1	125,0	94,9	111,1	97,1	128,5	121,0
Borówki wysokie i żurawiny	8,7	15,4	21,1	22,8	21,5	9,0	16,1	20,9	22,8	22,0
Owoce południowe (reeksport)	177,3	176,0	164,8	134,1	128,0	176,4	171,6	155,0	117,3	113,0
Pozostałe owoce	11,8	9,1	6,6	8,9	9,0	12,3	9,7	6,3	6,2	7,0
Razem owoce	1291,7	1001,5	1300,4	1065,5	1160,0	1054,0	1120,3	1168,7	1125,3	1060,0
Soki ogółem	690,6	610,5	683,3	768,0	705,0	630,7	604,7	752,6	721,7	643,0
Soki jabłkowe	552,3	464,9	505,7	585,3	543,0	492,2	447,5	565,3	555,9	490,0
zagęszczone	347,1	209,8	231,4	316,8	305,0	259,9	189,6	287,3	316,3	290,0
niezagęszczone	205,2	255,1	274,3	268,4	238,0	232,4	257,8	278,1	239,6	200,0
Pozostałe soki	138,4	145,6	177,6	182,7	162,0	138,4	157,3	187,3	165,8	153,0
Owoce mrożone	358,4	336,9	384,4	329,4	320,0	331,7	353,0	361,9	325,2	305,0
Owoce suszone	7,9	9,6	7,0	9,1	10,5	7,9	9,2	6,7	10,1	10,0
Dżemy, marmolady, przeciery	45,2	50,5	54,1	56,4	57,0	44,9	54,8	55,0	57,5	56,5
Konserwy owocowe i przetwory z orzechów	86,1	82,1	86,9	91,2	84,4	85,0	82,8	90,5	86,4	80,3
Pozostałe przetwory	0,3	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2
Razem przetwory	1188,5	1089,7	1215,9	1254,3	1177,0	1100,4	1104,7	1267,0	1201,2	1095,0

^a dane nieostateczne, ^b szacunek IERiGŻ PIB, ^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Tabela 14. Eksport owoców i ich przetworów (mln EUR)

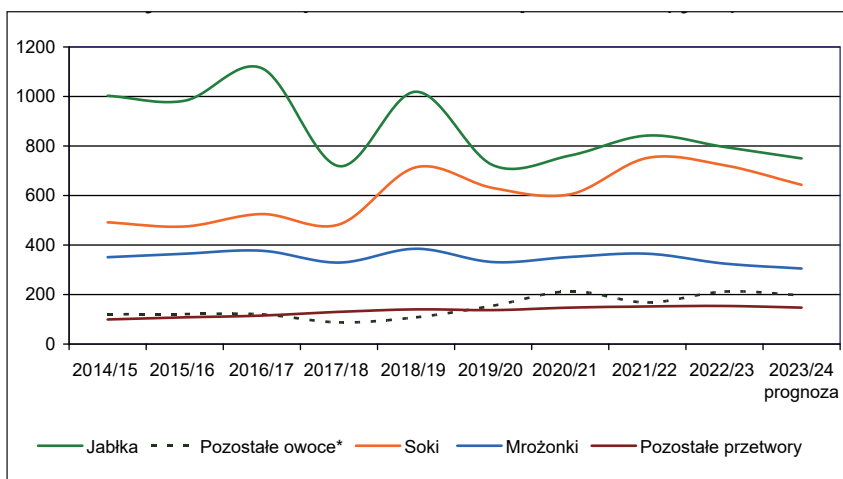
Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023 ^b	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ^a	2023/24 ^c
Jablka	333,1	303,1	359,0	300,7	410,0	330,6	313,0	325,1	349,7	375,0
Truskawki	10,3	13,4	17,1	24,2	27,0	14,0	14,9	24,5	26,3	28,0
Porzeczki czarne	0,9	1,7	3,0	5,2	3,0	0,9	1,7	3,0	5,5	2,5
Porzeczki kolorowe i agrest	0,7	0,9	1,2	2,1	1,7	0,8	1,1	1,5	1,9	1,7
Maliny	17,5	23,8	40,7	50,8	39,0	18,9	23,1	44,4	50,5	38,0
Wiśnie	5,0	6,0	5,5	3,7	3,3	4,9	5,5	5,1	3,5	3,5
Czereśnie	1,1	0,6	1,8	2,5	3,3	1,1	0,6	2,1	3,0	3,4
Śliwki	4,5	6,6	6,4	8,5	8,2	4,9	6,6	6,0	8,7	8,0
Gruszki	27,7	33,2	43,2	48,8	57,5	35,4	31,6	46,9	57,0	56,0
Borówki wysokie i żurawiny	47,2	87,7	104,5	109,2	118,0	49,7	90,9	104,1	109,7	123,0
Owoce południowe (reeksport)	142,4	151,7	150,1	144,9	160,0	146,7	144,9	152,0	139,2	150,0
Pozostałe owoce	54,0	40,8	19,5	20,1	24,0	54,7	41,2	18,8	21,0	22,9
Razem owoce	644,4	669,5	752,0	720,7	855,0	662,6	675,1	733,5	776,0	812,0
Soki ogółem	569,4	554,3	682,8	873,6	928,0	537,4	556,5	772,5	932,2	934,0
Soki jabłkowe	371,0	334,2	348,7	465,8	550,0	339,3	310,4	404,6	513,0	534,0
zagęszczone	312,9	256,1	267,4	387,4	467,0	268,9	231,6	326,7	434,1	460,0
niezagęszczone	58,1	78,0	81,3	78,3	83,0	70,4	78,8	77,9	78,9	74,0
Pozostałe soki	198,4	220,1	334,2	407,9	378,0	198,1	246,1	368,0	419,2	400,0
Owoce mrożone	466,3	489,9	619,6	696,6	598,0	472,5	500,3	695,4	681,1	560,0
Owoce suszone	38,2	42,7	47,1	55,9	66,0	39,3	43,9	52,5	58,5	65,0
Dżemy, marmolady, przeciery	71,3	86,4	95,4	108,7	122,0	75,9	89,2	101,8	119,4	123,0
Konserwy owocowe i przetwory z orzechów	176,6	179,5	198,2	237,6	239,5	179,9	182,7	219,5	238,9	229,4
Pozostałe przetwory	0,7	0,4	0,7	0,6	0,5	0,8	0,5	0,6	0,6	0,6
Razem przetwory	1322,5	1353,2	1643,8	1973,0	1954,0	1305,8	1373,1	1842,3	2030,7	1912,0

^a dane nieostateczne, ^b szacunek IERiGŻ PIB, ^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Obniży się też z 41,5 do 39 tys. t eksport soków mieszanych. Łączny eksport soków zagęszczonych spadnie z 432,5 do 400 tys. t, a soków nieskoncentrowanych z 289,2 do 247 tys. t. Spośród pozostałych soków wyższe niż w sezonie 2022/23 będą ceny nieskoncentrowanego soku pomarańczowego (o ok. 20%). Wyższe będą ceny zagęszczonego soku wiśniowego, a obniżą się wytwarzanego z porzeczek czarnych i z malin. Przeciętne ceny eksportowe „pozostałych soków” wzrosną z 2,53 do ok. 2,6 EUR/kg, a wpływy z ich eksportu obniżą się o 5% do 400 mln EUR. Soki jabłkowe (zagęszczone i niezagęszczone) stanowiły będą 57% łącznej wartości zagranicznej sprzedaży soków wobec ok. 55% w sezonie 2022/23.

Wykres 16. Eksport owoców i ich przetworów (tys. t)

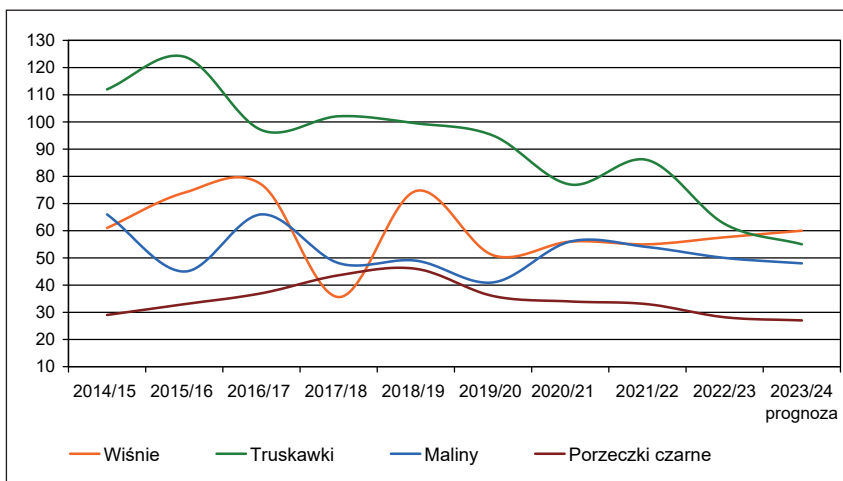

* bez reeksportu owoców południowych

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

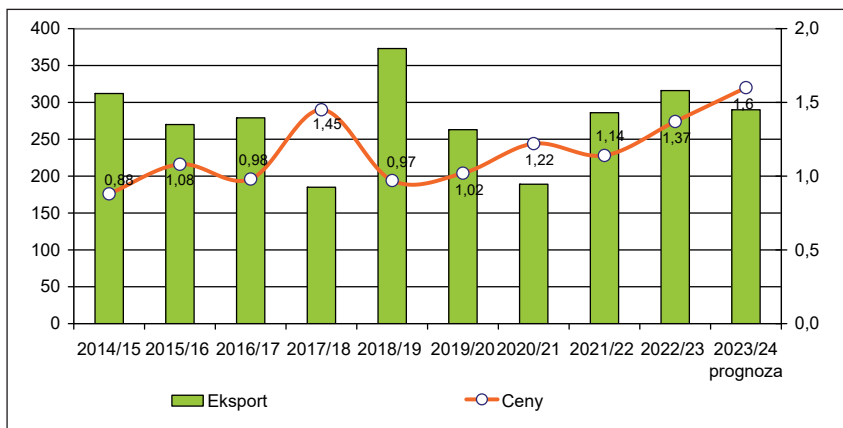
Eksport owoców mrożonych obniży się z 325,2 do 305 tys. t. Zagraniczna sprzedaż mrożonych truskawek spadnie z 62,5 do 55 tys. t. Nieznacznie (o ok. 5% do 48 tys. t) zmniejszy się eksport mrożonych malin. O niewielkim spadku zagranicznej sprzedaży tych mrożonek zadecyduje ich reeksport z innych krajów, przede wszystkim z Ukrainy. Eksport mrożonych porzeczek (czarnych i czerwonych) spadnie z 48,9 do 46 tys. t, a mrożonych jagód z 14,6 do 14 tys. t. Ze względu na wzrost zapotrzebowania na zagranicznych rynkach zbytu zwiększyć się może z 57,6 do 60 tys. t eksport mrożonych wiśni. Przeciętne ceny eksportowe owoców mrożonych obniżą się z 2,09 do ok. 1,84 EUR/kg. O spadku cen zadecyduje zmniejszenie z 3,82 do 2,7 EUR/kg cen mrożonych malin i z 1,95 do 1,25 EUR/kg cen eksportowych mrożonych porzeczek czarnych. Spadek cen tych mrożonek spowodowany jest przede wszystkim zbyt wysokim, w stosunku do akceptowanego przez odbiorców, ich poziomem w sezonach 2021/22 i 2022/23. W obecnym sezonie niższe niż w sezonie 2022/23 będą też ceny eksportowe mrożonych porzeczek czerwonych i mrożonych jagód, a nie zmienią się znacząco ceny mrożonych wiśni. W wyniku spadku średnich cen eksportowych wpływy z eksportu owoców mrożonych obniżyć się mogą o niemal 18% do 560 mln EUR.

Wykres 17. Eksport mrożonych owoców (tys. t)

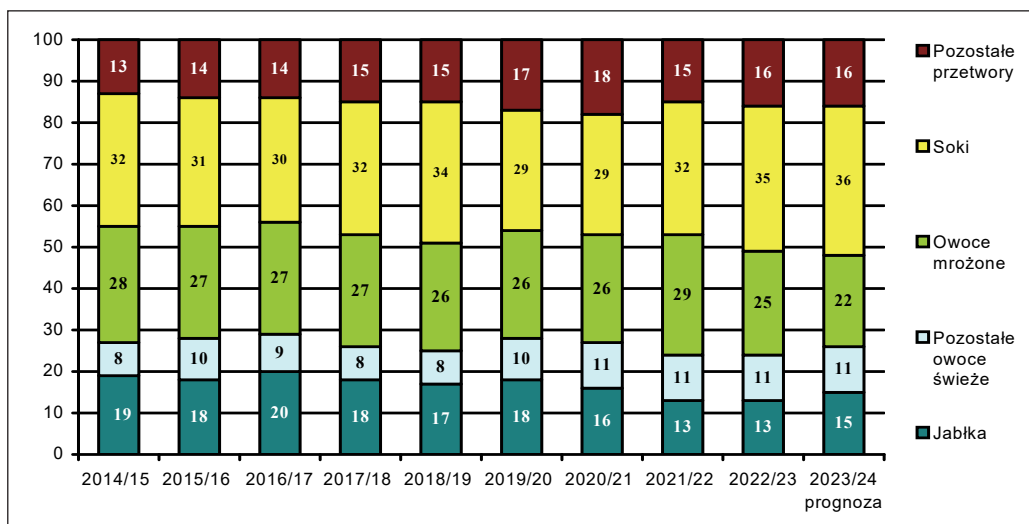
Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Wykres 18. Eksport zagęszczonego soku jabłkowego z Polski (tys. t) i ceny eksportowe (EUR/kg)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Wykres 19. Struktura eksportu owoców i ich przetworów według wartości (%)*

* bez reeksportu owoców południowych

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Eksport konserw owocowych zmniejszy się może z 46,9 do 41 tys. t. Zagraniczna sprzedaż konserw truskawkowych spadnie z 8,4 do 7 tys. t, a produkowanych z wiśni z 5,4 do 5 tys. t. Łączny eksport konserw mieszanych, produkowanych z żurawin oraz z owoców południowych, pozostanie na poziomie ok. 14 tys. t. Średnie ceny eksportowe konserw owocowych wzrosną z 2,60 do 2,65 EUR/kg, a wpływy z ich sprzedaży zagranicznej spadną ze 121,9 do 109 mln EUR. Eksport, a głównie reeksport przetworów z orzechów (głównie z orzechów arachidowych) obniżyć się może z 39,5 do ok. 39 tys. t. W wyniku wzrostu z 2,97 do 3,10 EUR/kg cen eksportowych wartość zagranicznej sprzedaży tych produktów zwiększy się ze 117,0 do 120 mln EUR.

Łączny eksport przecierów, dżemów i owoców homogenizowanych obniży się z 57,5 do 56,5 tys. t. Decydujące będzie zmniejszenie eksportu produktów wytwarzanych z owoców jagodowych, głównie z truskawek i porzeczek czarnych. Wpływy z eksportu tej grupy produktów, z powodu wzrostu cen z 2,08 do 2,18 EUR, zwiększą się z 119,4 do 123 mln EUR.

Na poziomie ok. 10 tys. t pozostanie eksport owoców suszonych. Zmniejszy się z 5,5 do 5 tys. t eksport suszonych

jabłek, a eksport suszonych śliwek wyniesie, tak jak w sezonie 2022/23, ok. 5 tys. t. Przeciętne ceny owoców suszonych wzrosną z 5,79 do 6,5 EUR/kg, a wpływy z ich zagranicznej sprzedaży z 58,5 do 65 mln EUR.

W sezonie 2023/24 jabłka i ich przetwory będą stanowiły ponad 30% wpływów z eksportu owoców i ich przetworów. Udział owoców południowych i ich przetworów (łącznie z orzechami i ich przetworami) pozostanie na poziomie ok. 15%. Łączny udział malin, truskawek i ich przetworów spadnie z 20 do 18%.

2.3.2. Mniejszy wolumen importu owoców i ich przetworów w sezonie 2023/24

Prognozuje się, że w sezonie 2023/24 przywóz owoców południowych (łącznie z orzechami) wyniesie 1,48 mln t wobec 1,50 mln t w sezonie poprzednim. W wyniku wzrostu cen w obrotach światowych mniejszy będzie import niemal wszystkich owoców południowych, a najbardziej o ok. 20 tys. t obniżyć się może przywóz owoców cytrusowych. Mniejsza będzie także skala importu winogron, owoców kaki, arbuźów. Przy relatywnie niewielkim zwiększeniu cen na poziomie z 2023/24 pozostać może przywóz bananów. Od poziomu z poprzedniego sezonu

nie będzie znacząco odbiegać również import brzoskwiń i nektaryn, moreli, melonów, owoców mango i ananasów, a także orzechów (głównie orzechów ziemnych i kokosowych). Większy będzie przywóz owoców awokado.

Średnie ceny importowe owoców południowych wzrosną z 1,14 do 1,26 EUR/kg, a wartość ich przywozu zwiększy się z 1,78 do 1,79 mld EUR.

Import owoców strefy umiarkowanej prognozowany jest na 128–130 tys. t wobec 124 tys. t w sezonie 2022/23. Import gruszek dominujących w przywozie tej grupy owoców zmniejszy się może z 38,6 do 34 tys. t. Większy będzie import śliwek (wzrost z 17,3 do 22 tys. t), truskawek (z 27,6 do 29 tys. t), czereśni (z 4,3 do 6 tys. t) oraz borówek wysokich. Na poziomie ok. 5 tys. t pozostanie import malin. Średnie ceny importowe owoców strefy umiarkowanej wzrosną z 2,58 do 2,65 EUR/kg, a wartość ich przywozu zwiększy się z 320 do 340 mln EUR. Spośród tych owoców najbardziej (z 1,07 do 1,35–1,40 EUR/kg) wzrosną ceny borówek sprowadzanych głównie z krajów Ameryki Północnej. Owoce strefy umiarkowanej sprowadzane są do Polski głównie w pierwszej połowie lat kalendarzowych, tj. w okresach braku lub małej produkcji krajowej.

Tabela 15. Import owoców i ich przetworów (tys. t)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023 ^b	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ^a	2023/24 ^c
Banany	458,9	563,9	523,0	467,8	465,0	517,5	534,8	512,4	458,0	460,0
Pomarańcze	171,7	156,0	168,9	171,3	150,0	153,1	171,6	175,3	155,7	145,0
Cytryny	127,5	140,7	141,0	138,7	130,0	135,4	140,1	141,8	135,1	131,0
Grejpfruty	50,4	56,8	44,6	39,9	34,0	56,3	51,4	42,2	36,1	34,0
Mandarynki	167,5	160,5	167,8	163,6	153,0	137,0	170,6	170,7	150,5	147,0
Winogrona	119,6	128,0	134,8	132,4	130,0	114,6	133,1	135,1	131,3	130,0
Brzoskwinie	59,9	39,2	40,3	32,7	32,0	57,1	41,0	35,8	25,1	28,0
Kiwi	34,1	30,1	29,9	33,0	32,0	30,6	30,7	32,5	33,1	32,0
Nektaryny	60,0	30,5	34,2	33,6	30,0	52,1	32,8	30,7	26,0	27,0
Arbuzy	151,9	161,5	186,8	166,7	170,0	157,5	182,8	169,8	175,8	175,0
Jabłka	7,9	22,1	2,6	2,5	3,0	13,5	15,4	2,5	2,3	3,0
Gruszki	36,5	51,5	46,2	46,2	37,0	43,0	52,4	45,1	38,6	34,0
Borówki wysokie i żurawiny	5,0	7,3	13,4	20,2	20,0	5,7	12,4	17,1	19,1	20,0
Orzechy	36,0	39,6	46,4	42,6	44,0	34,5	44,2	45,0	45,1	45,0
Pozostałe owoce	175,4	171,5	186,8	172,5	180,0	175,1	175,0	187,7	194,4	199,0
Razem owoce	1662,3	1759,2	1766,7	1663,7	1610,0	1683,0	1788,3	1743,7	1626,2	1610,0
Soki zagęszczone i pitne	199,2	197,3	196,3	216,0	188,0	207,8	199,7	193,8	206,7	190,0
sok pomarańczowy	75,0	78,6	82,9	71,0	65,0	75,7	84,0	74,8	71,2	62,0
sok jabłkowy	60,5	55,2	39,7	64,0	50,0	67,2	47,2	40,9	57,6	55,0
Owoce mrożone	103,6	116,6	130,1	139,9	125,0	102,3	118,0	138,7	132,8	121,0
Owoce suszone	33,1	35,5	33,5	49,7	45,0	34,7	34,8	42,3	39,6	39,0
Dżemy, marmolady, przeciery	16,3	20,3	20,2	20,1	18,0	19,3	20,6	19,6	18,4	18,0
Konserwy owocowe i przetwory z orzechów	128,1	139,7	139,7	144,7	140,0	136,3	139,9	140,5	141,3	140,0
ananas	16,6	13,9	14,8	17,7	15,0	16,0	13,0	16,6	15,9	14,0
brzoskwinie	21,0	22,6	22,3	20,2	18,0	22,3	22,2	21,9	18,7	19,0
przetwory z orzechów	23,6	29,4	30,9	34,0	33,0	25,6	31,1	32,1	35,0	35,0
Pozostałe przetwory	0,8	0,8	1,7	2,7	2,0	0,7	0,9	2,6	2,1	2,0
Razem przetwory	481,1	510,2	521,5	573,1	518,0	501,1	513,9	537,5	540,9	510,0

^a dane nieostateczne, ^b szacunek IERiGŻ PIB, ^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Tabela 16. Import owoców i ich przetworów (mln EUR)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023 ^b	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ^a	2023/24 ^c
Banany	258,6	298,9	286,4	329,9	338,0	290,0	284,7	305,1	343,7	350,0
Pomarańcze	106,0	113,9	116,1	121,3	123,0	106,0	121,3	115,8	125,4	125,0
Cytryny	126,3	161,5	134,2	155,0	152,0	158,1	137,8	143,6	159,1	156,0
Grejpfruty	42,1	45,9	40,4	38,0	37,0	44,7	43,7	38,1	39,1	37,0
Mandarynki	132,9	134,5	148,3	165,4	172,0	130,1	132,8	157,1	172,1	170,0
Winogrona	166,4	178,5	190,5	198,9	208,0	165,5	185,1	201,4	205,2	210,0
Brzoskwinie	47,6	42,9	51,1	43,2	45,0	46,5	45,8	47,8	31,0	38,0
Kiwi	37,6	42,0	47,0	48,7	47,0	40,5	45,9	48,8	46,3	47,0
Nektaryny	48,5	38,8	45,1	47,0	43,0	45,3	40,2	44,4	33,3	38,0
Arbuzy	55,7	64,5	81,8	94,2	100,0	60,4	77,1	83,3	99,5	103,0
Jabłka	6,0	19,7	2,7	1,5	2,5	11,0	13,2	2,3	1,5	2,5
Gruszki	31,2	48,1	37,7	41,5	45,0	41,9	42,3	41,1	41,2	44,0
Borówki wysokie i żurawiny	25,9	45,7	76,4	107,9	129,0	34,0	74,2	92,2	116,6	127,0
Orzechy	207,0	224,4	262,3	257,1	249,5	201,9	247,0	260,3	260,3	258,5
Pozostałe owoce	295,0	298,6	320,6	345,8	389,0	305,3	306,3	335,6	422,0	419,0
Razem owoce	1586,8	1757,9	1840,6	1995,4	2080,0	1681,2	1797,4	1916,9	2096,3	2125,0
Soki zagęszczone i pitne	257,0	245,5	265,8	306,8	301,0	259,9	256,7	269,0	311,8	306,0
sok pomarańczowy	112,3	96,4	112,1	109,4	115,0	100,1	105,0	104,7	120,0	110,0
sok jabłkowy	56,9	53,3	38,0	71,7	65,0	66,8	45,9	40,3	69,8	74,0
Owoce mrożone	166,8	197,9	274,3	315,2	215,0	171,3	203,0	322,9	275,9	206,0
Owoce suszone	84,3	88,5	89,0	110,2	104,0	89,0	83,7	103,5	103,4	105,0
Dżemy, marmolady, powidła i przeciery	37,3	42,0	41,5	47,1	47,0	42,0	40,4	44,3	46,7	47,0
Konserwy owocowe i przetwory z orzechów	217,3	263,9	278,0	328,2	329,0	236,6	272,5	301,5	335,3	342,0
ananas	14,5	16,7	21,0	29,3	24,0	16,4	16,9	26,5	25,8	23,0
brzoskwinie	16,5	17,9	21,1	27,3	25,0	17,8	17,5	26,1	26,0	26,5
przetwory z orzechów	90,7	118,4	120,5	138,9	142,0	99,2	124,7	127,1	148,6	150,0
Pozostałe przetwory	1,7	1,9	3,3	4,8	4,0	1,9	2,3	4,2	4,1	4,0
Razem przetwory	764,4	839,7	951,9	1112,3	1000,0	800,7	858,6	1045,4	1077,2	1010,0

^a dane nieostateczne, ^b szacunek IERiGŻ PIB, ^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Z powodu wzrostu cen w światowych obrotach mniejszy niż w sezonie 2022/23 będzie przywóz niemal wszystkich soków wytwarzanych z owoców południowych. Import soków pomarańczowych sprowadzanych głównie z Brazylii zmniejszy się z 71,2 do 62 tys. t, w tym soku zagęszczonego z 45,1 do 39 tys. t. Przeciętne ceny importowe soku pomarańczowego wzrosną z 1,69 do ok. 1,8 EUR/kg, stąd wartość ich przywozu obniży się mniej niż jego wolumen. Przewiduje się, że przywóz soków wytwarzanych z pozostałych owoców cytrusowych spadnie z 22,9 do 21 tys. t. Obniży się też import mniej liczących się w przywozie soków ananasowych, winogronowych czy wytwarzanych z owoców mango. Spadnie przywóz soków mieszanych – głównie soków zagęszczonych. Przeciętne ceny soków produkowanych z owoców południowych (łącznie z sokami pomarańczowymi) wzrosną z 1,62 do ponad 1,7 EUR/kg.

Przywóz zagęszczonego soku jabłkowego sprowadzanego przede wszystkim z Ukrainy obniżyć się może z 48,3 do 45 tys. t, a niekoncentrowanego soku jabłkowego wzrośnie z 9,3 do 10 tys. t. Również ceny soków jabłkowych będą wyższe niż w sezonie 2022/23, a wartość ich przywozu wzrośnie o ok. 6% do 74 mln EUR. Import soków produkowanych z pozostałych owoców strefy umiarkowanej, głównie z żurawin i wiśni, tak jak w sezonie 2022/23, nie przekro-

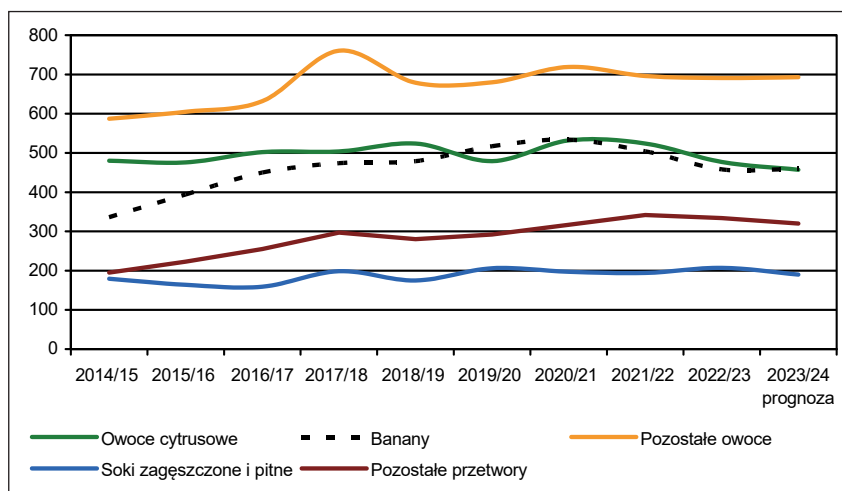
czy 3 tys. t. W sezonie 2023/24 soki nieskoncentrowane będą stanowiły tak jak w sezonie poprzednim ok. 25% łącznego wolumenu przywozu soków i 15% wartości ich importu.

Nieznacznie (ze 106,3 do 105 tys. t) obniżyć się może import konserw owocowych. Spadkowi przywozu puszkowanych ananasów sprowadzanych głównie z Tajlandii towarzyszyć będzie nieznaczny wzrost importu dominujących w przywozie konserw puszkowanych brzoskwiń. Nie zmieni się znacząco przywóz: gruszek i moreli w puszkach, a także konserw truskawkowych, wiśniowych i żurawinowych. Tak jak większości pozostałych przetworów wzrosną ceny

importowe niemal wszystkich konserw owocowych. Średnie ceny importowe tej grupy produktów zwiększą się z 1,76 do 2,82 EUR/kg, a wartość ich przywozu wzrośnie o ok. 3% do 192 mln EUR. Przywóz przetworów z orzechów, m.in. masła orzechowego, orzechów, migdałów prażonych, pozostanie na poziomie ok. 35 tys. t, a wartość ich przywozu wzrośnie ze 148,6 do 150 mln EUR.

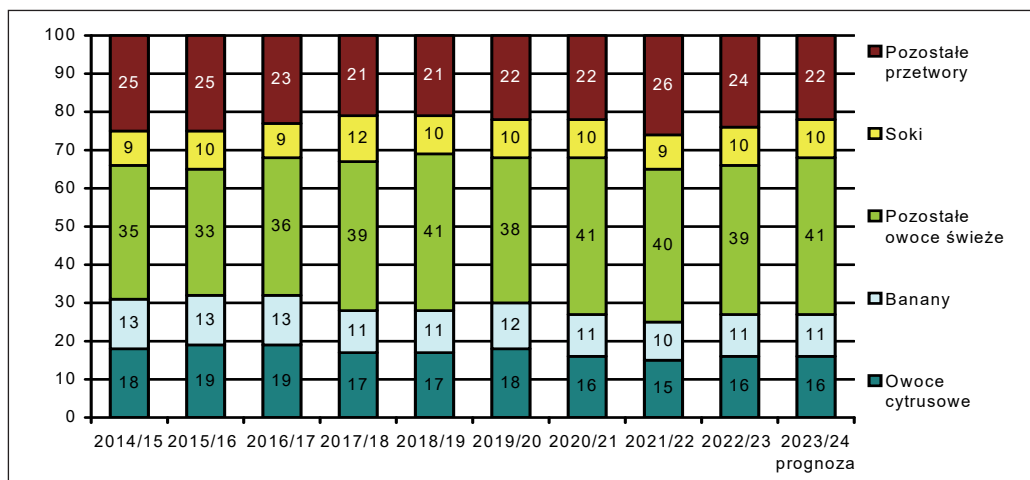
Na zmniejszeniu o ok. 9% do 121 tys. t przywozu owoców mrożonych zaważy spadek z 37,5 do 30 tys. t (o 20%) importu mrożonych truskawek, sprowadzanych głównie z Egiptu. Zmniejszenie importu tych mrozonek w dużym stopniu spowodowane jest spadkiem zainteresowania

Wykres 20. Import owoców i ich przetworów (tys. t)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Wykres 21. Struktura importu owoców i ich przetworów według wartości (%)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

zakładów przetwórczych mieszaniami importowanych mrożonych truskawek z wytwarzanymi z surowca krajowego. Jest to wynik wysokiego poziomu zapasów na początku sezonu i spodziewanego dalszego zwiększenia na rynkach zbytu dostaw z innych krajów. Utrzyma się natomiast tendencja wzrostowa przywozu mrożonych malin, importowanych głównie z Ukrainy. W sezonie 2023/24 import tych mrozonek oceniany jest na 38 tys. t wobec 34,5 tys. t w sezonie poprzednim. Na poziomie ok. 16 tys. t pozostanie przywóz mrożonych jagód. Z 10,2 do 12 tys. t zwiększy się import mrożonych owoców południowych, przede wszystkim mrożonych bananów. W wyniku spodziewanego spadku cen mrożonych malin, ale też mrożonych truskawek, przeciętne ceny importowe mrożonych owoców obniżyć się mogą z 2,08 do ok. 1,7 EUR/kg, a wartość importu tych produktów zmniejszy się bardziej niż wolumenu importu (o 25%) i wyniesie 206 mln EUR.

O niewielkim spadku przywozu owoców suszonych zadecyduje obniżenie z 11,1 do 10 tys. t importu suszonych bananów. Przywóz suszonych winogron wzrośnie z 13 do 14 tys. t. Import suszonych śliwek obniżyć się może z 8,3 do 8 tys. t, a łączny import suszonych moreli i fig pozostanie na poziomie ok. 4 tys. t. W wyniku wzrostu z 2,61 do ok. 2,7 EUR/kg cen importowych wartość przywozu owoców suszonych zwiększy się ze 103,4 do 105 mln EUR. Niższe niż w sezonie 2022/23 będą tylko ceny suszonych śliwek.

Łączny wolumen importu dżemów, marmolad i przecierów, w tym mających największy udział w przywozie tych produktów przecierów z owoców południowych, wyniesie tak jak w sezonie 2022/23 ok. 18 tys. t, a wartość ich przywozu pozostanie na poziomie ok. 47 mln EUR.

Udział owoców południowych i ich przetworów w łącznej wartości importu owoców i ich przetworów zwiększyć się może z ok. 80 do 82%. Import owoców strefy umiarkowanej i ich przetworów ma w Polsce w przeważającym stopniu charakter komplementarny, a nie konkurencyjny.

Tabela 17. Wartość obrotów handlu zagranicznego owocami i ich przetworami według kierunków geograficznych (mln EUR)

Wyszczególnienie	2021	2022	I-IX 2022	I-IX 2023 ^a	2021/22	2022/23 ^a
UE-14						
Eksport	1379,8	1562,7	1185,6	1135,0	1499,9	1594,3
Import	1418,0	1494,1	1091,2	1154,1	1451,8	1533,7
Saldo	-38,2	68,6	94,4	-19,1	48,1	60,6
UE-13						
Eksport	347,6	403,6	300,2	309,0	369,4	414,4
Import	61,5	66,4	50,1	57,7	63,2	71,3
Saldo	286,1	337,2	250,1	251,3	306,2	343,1
WNP						
Eksport	188,5	200,5	138,7	151,6	184,9	218,9
Import	40,6	40,9	30,0	21,2	40,8	36,5
Saldo	147,9	159,6	108,7	130,4	144,1	182,4
Pozostałe						
Eksport	479,8	526,9	366,9	436,1	521,6	579,1
Import	1272,4	1506,2	1120,0	1078,2	1406,5	1532,0
Saldo	-792,6	-979,3	-753,1	-642,1	-884,9	-952,9

^a dane nieostateczne

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

2.3.3. Poprawa salda obrotów z krajami UE w sezonie 2022/23

W sezonie 2022/23 dodatkowo saldo obrotów z krajami UE wyniosło 403,7 mln EUR wobec 354,3 mln EUR w sezonie poprzednim. Zwiększyło się dodatkowo saldo obrotów z krajami UE-14 i z krajami UE-13. Wzrosło także dodatkowo saldo handlu z krajami WNP, a pogłębiło ujemne saldo handlu z pozostałymi krajami.

Udział krajów UE-14 w wartości polskiego eksportu owoców i ich przetworów zmniejszył się z 58,2 do 56,8%. Udział nowych krajów członkowskich wzrósł z 14,3 do 14,8%, a krajów WNP z 7,2 do 7,8%. Udział Niemiec, największego odbiorcy owoców i ich przetworów z Polski, spadł z 25,2 do 23,7%. Udział Holandii wzrósł z 10,0 do 10,2%, a Austrii z 5,0 do 5,1%. Udział Wielkiej Brytanii obniżył się z 6,7 do 6,5%, Rosji z 2,5 do 2,2%, a Białorusi wzrósł z 3,4 do 4,0%. Udział Ukrainy pozostał na poziomie 3,1%.

Udział krajów UE (przede wszystkim Hiszpanii i Włoch) w wartości importu owoców i ich przetworów spadł z 52,5 do 51,6%, a krajów WNP z 1,4 do 1,2%. Ukraina uczestniczyła w imporcie w 5,8% wobec 5,4% w sezonie 2021/22. Spośród pozostałych krajów liczących się w przy-

wozie do Polski zwiększył się udział: Turcji (z 4,3 do 4,8%), RPA (z 1,9 do 2,2%), USA (z 3,0 do 3,2%) oraz Kostaryki (z 2,4 do 2,5%), Ekwadoru (z 4,2 do 4,7%) i Brazylii (z 2,6 do 2,7%). Udział dostaw z Peru pozostał na poziomie 2,4%. Z krajów Ameryki Płd. sprowadzamy głównie banany, z Turcji owoce cytrusowe, z Brazylii soki pomarańczowe, a z Chile jabłka i suszone śliwki.

2.4. Ceny detaliczne i spożycie

2.4.1. Wzrost cen detalicznych owoców i przetworów w 2023 roku

Przeciętne ceny detaliczne owoców i ich przetworów¹ w miesiącach styczeń–październik 2023 r. wobec analogicznego okresu roku poprzedniego wzrosły o 11,9% przy wzroście cen towarów i usług konsumpcyjnych o 12,5% oraz wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 16,9%. Ceny detaliczne owoców świeżych i chłodzonych wzrosły o 11,6%, w tym bananów o 16,9%, owoców cytrusowych o 13,2%,

¹ Przetwory owocowe i produkty na bazie owoców, np. owoce pasteryzowane, musy, przeciery owoce niesłodzone, owoce kwaszone i marynowane, sałatki owocowe, owoce w puszkach, dietetyczne preparaty i kulinarne dodatki wyłącznie na bazie owoców, orzeszki solone, prażone i w miodzie oraz z przyprawami, masa makowa gotowa, chipsy jabłkowe, mrożone owoce itp.

jabłek i pozostałych owoców o 12%, owoców jagodowych² o 8,4% a owoców pestkowych³ o 7,3%.

Ceny detaliczne owoców mrożonych wzrosły o 19,6%, owoców suszonych i orzechów⁴ o 10,4% a przetworów owocowych o 16,6%. Ceny detaliczne soków owocowych były wyższe o 15,1%.

² Truskawki, maliny, czarne jagody, borówki, żurawiny, jeżyny, porzeczki, agrest, poziomki, winogrona, aronia i pozostałe owoce leśne lub ogrodowe.

³ Czeresnie, wiśnie, śliwki, morele, brzoskwinie, nektarynki, mango, awokado, daktyle, liczi itp.

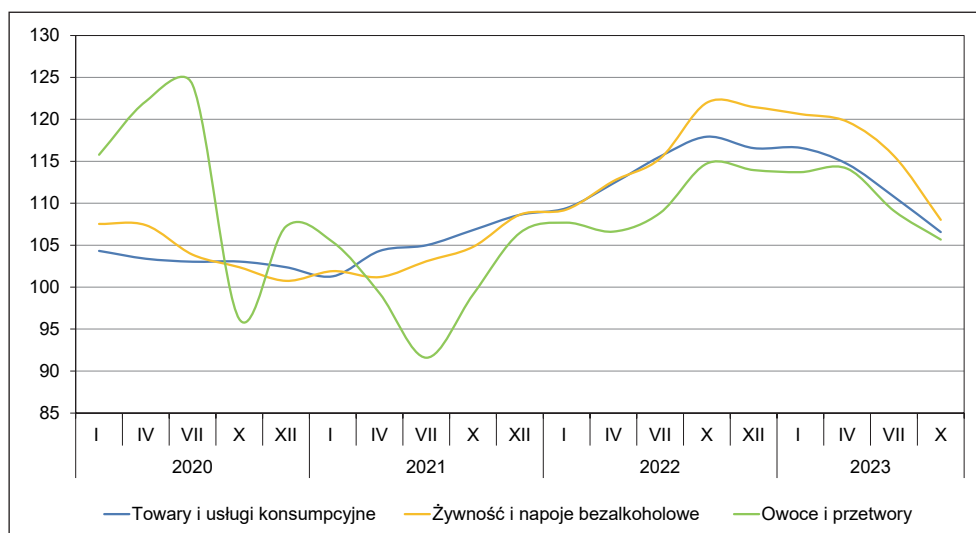
⁴ Orzechy włoskie, laskowe, pistacje, orzeszki ziemne niesolone, orzechy kokosowe, inne orzechy, migdały (również mielone), owoce suszone, skórki z owoców, rodzynki, wiórki kokosowe, figi, daktyle, mieszanka bakaliowa, nasiona, pestki jadalne (np. nasiona słonecznika, pestki dyni, mak, siemię lniane).

Tabela 18. Wskaźniki cen detalicznych owoców i przetworów (analogiczny okres poprzedniego = 100)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I-X 2022	I-X 2023
Towary i usługi konsumpcyjne ogółem	102,0	101,6	102,3	103,4	105,1	114,4	113,8	112,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	104,2	102,6	104,9	104,7	103,2	115,4	114,1	116,9
Owoce i przetwory	108,0	99,9	98,7	117,6	98,6	109,1	107,9	111,9
Owoce świeże i chłodzone	109,5	99,5	98,3	121,0	97,4	108,2	106,8	111,6
jabłka	121,6	108,0	83,5	165,9	75,1	95,9	94,6	112,0
owoce jagodowe	116,9	97,1	95,2	119,7	105,2	109,3	110,1	108,4
owoce pestkowe	116,0	96,9	100,8	122,0	105,2	107,4	107,1	107,3
owoce cytrusowe	103,6	97,7	101,0	114,1	95,5	102,7	99,7	113,2
banany	96,6	100,5	105,9	100,7	102,5	119,0	115,4	116,9
pozostałe owoce	107,8	97,0	102,9	112,0	102,0	114,9	115,0	112,0
Owoce suszone i orzechy	99,9	101,8	100,1	103,1	103,0	108,7	108,0	110,4
Owoce mrożone	99,2	105,4	107,1	104,8	102,6	106,4	105,3	119,6
Przetwory owocowe	104,0	99,0	98,7	102,4	105,5	121,4	121,3	116,6
Soki owocowe	101,0	103,3	101,7	102,5	102,1	103,9	102,9	115,1

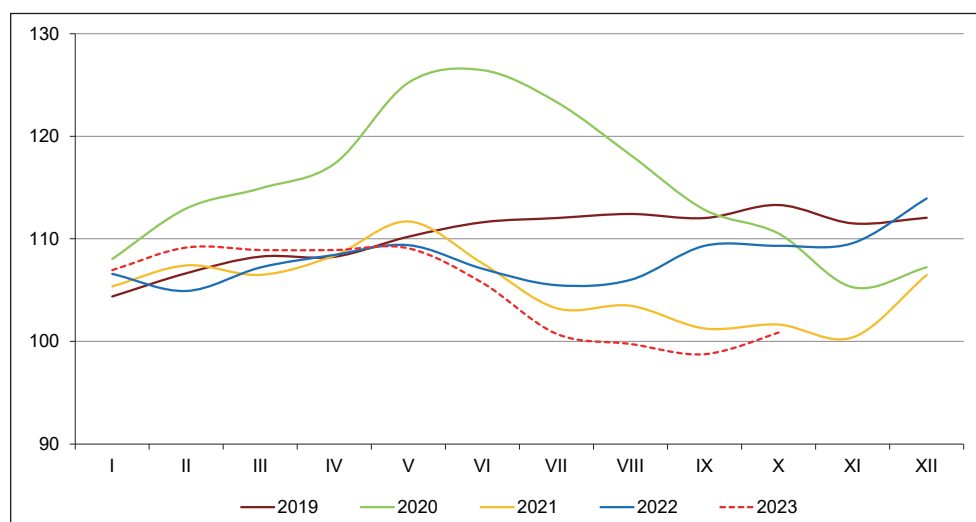
Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 22. Dynamika cen detalicznych owoców i przetworów

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 23. Dynamika cen detalicznych owoców i przetworów

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

W październiku 2023 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem 2022 r. przeciętne ceny detaliczne owoców i przetworów były wyższe o 5,7% przy wzroście cen towarów i usług konsumpcyjnych o 6,6% oraz wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 8,0%. Ceny detaliczne owoców mrożonych zwiększyły się o 13,5%, przetworów owocowych o 8,4%, owoców świeżych i chłodzonych o 5,4%, a owoców suszonych i orzechów o 5,2%. Wzrosły również o 14,1% ceny detaliczne soków owocowych.

Spośród owoców świeżych i chłodzonych najbardziej podrożały jabłka (o 16,0%), owoce jagodowe (o 11,1%), a w mniejszym stopniu: owoce pestkowe (o 8,2%), owoce pozostałe (o 6,7%) i owoce cytrusowe (o 0,3%). Tylko ceny detaliczne bananów były niższe o 2,1%.

2.4.2. Spadek spożycia owoców i przetworów w gospodarstwach domowych w I kwartale 2023 roku

Spożycie owoców i przetworów⁵ w gospodarstwach domowych ogółem w Polsce, według badań budżetów gospodarstw domowych GUS-u, w I kwartale 2023 r. było o 5,8% niższe w porównaniu z I kwartałem 2022 r. i wynosiło 10,71 kg na osobę. Największy spadek odnotowano w spożyciu owoców suszonych i orzechów – o 25,0% (do 0,27 kg na osobę), a w mniejszym stopniu

owoców świeżych i chłodzonych – o 5,4% (do 10,02 kg na osobę) i przetworów owocowych o 8,3% (do 0,33 kg na osobę). Spożycie owoców mrożonych i przetworów owocowych utrzymało się na tym samym poziomie.

Spośród owoców świeżych i chłodzonych spożycie bananów zmniejszyło się o 3,9%, jabłek o 6,2% i owoców cytrusowych o 11,5%, wzrosło zaś spożycie owoców pestkowych (o 16,7%) i owoców jagodowych (o 17,6%). Spożycie pozostałych owoców utrzymało się na tym samym poziomie. Natomiast spożycie soków owocowych zmniejszyło się o 11,0% (z 3,00 do 2,67 l na osobę).

W I kwartale 2023 r. w strukturze spożycia owoców i przetworów udział owoców świeżych i chłodzonych wyniósł 93,6%, owoców suszonych i orzechów 2,5%, przetworów owocowych 3,1% i owoców mrożonych 0,8%. W strukturze spożycia owoców świeżych i chłodzonych przeważało spożycie jabłek (31,7%), owoców cytrusowych (29,9%) i bananów (21,9%).

Duży wpływ na spożycie owoców i przetworów ma sytuacja dochodowa gospodarstw domowych. Wraz ze wzrostem zamożności gospodarstw domowych rośnie poziom spożycia tych produktów. W 2022 r. spożycie owoców i przetworów w gospodarstwach domowych 20% osób najzamożniejszych (V grupa kwintylowa) było o 81,5% wyższe niż w gospodarstwach domowych

20% osób najuboższych (I grupa kwintylowa) i wynosiło 59,88 kg na osobę rocznie. Spożycie jabłek było wyższe o 51,4% (12,72 kg wobec 8,40 kg), bananów o 56,4% (10,32 kg wobec 6,60 kg), owoców pozostałych o 87,1% (6,96 kg wobec 3,72 kg), przetworów owocowych o 88,9% (2,04 kg wobec 1,08 kg), owoców jagodowych o 50% (7,44 kg wobec 3,72 kg), owoców cytrusowych o 51% (12,24 kg wobec 6,00 kg), owoców pestkowych o 55,3% (5,64 kg wobec 2,52 kg), owoców suszonych i orzechów o 80,0% (2,40 kg wobec 0,96 kg) oraz owoców mrożonych o 66,7% (0,36 kg wobec 0,12 kg). Spożycie soków owocowych było wyższe o 46,9% (14,28 l wobec 9,72 l).

Reakcją popytu na zmianę dochodu jest dochodowa elastyczność popytu, a miarą tej reakcji współczynnik dochodowej elastyczności popytu (spożycia). Współczynnik ten wyraża w procentach zmiany w popycie pod wpływem jednoprocentowych zmian w dochodach konsumentów. Im współczynniki dochodowej elastyczności są niższe, tym słabszy jest wpływ dochodów na popyt (spożycie) produktów żywnościowych.

W 2022 r. współczynnik dochodowej elastyczności popytu (spożycia) na owoce i przetwory dla gospodarstw domowych 20% osób najuboższych (I grupa kwintylowa) wyniósł $e = 0,792$, a dla gospodarstw domowych 20% osób najzamożniejszych (V grupa kwintylowa) – $e = 0,122$.

Tabela 19. Przeciętne roczne spożycie owoców i przetworów w gospodarstwach domowych ogółem w Polsce (kg/osobę rocznie)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	I-III 2022	I-III 2023
Owoce i przetwory	45,00	45,24	46,32	47,40	44,40	11,37	10,71
Owoce świeże i chłodzone	42,72	42,84	43,44	44,28	41,28	10,59	10,02
jabłka	11,64	12,12	11,28	11,16	10,44	3,39	3,18
owoce jagodowe	5,04	4,80	5,04	5,16	5,16	0,51	0,60
owoce pestkowe	5,16	4,68	3,60	3,48	3,72	0,18	0,21
owoce cytrusowe	8,04	8,52	8,76	9,36	8,52	3,39	3,00
banany	7,80	7,80	9,36	9,12	8,28	2,28	2,19
pozostałe owoce	5,04	4,92	5,40	6,00	5,16	0,84	0,84
Owoce suszone i orzechy	1,32	1,32	1,44	1,56	1,44	0,36	0,27
Owoce mrożone	0,12	0,12	0,24	0,24	0,24	0,09	0,09
Przetwory owocowe	0,84	0,96	1,20	1,32	1,44	0,33	0,33
Soki owocowe (l)	9,96	10,56	11,40	11,88	11,52	3,00	2,67

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

⁵ Zgodnie z definicją przyjętą przez GUS: spożycie ilościowe artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, przy użyciu karty płatniczej, kredytowej lub na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne). Za moment spożycia artykułów żywnościowych przyjmuje się moment ich pozyskania przez gospodarstwo domowe. GUS. (b.d.). Pojęcia stosowane w statystyce publicznej: Spożycie artykułów żywnościowych w gospodarstwie domowym. Pobrane 5 grudnia 2023 z <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/468.pojecia.html>

Dane z badania budżetów gospodarstw domowych dotyczące spożycia ilościowego, w przeciwieństwie do danych makroekonomicznych (bilansowych), nie obejmują artykułów żywnościowych spożytych przez gospodarstwa domowe w placówkach gastronomicznych (placówki żywienia przyzakładowego, bary, restauracje itp.). GUS. (2023). *Budżety gospodarstw domowych w 2022 roku*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/budzety-gospodarstw-domowych-w-2022-roku.9.21.html>

Dobrami wyższego rzędu ($e > 1$) dla gospodarstw domowych o najniższych dochodach były owoce mrożone ($e = 2,131$), owoce suszone i orzechy ($e = 2,051$), owoce pestkowe ($e = 1,356$) i owoce cytrusowe ($e = 1,016$). Wysokie współczynniki otrzymano także dla owoców jagodowych ($e = 0,993$). Wzrost dochodów w gospodarstwach domowych 20% osób najuboższych w Polsce spowoduje wzrost popytu na owoce i przetwory.

Dla gospodarstw domowych 20% osób uzyskujących najwyższe dochody współczynniki dochodowej elastyczności popytu na owoce i przetwory były niskie (z wyjątkiem owoców mrożonych oraz owoców suszonych i orzechów), co oznacza stan bliski nasycenia tymi produktami.

Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych w bezpośredni sposób

określa poziom i strukturę wydatków konsumpcyjnych oraz decyduje o stopniu zaspokajania potrzeb. W I kwartale 2023 r. rodzina polska wydawała na żywność i napoje bezalkoholowe przeciętnie 420,86 zł na osobę miesięcznie (w I kwartale 2022 r. – 362,02 PLN), w tym wydatki poniesione na zakup owoców i przetworów wynosiły 28,29 PLN (w I kwartale 2022 r. – 24,60 PLN), co stanowiło 6,7% całkowitych wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe wobec 6,8% w I kwartale 2022 roku. Wydatki na owoce i przetwory wzrosły w tym okresie o 15%.

Wydatki na owoce i przetwory zajmują piąte miejsce na liście wydatków gospodarstw domowych ogółem na żywność i napoje bezalkoholowe (po wydatkach na mięso i przetwory, pieczywo i produkty zbożowe, mleko i przetwory oraz warzywa i przetwory).

Miejsce zamieszkania jest istotnym czynnikiem różnicującym poziom spożycia owoców i przetworów. W 2022 r. spożycie owoców i przetworów w gospodarstwach domowych zlokalizowanych w mieście wynosiło 48,36 kg na osobę rocznie i było o 28,3% wyższe niż w gospodarstwach domowych zlokalizowanych na wsi. Mieszkańcy miast, w porównaniu z mieszkańcami wsi, spożywali więcej: jabłek (o 13,8%), bananów (o 25%), owoców cytrusowych (o 26,2%), pozostałych owoców (o 34,3%), przetworów owocowych (o 40%), owoców pestkowych (o 45,8%), owoców jagodowych (o 48,5%), owoców suszonych i orzechów (o 75%) oraz owoców mrożonych (o 100%). Spożycie soków owocowych w gospodarstwach domowych zlokalizowanych w mieście wynosiło 12,24 l na osobę rocznie i było o 20% wyższe niż w gospodarstwach domowych zlokalizowanych na wsi.

Tabela 20. Współczynniki dochodowej elastyczności popytu (spożycia) na owoce i przetwory oraz soki owocowe w gospodarstwach domowych ogółem w Polsce według grup kwintylowych w 2022 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	Grupy kwintylowe według dochodu rozporządzalnego na osobę				
		I	II	III	IV	V
Owoce i przetwory	0,242	0,792	0,354	0,270	0,211	0,122
Jabłka	0,156	0,510	0,228	0,174	0,136	0,079
Owoce jagodowe	0,303	0,993	0,444	0,338	0,264	0,153
Owoce pestkowe	0,414	1,356	0,606	0,462	0,361	0,209
Owoce cytrusowe	0,310	1,016	0,454	0,346	0,270	0,157
Banany	0,168	0,550	0,246	0,187	0,146	0,085
Owoce suszone i orzechy	0,626	2,051	0,917	0,698	0,545	0,316
Owoce mrożone	0,650	2,131	0,953	0,726	0,567	0,329
Przetwory owocowe	0,274	0,897	0,401	0,305	0,238	0,138
Soki owocowe	0,139	0,456	0,204	0,155	0,121	0,139

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego oraz spożycia owoców i przetworów według funkcji logarytmiczno-hyperbolicznej.

II. WARZYWA

1. Rynek w UE

1.1. Nieznacznie większe zbiory warzyw w UE w 2023 roku

Warunki meteorologiczne w Europie nie były korzystne dla uprawy warzyw niemal w całym okresie ich wegetacji – przymrozki wiosenne, upały, susza, powodzie w niektórych krajach – głównie we Włoszech i Francji. Wegetacja wielu gatunków warzyw była opóźniona, a w południowych krajach UE wydłużony był okres zbiorów. Dotyczyło to głównie Włoch i Hiszpanii – największych producentów warzyw w tym ugrupowaniu. Mimo niekorzystnych i bardzo zmiennych warunków pogodowych produkcja wielu gatunków warzyw w 2023 r. była nieznacznie większa od bardzo niskiej w roku poprzednim. Dotyczyło to przede wszystkim cebuli, której zbiory w 2022 r. były niższe od notowanych w roku poprzednim o 12% i wyniosły 6,2 mln t. O zwiększeniu o 5% produkcji cebuli w 2023 r. zdecydował wzrost zbiorów w Niemczech i Hiszpanii. W Holandii, największym producencie tego warzywa w UE, produkcja pozostała na poziomie z 2022 roku. Trzeba dodać, że wyższe od bardzo niskich w 2022 r. były także zbiory cebuli w innych krajach – liczących się w światowym eksporcie tych warzyw, w tym w Indiach, Pakistanie, czy Egipcie.

Większe od bardzo małych w 2022 r. były także zbiory pomidorów. Produkcja tych warzyw w 2022 r. na poziomie 15,5 mln t była najniższa w dziesięciu poprzednich latach. W 2023 r. większa niż w roku poprzednim była produkcja

pomidorów deserowych i przemysłowych. Zbiory pomidorów przemysłowych były nieznacznie wyższe i przekroczyły 10 mln t, tj. poziom notowany w 2022 r. Zbiory tych warzyw we Włoszech, największym producencie pomidorów przemysłowych w UE, pozostały na poziomie 5,4–5,5 mln t. Nie zmieniły się znacząco zbiory w Portugalii, a wzrosły w Hiszpanii i Węgrzech. W 2023 r. większe niż w roku poprzednim były też zbiory pomidorów przemysłowych w Turcji, Iranie, Tunezji i USA.

W UE wyższe od relatywnie niskich w 2022 r. były również zbiory większości pozostałych gatunków warzyw, w tym kalafiorów, brokułów, marchwi, sałaty i ogórków. O wzroście zbiorów kalafiorów i brokułów zdecydowała wyższa produkcja w Hiszpanii, a marchwi wzrost zbiorów w Holandii. Wyższa produkcja w Hiszpanii spowodowała zwiększenie unijnych zbiorów papryki.

Niewielki wzrost produkcji w 2023 r., niski poziom zapasów ze zbiorów 2022 r. i zwiększenie kosztów produkcji wpłynęły na wzrost cen skupu większości warzyw w krajach UE.

W sezonie 2023/24 większa od bardzo niskiej w sezonie poprzednim będzie produkcja przetworów pomidorowych, głównie koncentratu pomidorowego. W wyniku niskiego poziomu zapasów w końcu sezonu poprzedniego wzrost podaży przetworów pomidorowych będzie zbliżony do skali zwiększenia produkcji. Dotyczy to także pozostałych przetworów z warzyw, w tym mrożonek, konserw

i marynat. W sezonie 2023/24 zmniejszą się, wobec rekordowo wysokich w sezonie poprzednim, ceny przetworów z cebuli – głównie cebuli mrożonej.

1.2. Poprawa salda handlu zagranicznego warzywami i ich przetworami w UE w 2022 roku

W 2022 r. w wyniku wzrostu eksportu i spadku importu dodatnie saldo handlu warzywami świeżymi z krajami pozaunijnymi było wyższe niż w roku poprzednim o 0,13 mln t i wyniosło 1,40 mln t. Dodatnie saldo handlu przetworami warzywnymi zwiększyło się z 2,36 do 2,41 mln t. W 2022 r. udział dostaw z Polski w łącznym unijnym imporcie warzyw świeżych wyniósł tak jak w roku poprzednim 2,7%, a w imporcie przetworów warzywnych wzrósł z 5,2 do 5,3%. Udział dostaw z Polski w realizowanym przez UE przywozie warzyw mrożonych wzrósł z 11,1 do 12,0%, a w imporcie suszy warzywnych pozostał na poziomie 6,7%. Udział ten w odniesieniu do marynat warzywnych spadł z 4,5 do 3,3%. Polska eksportuje do UE przede wszystkim: cebulę świeżą i mrożoną, mrożone kalafiory i brokuły, ogórki konserwowe oraz susze warzywne.

Dostawy do Polski w 2022 r. stanowiły 4,6% łącznego unijnego eksportu warzyw świeżych wobec 4,4% w roku poprzednim. W łącznym eksporcie przetworów warzywnych udział ten spadł z 2,9 do 2,7%. Z krajów UE sprowadzano głównie pomidory i paprykę oraz przetwory z tych warzyw.

Tabela 21. Produkcja warzyw w Unii Europejskiej-27 (mln t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ^a
UE-14	51,8	49,3	51,5	52,1	55,4	49,4	50,5
UE-13	11,4	11,0	10,6	10,6	10,7	9,5	9,2
UE-27	63,2	60,3	62,0	62,7	66,1	58,9	59,7
Polska ^b	6,0	5,6	5,4	5,5	5,6	5,8	5,5

^a szacunek IERiGŻ PIB, ^b łącznie z pieczarkami

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu i GUS-u, pobrane 18 grudnia 2023 z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database> oraz <https://stat.gov.pl/>

Tabela 22. Obroty handlu zagranicznego warzywami świeżymi w UE-27 (tys. t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I-VIII 2022	I-VIII 2023
Eksport	14 698	14 863	15 240	15 240	15 356	15 040	10 238	9 882
wewnętrzny	11 141	11 525	11 948	11 676	11 974	11 589	8 027	8 040
<i>w tym do Polski</i>	502	574	702	674	673	694	510	503
zewnątrzny	3 557	3 338	3 292	3 564	3 382	3 450	2 211	1 842
Główni eksporterzy								
Hiszpania	3 492	3 755	3 887	3 900	3 891	3 806	2 600	2 572
Holandia	3 043	3 127	3 205	3 168	3 147	3 128	2 205	2 160
Francja	905	841	861	873	882	886	572	528
Import	12 634	13 087	13 513	13 271	13 700	13 383	9 163	9 580
wewnętrzny	10 983	11 226	11 351	11 325	11 586	11 337	7 776	7 865
<i>w tym z Polski</i>	419	424	335	349	365	368	227	316
zewnątrzny	1 651	1 862	2 161	1 946	2 114	2 046	1 387	1 715
Główni importerzy								
Niemcy	3 509	3 574	3 636	3 660	3 802	3 628	2 531	2 600
Holandia	1 085	1 104	1 138	1 098	1 105	1 074	713	708
<i>Wielka Brytania</i>	1 740	1 769	1 739	1 752	1 736	1 643	1 121	1 112

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu. Pobrane 4 grudnia 2023 z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Tabela 23. Obroty handlu zagranicznego przetworami warzywnymi w UE-27 (tys. t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I-VIII 2022	I-VIII 2023
Eksport	10 670	11 027	11 427	11 576	11 428	11 715	7 701	7 086
wewnętrzny	6 867	7 076	7 350	7 382	7 362	7 570	4 985	4 691
<i>w tym do Polski</i>	234	264	288	297	328	325	218	193
zewnątrzny	3 803	3 952	4 077	4 194	4 066	4 145	2 716	2 395
Import	8 155	8 291	8 463	8 609	8 618	8 947	5 851	5 959
wewnętrzny	6 720	6 796	6 910	6 993	6 914	7 211	4 733	4 713
<i>w tym z Polski</i>	464	459	427	431	447	482	306	326
zewnątrzny	1 435	1 495	1 553	1 616	1 704	1 735	1 118	1 246

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu. Pobrane 4 grudnia 2023 z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Tabela 24. Import wybranych przetworów warzywnych do UE-27 (tys. t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I-VIII 2022	I-VIII 2023
Warzywa mrożone	2462	2481	2528	2421	2351	2434	2445	1586
obroty wewnętrzne	2243	2254	2275	2195	2138	2197	2208	1429
<i>w tym z Polski</i>	291	290	261	263	260	291	290	179
import zewnętrzny	219	227	253	226	213	237	237	158
Marynaty	568	601	655	690	713	941	724	464
obroty wewnętrzne	342	364	387	392	380	599	382	250
<i>w tym z Polski</i>	26	27	29	29	32	31	31	20
import zewnętrzny	225	237	268	299	333	342	343	214
Konserwy warzywne	1984	1997	2057	2112	2057	2148	2158	1407
obroty wewnętrzne	1532	1530	1575	1613	1583	1638	1649	1081
<i>w tym z Polski</i>	38	42	42	45	49	54	54	36
import zewnętrzny	452	467	482	498	474	509	509	326
Susze warzywne	278	262	288	288	295	283	282	194
obroty wewnętrzne	153	140	160	161	166	151	150	107
<i>w tym z Polski</i>	21	20	19	17	19	19	19	14
import zewnętrzny	124	122	128	127	129	132	132	88
Przetwory pomidorowe	2356	2393	2404	2538	2619	2727	2737	1804
obroty wewnętrzne	2053	2094	2104	2212	2195	2349	2360	1564
<i>w tym z Polski</i>	65	62	61	64	67	61	61	42
import zewnętrzny	303	299	300	326	424	378	378	240

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu. Pobrane 4 grudnia 2023 z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

W okresie styczeń–sierpień 2023 r. dodatnie saldo unijnego handlu warzywami świeżymi wyniosło 127 tys. t wobec 824 tys. t w analogicznym okresie poprzedniego roku. W handlu przetworami warzywnymi dodatnie saldo handlu spadło z 1,60 do 1,15 mln t.

2. Rynek w Polsce

2.1. Produkcja

2.1.1. Spadek zbiorów i wzrost cen skupu warzyw gruntowych w 2023 roku

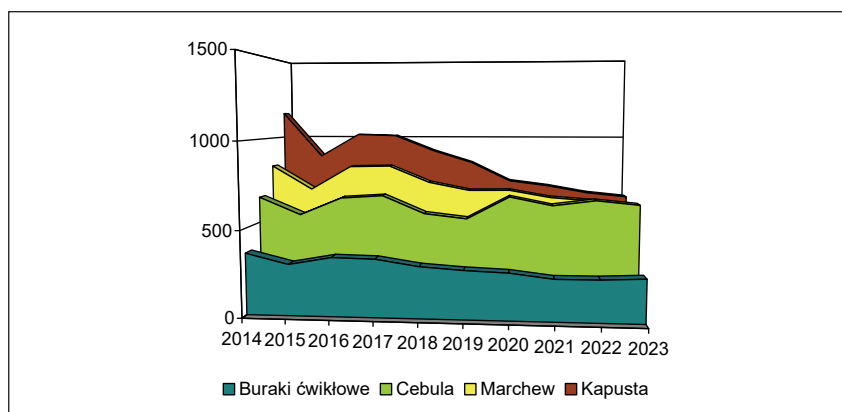
W 2023 r. powierzchnia uprawy niemal wszystkich gatunków warzyw gruntowych była niższa niż w roku poprzednim. Obniżyła się powierzchnia uprawy warzyw podstawowych: kapusty białej, kalafiorów, cebuli, marchwi, ogórków gruntowych, selerów korzeniowych, pomidorów gruntowych, jak również pozostałych warzyw gruntowych, w tym: porów, warzyw strączkowych, papryki, sałaty, brokułów, pietruszki, cukinii,

patisonów, kabaczków oraz oberżyny. Zwiększyła się jedynie powierzchnia uprawy buraków ćwikłowych i kukurydzy cukrowej.

Ze względu na wiosenne chłody siew warzyw gruntowych był przeprowadzony z opóźnieniem od kilku do nawet kilkunastu dni. Dotyczyło to zarówno wczesnych i średnio późnych odmian warzyw ka-

pustnych, korzeniowych, cebulowych, jak i warzyw ciepłolubnych, w tym głównie pomidorów, papryki i ogórków. Poprawa pogody w drugiej połowie maja przyczyniła się do intensywnego wzrostu roślin, lecz w czerwcu i na początku lipca w wielu rejonach kraju wegetacja roślin ponownie uległa znacznemu zahamowaniu z powodu suszy i wysokich temperatur powietrza. Znaczna poprawa

Wykres 24. Zbiory wybranych gatunków warzyw (tys. t)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Tabela 25. Powierzchnia uprawy oraz produkcja warzyw w Polsce

Wyszczególnienie	Powierzchnia uprawy					Zbiory w tys. ton				
	2019	2020	2021	2022	2023 ^b	2019	2020	2021	2022	2023 ^b
Warzywa ogółem (tys. ha)	181,8	172,6	169,5	159,4	154,6	5019,0	5155,4	5278,9	5443,0	5184,0
Warzywa gruntowe (tys. ha)	176,2	168,0	164,2	155,2	150,1	3849,8	4108,2	3898,6	3985,4	3850,0
Kapusta biała	20,8	13,7	14,6	14,0	13,8	836,9	717,9	686,9	644,4	632,0
Kalafiory	9,4	5,2	5,7	5,6	4,9	206,9	150,6	137,8	132,2	128,0
Cebula	24,8	23,1	23,4	22,7	22,2	535,4	666,9	617,6	649,8	636,0
Marchew jadalna	22,2	17,7	17,5	16,8	15,0	678,3	681,0	638,4	619,6	578,0
Buraki ćwikłowe	10,4	7,5	7,4	7,3	7,8	280,9	271,1	240,7	242,4	259,0
Ogórki gruntowe	15,1	5,5	5,8	6,0	5,7	223,3	192,6	127,5	144,5	131,0
Pomidory gruntowe	10,0	6,3	5,9	5,5	5,4	240,5	195,3	161,3	171,5	171,0
Pietruszka	.	.	9,4	7,9	7,1	.	.	161,4	164,9	148,0
Seler korzeniowy	.	.	3,9	3,7	3,4	.	.	101,3	110,9	106,0
Dynia, kabaczek i cukinia	.	.	7,6	9,9	9,1	.	.	316,3	436,4	405,0
Kukurydza cukrowa	.	.	8,2	11,7	13,8	.	.	84,4	132,1	154,0
Pozostałe warzywa gruntowe ^c	63,5	89,0	54,8	44,1	41,9	848,6	1232,8	625,0	536,7	502,0
Warzywa spod osłon (w ha)	5586,4	4598,9	5333,4	4233,4	4451,5	1169,2	1047,2	1380,3	1457,6	1334,0
Pomidory	2102,6	1471,2	1764,0	1219,1	1294,7	677,3	571,3	654,4	615,7	647,0
Ogórki	1110,8	791,5	998,1	770,8	768,6	297,1	266,7	305,7	327,7	317,0
Pozostałe warzywa spod osłon ^d	2373,0	2336,1	2571,3	2243,5	2388,2	194,9	209,3	420,2	514,2	370,0
Pieczarki^a	246,0	247,0	248,0	252,0	255,0	335,0	340,0	345,0	350,0	355,0

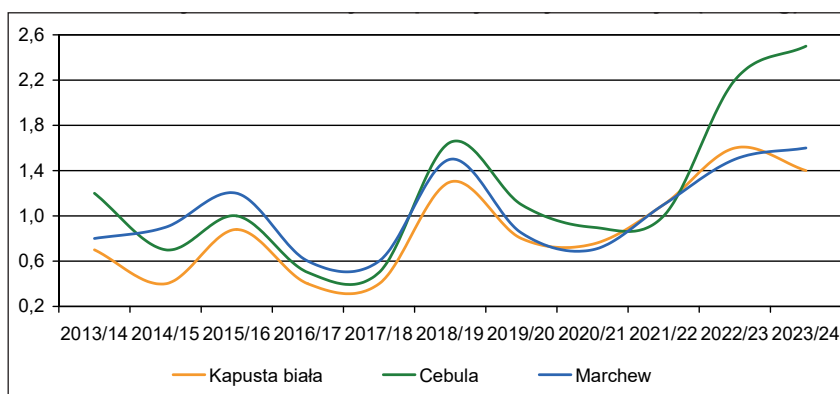
^a szacunek IERiGŻ PIB; ^b szacunek GUS-u i IERiGŻ PIB; ^c pory, warzywa strączkowe, papryka, sałata, szparagi i inne; ^d papryka, sałata, oberżyna, rzodkiewka i inne warzywa spod osłon; (kropka) oznacza brak informacji

Źródło: GUS (2020–2022), *Produkcja upraw rolnych i ogrodniczych z lat 2020–2022*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/uprawy-rolne-i-ogrodnicze/produkcja-upraw-rolnych-i-ogrodniczych-w-2022-roku,9,21.html>, oraz GUS (2023), *Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2023 roku*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/uprawy-rolne-i-ogrodnicze/wynikowy-szacunek-glownych-ziemioplodow-rolnych-i-ogrodniczych-w-2023-roku,5,22.html>

warunków wegetacji nastąpiła w drugiej połowie lipca i w sierpniu ze względu na wzrost liczby opadów w większości województw. Zróżnicowane warunki wegetacji w okresie całego sezonu doprowadziły do silnej presji ze strony chorób grzybowych (zarazy ziemniaczanej na pomidorach, antraknoz i mączniaka) oraz szkodników (mszyc, pchełek i wciornastków), a możliwość skutecznego zwalczania tych patogenów i szkodników była ograniczona ze względu na niekorzystne warunki termiczne i wietrzne.

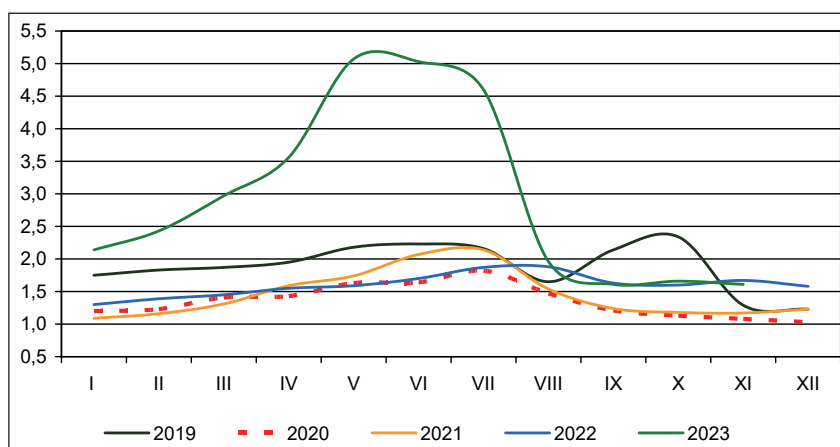
Według ostatecznych szacunków GUS-u zbiory warzyw gruntowych w 2023 r. wyniosły 3,85 mln t wobec 3,99 mln t w roku poprzednim. Niższe były zbiory warzyw odmian wczesnych, średnio późnych i w mniejszym stopniu odmian późnych. Obniżyły się zbiory pietruszki (o 10,2% do 148 tys. t), ogórków gruntowych (o 9,3% do 131 tys. t), marchwi (o 6,7% do 578 tys. t), pozostałych warzyw gruntowych (o 6,5% do 502 tys. t), selerów korzeniowych (o 4,4% do 106 tys. t), kalafiorów (o 3,2% do 128 tys. t), cebuli (o 2,1% do 636 tys. t), kapusty (o 1,9% do 632 tys. t) i pomidorów gruntowych (o 0,3% do 171 tys. t).

Wykres 25. Ceny skupu wybranych warzyw (PLN/kg)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych z podmiotów realizujących skup na rynek produktów świeżych.

Wykres 26. Ceny marchwi na rynkach hurtowych (PLN/kg)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MRiRW.

Tabela 26. Ceny płacone producentom za warzywa gruntowe i pieczarki (PLN/kg)

Wyszczególnienie	2019/20	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024 ^a
Na rynek produktów świeżych^b					
Kapusta biała	0,80	0,75	1,10	1,60	1,40
Cebula	1,10	0,90	1,00	2,20	2,50
Marchew	0,85	0,70	1,10	1,50	1,60
Buraki	0,70	0,65	0,90	1,30	1,40
Pory	2,45	2,70	2,30	2,40	2,60
Pietruszka	1,80	2,50	2,60	3,00	3,50
Selery	1,90	1,70	2,50	2,70	2,80
Pomidory gruntowe	1,00	1,50	1,70	1,80	2,00
Ogórki gruntowe	1,80	2,70	3,50	3,60	4,00
Papryka czerwona	2,40	4,70	4,60	3,80	3,70
Fasola szparagowa	5,90	5,50	5,80	7,30	6,30
Pieczarki	6,00	6,20	6,80	7,50	7,80
Do przetwórstwa^c					
Fasola szparagowa zielona	0,90	0,95	0,95	1,10	1,15
Ogórki do kwaszenia	1,60	1,80	2,20	2,70	2,80
Ogórki do konserwowania	2,75	2,80	2,90	3,40	3,50
Pomidory do tłoczenia	0,40	0,45	0,50	0,50	0,60
Pomidory do mrożenia	0,70	0,75	0,75	0,90	1,00
Cebula obierana	1,50	1,10	1,40	1,90	2,20
Marchew	0,30	0,30	0,35	0,45	0,55
Buraki ćwikłowe	0,40	0,40	0,45	0,50	0,60
Groszek zielony	1,10	1,20	1,20	1,70	1,90
Kapusta biała	0,60	0,70	0,80	0,80	0,90
Kalafior różyczkowane	1,30	1,35	1,50	2,00	2,10
Brokuły różyczkowane	1,90	2,00	2,20	3,15	3,20

^a prognoza i szacunek IERiGŻ PIB, ^b notowania w spółdzielniach ogrodniczych, ^c notowania w zakładach przetwórczych

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB.

Zwiększyła się jedynie produkcja kukurydzy cukrowej (o 16,6% do 154 tys. t) i buraków ćwikłowych (o 6,8% do 259 tys. t).

W sezonie 2023/24 ceny skupu większości warzyw gruntowych i pieczarek kierowanych na rynek świeży będą wyższe niż w sezonie poprzednim. Ceny pietruszki zwiększą się o ok. 17%, cebuli o 14%, pomidorów i ogórków gruntowych o 11%, porów i buraków o 8%, marchwi o 7%, pieczarek i selerów o ok. 4%. Obniżą się natomiast o ok. 13% ceny kapusty białej.

W sezonie 2023/24 wzrosną także ceny skupu wszystkich warzyw skupowanych z przeznaczeniem do przetwórstwa. Ceny marchwi wzrosną o 22%, buraków ćwikłowych o 20%, cebuli obieranej o 16%, kapusty białej o 13%. W 2023 r. ceny groszku zielonego i kalafiorów różyczkowanych były wyższe niż w roku poprzednim o 12%, fasoli szparagowej o 4,5% a brokułów różyczkowanych o ok. 2%.

Najbardziej opłacalne w 2023 r. było prowadzenie upraw w systemie przyspieszonym, w tym głównie marchwi i kapusty. Podobnie jak w 2022 r. opłacalna była produkcja kalafiorów i brokułów z przeznaczeniem do mrożenia. Najmniej opłacalna była produkcja fasoli szparagowej.

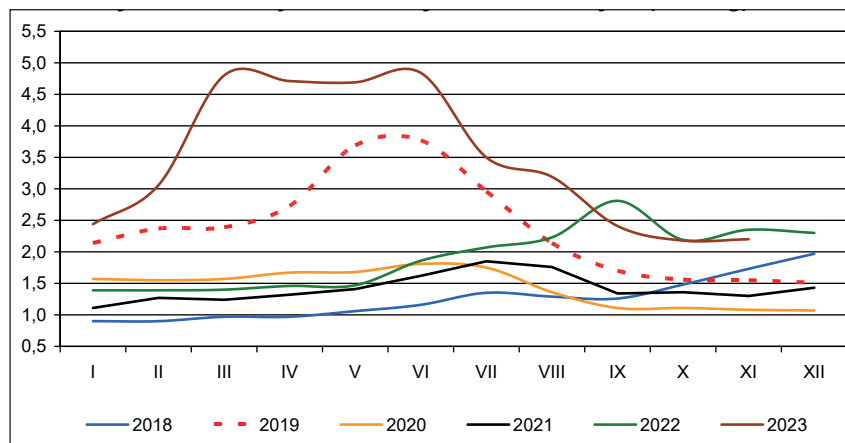
2.1.2. Spadek zbiorów warzyw spod osłon w 2023 roku

Niekorzystne warunki atmosferyczne (chłody wiosenne) wpłynęły na opóźnienie plonowania i pogorszenie efektów ekonomicznych produkcji warzyw spod osłon w cyklu wiosennym. Korzystne warunki atmosferyczne (duża ilość dni słonecznych i optymalne warunki termiczne) sprzyjały natomiast wzrostowi zbiorów warzyw spod osłon w jesiennym cyklu produkcji. Produkcja pomidorów (dominujących w ogólnych zbiorach warzyw spod osłon) była w 2023 r. większa o 5% niż w roku poprzednim

przy wzroście powierzchni ich uprawy o 6%. Spadek plonów (głównie w cyklu wiosennym) spowodował zmniejszenie o 3% zbiorów ogórków. Przy wzroście arealu uprawy o 6% zmniejszyły się aż o 28% o zbiory pozostałych warzyw spod osłon (papryki, sałaty, rzodkiewki i innych warzyw). Łączna produkcja warzyw spod osłon obniżyła się o 8% do 1,33 mln t.

W 2023 r. średnie ceny ogórków produkowanych pod osłonami były o 2,4% niższe niż w roku poprzednim i wyniosły 4,48 PLN/kg, a ceny pomidorów wzrosły o 12,8 % do 5,57 PLN/kg.

Wykres 27. Ceny cebuli na rynkach hurtowych (PLN/kg)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MRiRW.

Tabela 27. Ceny skupu pomidorów i ogórków spod osłon (PLN/kg)

Wyszczególnienie	Pomidory							Ogórki						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Styczeń	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Luty	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Marzec	-	-	-	7,72	-	-	-	7,46	4,11	-	3,63	-	-	-
Kwiecień	8,06	6,72	5,33	5,52	6,65	10,98	12,50	4,70	3,84	4,79	3,98	5,80	7,60	9,60
Maj	4,06	4,01	4,72	3,70	5,19	5,37	5,73	3,10	2,79	2,48	2,56	3,63	4,49	4,15
Czerwiec	2,70	2,55	3,59	3,56	4,10	4,59	4,49	1,80	1,75	1,80	2,20	2,85	3,13	3,39
Lipiec	2,44	2,36	3,94	2,90	3,39	2,80	3,72	1,78	1,50	2,76	2,98	2,75	3,72	2,81
Sierpień	2,01	1,75	3,36	2,20	4,45	3,11	3,25	1,30	2,55	2,85	2,80	2,65	3,28	2,51
Wrzesień	2,79	2,98	3,18	3,20	3,76	3,56	3,55	2,41	3,08	2,47	3,50	3,60	4,78	2,64
Październik	3,80	4,08	3,49	4,10	4,59	3,77	5,25	3,70	4,52	4,13	4,55	4,70	4,80	3,82
Listopad	3,92	4,15	3,82	4,58	4,80	5,31	6,09	6,28	7,10	4,64	4,99	4,90	4,93	6,89
Grudzień ^a	4,10	4,20	-	-	-	-	-	6,50	7,50	-	-	-	-	-
Średnia	3,95	3,70	3,93	4,26	4,58	4,94	5,57	3,90	3,80	3,24	3,47	3,86	4,59	4,48

^a prognoza IERiGŻ PIB, - (półpauza) zjawisko nie występuje

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB.

Zbiory pieczarek szacowane są w 2023 r. na 355 tys. t wobec 350 tys. t w roku poprzednim. Utrzymujące się wysokie zapotrzebowanie na pieczarki, głównie ze strony odbiorców zagranicznych, powoduje systematyczny wzrost ich areatu i wielkości produkcji.

2.2. Przetwórstwo

2.2.1. Niewielki wzrost produkcji przetworów warzywnych w sezonie 2023/24

Prognozuje się, że w sezonie 2023/24 produkcja przetworów warzywnych wyniesie niemal 1,3 mln t wobec 1,28 mln t w sezonie poprzednim. Produkcja mrożonych warzyw zwiększyć się może z 573 do 578 tys. t. Wzrośnie produkcja mrożonego groszku, fasoli szparagowej, mrożonych pomidorów, a także mrożonej kukurydzy. Produkcja mrożonej kukurydzy wytwarzanej z surowca krajowego wykazuje systematyczną tendencję wzrostową w następstwie zwiększającej się powierzchni i zbiorów kukurydzy cukrowej w Polsce. W konsekwencji ma-

leje znaczenie surowca pochodzącego z importu w produkcji mrożonek, ale też pozostałych przetworów z kukurydzy. W sezonie 2023/24 na poziomie z sezonu poprzedniego utrzymać się może produkcja mrożonych brokułów i kalafiorów. Wysoka była podaż tych warzyw w ostatnim okresie ich wegetacji. Nie zmieni się produkcja mrożonej marchwi. Zapotrzebowanie na marchew mrożoną na rynku krajowym, a głównie w krajach odbiorcach nie wykazuje tendencji wzrostowej. Zmniejszyć się może, w znaczącej mierze w wyniku mniejszego popytu na rynkach zagranicznych, produkcja mrożonej cebuli. W łącznej produkcji mrożonych warzyw, udział mrożonej cebuli obniży się z 19 do 18%, a mrożonych warzyw strączkowych wzrośnie z 17 do 18%. Łączny udział mrożonych brokułów i kalafiorów pozostanie na poziomie ok. 11%.

Przewiduje się, że produkcja konserw warzywnych zwiększy się ze 184 do 187 tys. t. Decydujący będzie wzrost z ok. 39 do 40 tys. t łącznej produkcji konserwowanego groszku i konserwowej

fasoli szparagowej i z 28 do 29 tys. t konserwowej kukurydzy. Większa będzie też produkcja konserw mieszanych. Nie zmieni się produkcja, wytwarzanej głównie z importowanego surowca, konserwowej papryki, a także konserwowych oliwek. Na poziomie ok. 42 tys. t pozostanie produkcja ogórków konserwowych. Nie zmieni się też produkcja marynat wytwarzanych z pozostałych warzyw, w tym z importowanych warzyw ciepłolubnych.

Produkcja keczupu i sosów pomidorowych prognozowana jest na 176 tys. t wobec 173 tys. t w sezonie 2022/23. W produkcji tych artykułów wykorzystywany jest przede wszystkim importowany koncentrat pomidorowy (sprowadzany głównie z Chin, Włoch i Hiszpanii), choć zwiększa się znaczenie koncentratu pomidorowego produkowanego z krajowego surowca. Produkcja koncentratu pomidorowego w Polsce wykazuje wyraźną tendencję wzrostową. W sezonie 2023/24 produkcja koncentratu pomidorowego prognozowana jest na 64 tys. t wobec 60 tys. t w sezonie poprzednim i średnio ok. 43 tys. t w sezonach 2014/15–2018/19.

Tabela 28. Produkcja przetworów warzywnych w latach gospodarczych (tys. t)

Wyszczególnienie	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 ^a
Konserwy	170	169	173	173	170	170	176	180	184	187
Marynaty	100	108	115	110	100	114	117	115	115	115
Kwaszona kapusta	18	19	25	29	34	38	39	44	48	49
Susze warzywne	28	21	32	28	24	24	23	24	23	24
Koncentrat pomidorowy	36	40	42	44	52	54	59	59	60	64
Mrożonki	640	620	720	710	590	540	560	570	573	578
Keczip i sosy pomidorowe	116	123	132	155	179	175	163	170	173	176
Pozostałe przetwory	92	95	91	106	106	95	96	96	99	102
Razem przetwory	1200	1195	1330	1355	1255	1210	1233	1258	1275	1295

^a prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: szacunek IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u oraz niepublikowanych danych firm przetwórczych.

Tabela 29. Produkcja przetworów warzywnych w tys. t (jednostki zatrudniające ponad 9 osób)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ^a
Konserwy ¹	168,2	170,0	170,0	175,0	170,0	168,0	175,0	177,0	184,0	190,0
Marynaty	93,0	107,7	110,7	122,1	95,1	108,0	120,7	115,1	115,6	116,0
Kwaszona kapusta	17,5	18,2	25,6	25,6	32,6	39,2	36,5	42,9	46,7	48,0
Susze warzywne	30,0	20,0	34,1	33,0	23,5	25,5	21,9	24,5	22,7	23,0
Koncentrat pomidorowy	35,0	40,0	42,3	41,4	54,0	52,4	58,7	60,7	58,7	63,0
Mrożonki	651,8	610,4	706,3	749,8	645,3	538,8	552,7	571,7	566,8	575,0
Keczip i sosy pomidorowe	111,1	124,4	135,0	136,2	184,2	190,7	157,5	168,2	173,7	175,0
Pozostałe przetwory ^b	89,5	96,8	87,7	93,4	112,3	91,8	97,9	94,0	98,0	100,0
Razem przetwory	1196,1	1187,5	1311,7	1376,5	1317,0	1214,4	1220,9	1254,1	1266,2	1290,0

^a szacunek IERiGŻ PIB; ^b w tym warzywa tymczasowo zakonserwowane, gotowe dania mrożone, pomidory w puszkach

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Koncentrat pomidorowy wytwarzany z surowca krajowego wykorzystywany jest w różnych branżach przemysłu spożywczego. W sezonie 2023/24 produkcja pomidorów w puszkach pozostanie na poziomie ok. 21 tys. t.

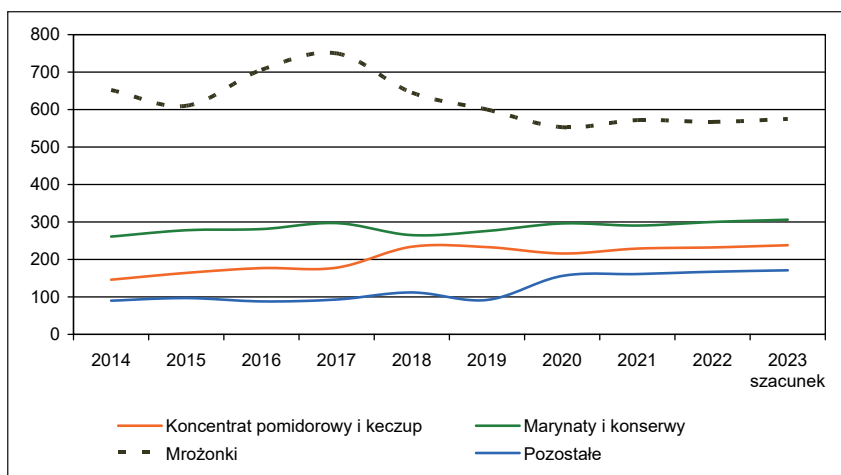
Produkcja suszy warzywnych zwiększy się z 23 do 24 tys. t. Większa będzie produkcja suszonych mieszanek warzywnych, dominujących w łącznej podaży suszy warzywnych w Polsce. Mniejsza może być produkcja suszonej marchwi. W przeciwieństwie do suszy owocowych produkcja warzyw suszonych zlokalizowana jest głównie w firmach przemysłowych. Uzyskanie dobrej jakości suszy warzywnych wymaga zastosowania odpowiedniej technologii produkcji.

W sezonie 2023/24 utrzyma się tendencja wzrostowa produkcji kwaszonej kapusty w firmach przemysłowych. Wyniesie ona 49 tys. t wobec 48 tys. t w sezonie 2022/23 i średnio 25 tys. t w sezonach 2014/15–2018/19. Firmy średnie i duże dostarczają na rynek kapustę kwaszoną w opakowaniach jednostkowych. Spada natomiast produkcja tego artykułu w mikrofirmach, oferujących kapustę kwaszoną w aseptycznych beczkach. Szacuje się, że w sezonie 2023/24 produkcja w mikrofirmach wyniesie ok. 195 tys. t wobec 200 tys. t w sezonie 2022//23. Spadek łącznej produkcji kapusty kwaszonej spowodowany jest obniżaniem się jej konsumpcji w kraju.

Produkcja pozostałych przetworów z warzywnych zwiększy się z 99 do ponad 102 tys. t. Utrzyma się tendencja wzrostowa produkcji gotowych dań mrożonych i warzyw homogenizowanych. Zwiększy się także produkcja warzyw tymczasowo zakonserwowanych.

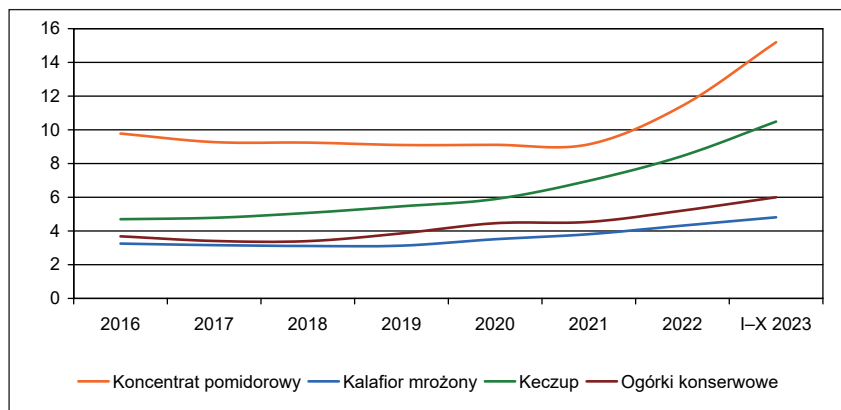
W sezonie 2023/24 mrożone warzywa stanowiły będą, tak jak w sezonie poprzednim, ok. 45% łącznego wolumenu produkcji przetworów warzywnych. Łączny udział konserw i marynat warzywnych pozostanie na poziomie 23%, a przetworów pomidorowych (keczup, sosy pomidorowe, koncentrat pomidorowy, pomidory w puszkach) wzrośnie z 18 do 19%.

Wykres 28. Produkcja przetworów warzywnych (tys. t)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 29. Ceny zbytu wybranych przetworów warzywnych (PLN/kg)

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

W pierwszych miesiącach sezonu 2023/24 (lipiec–październik) ceny zbytu przetworów warzywnych istotnie przekraczały poziom z analogicznego okresu sezonu poprzedniego. Przykładowo ceny ogórków konserwowych wzrosły o 10%, koncentratu pomidorowego o 20%, keczupu o 23%, a mrożonych kalafiorów o 10%. W okresie styczeń–październik 2023 r. ceny zbytu tych produktów przekraczały poziom z okresu styczeń–październik 2022 r. odpowiednio o: 16, 36, 25 i 14%.

2.3. Handel zagraniczny

Prognozuje się, że w sezonie 2023/24 wpływy z eksportu warzyw i ich przetworów będą zbliżone do notowanych w sezonie poprzednim i wyniosą ok. 1,4 mld EUR. Wartość importu wzrośnie z 1,71 do

1,76 mld EUR, a ujemne saldo handlu zagranicznego tymi produktami zwiększy się z 299,6 do 360 mln EUR. Pogłębi się ujemne saldo handlu warzywami świeżymi i obniży się dodatkowo saldo handlu przetworami warzywnymi.

W wyniku wzrostu wartości eksportu, dodatnie saldo handlu zagranicznego pieczarkami i ich przetworami zwiększy się z 642,1 do 663 mln EUR.

2.3.1. Spadek wolumenu eksportu warzyw i ich przetworów w sezonie 2023/24

Eksport warzyw świeżych w sezonie 2023/24 obniży się w porównaniu do sezonu poprzedniego o ok. 15% do 515 tys. t. Decydujące będzie zmniejszenie

ze 186,9 do 117 tys. t eksportu cebuli. Spadnie też istotnie (z 43 do ok. 30 tys. t) zagraniczna sprzedaż kukurydzy cukrowej oraz marchwi (z 40,6 do 33 tys. t). Spadek eksportu tych warzyw, zwłaszcza cebuli, spowodowany będzie przede wszystkim mniejszym zapotrzebowaniem na rynkach zbytu – głównie w krajach UE. W sezonie 2023/24 mniejszy będzie także eksport kapusty i pomidorów. Wzrośnie natomiast zagraniczna sprzedaż kalafiorów i brokułów, a także warzyw strączkowych, głównie zielonego groszku i fasoli szparagowej, oraz warzyw dyniowatych. Przewiduje się, że zagraniczna sprzedaż warzyw strączkowych zwiększy się z 22,5 do 23,5 tys. t, a warzyw dyniowatych z 7,2 do 8 tys. t.

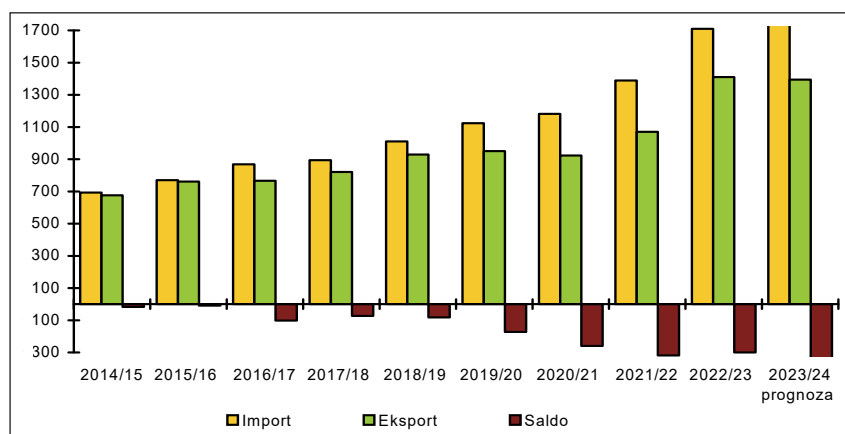
Ceny eksportowe niemal wszystkich warzyw będą wyższe od relatywnie wysokich w sezonie 2022/23, stąd łączna wartość ich sprzedaży zagranicznej obniży się mniej niż jej wolumen – o ok. 7% do 470 mln EUR. Najbardziej wzrosną ceny eksportowe kalafiorów i brokułów, a najmniej (o ok. 10% do 0,8 EUR/kg) ceny cebuli. Na poziomie z sezonu 2022/23 (0,37 EUR/kg) pozostać mogą ceny kukurydzy. W największym stopniu, w następstwie istotnego spadku wolumenu sprzedaży, zmniejszą się wpływy z eksportu cebuli. Wartość eksportu ziarna kukurydzy obniży się, tak jak jego wolumen, o ok. 30% do 11 mln EUR.

Eksport warzyw mrożonych zmniejszy się może z 437,3 tys. t do 415 tys. t. Decydujący będzie spadek eksportu mrożonej cebuli. Obniży się także z 29,7 do 26 tys. t eksport mrożonej kukurydzy. Wzrośnie natomiast zagraniczna sprzedaż mrożonego zielonego groszku – z 43,7 do 45 tys. t, mrożonej fasolki szparagowej – z 31,0 do 33 tys. t, mrożonego szpinaku – z 8,2 do 9 tys. t, a także mrożonych mieszanek warzywnych – z 41,1 do 43 tys. t. Na poziomie ok. 16 tys. t pozostanie eksport mrożonych pomidorów. Ceny eksportowe niemal wszystkich gatunków warzyw mrożonych będą wyższe niż w sezonie 2022/23, a łączna wartość

ich eksportu spadnie zaledwie o 1,5% do 420 mln EUR.

Spadek eksportu suszonych warzyw spowodowany będzie obniżeniem z 6,9 do 4 tys. t zagranicznej sprzedaży suszonej kukurydzy. Zmniejszy się też z 10,1 do 9 tys. t eksport suszonej marchwi, a na poziomie ok. 11 tys. t pozostanie eksport suszonych mieszanek warzywnych. Średnie ceny eksportowe warzyw suszonych wzrosną z 3,03 do ok. 3,6 EUR/kg, a wpływy z ich eksportu pozostaną na poziomie ok. 86 mln EUR. Ceny suszonej kukurydzy utrzymają się na poziomie ok. 0,3 EUR/kg, a wzrosną ceny suszonej marchwi oraz suszonych mieszanek warzywnych.

Wykres 30. Handel zagraniczny warzywami i ich przetworami (mln EUR)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Tabela 30. Wartość obrotów handlu zagranicznego warzywami i ich przetworami (mln EUR)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023 ^c	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ^e	2023/24 ^d
Warzywa i ich przetwory^a										
Eksport ogółem	954,0	925,3	973,6	1261,2	1445,0	952,1	922,9	1071,3	1410,7	1395,0
Warzywa świeże	339,6	303,8	320,2	453,1	510,0	320,9	301,3	371,8	507,1	470,0
Przetwory	614,4	621,5	653,4	808,1	935,0	631,2	621,6	699,5	903,6	925,0
Import ogółem	1086,7	1152,0	1266,1	1489,7	1705,0	1132,1	1182,3	1394,7	1710,3	1755,0
Warzywa świeże	752,6	783,1	852,8	992,0	1165,0	781,0	808,5	936,7	1190,0	1205,0
Przetwory	334,1	368,9	413,3	497,7	540,0	351,1	373,8	458,0	520,3	550,0
Saldo obrotów	-132,7	-226,7	-292,5	-228,5	-655,0	-180,0	-259,4	-323,4	-299,6	-360,0
Warzywa świeże	-413,0	-479,3	-532,6	-538,9	-395,0	-460,1	-507,2	-564,9	-682,9	-735,0
Przetwory	280,3	252,6	240,1	310,4	395,0	280,1	247,8	241,5	383,3	375,0
Pieczarki i ich przetwory										
Eksport	487,7	490,1	532,9	616,9	670,0	486,0	509,2	580,0	649,2	670,0
Import	10,3	9,6	7,6	8,7	7,5	9,5	7,6	9,3	7,1	7,0
Saldo obrotów	477,4	480,5	525,3	608,2	662,5	476,5	501,6	570,7	642,1	663,0

^a bez ziemniaków, grzybów i ich przetworów; ^b dane nieostateczne; ^c szacunek IERiGŻ PIB; ^d prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Tabela 31. Eksport warzyw i ich przetworów (tys. t)^a

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023 ^c	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ^b	2023/24 ^d
Cebula	138,8	156,0	144,1	201,6	170,0	156,2	146,4	168,4	186,9	117,0
Kapusta biała i czerwona	29,0	31,1	44,3	66,7	55,0	29,9	32,1	67,3	58,3	54,0
Inne warzywa kapustne	29,1	23,0	20,8	20,8	25,0	23,2	21,2	19,3	24,5	25,0
Kalafioiry i brokuły	20,7	24,0	22,7	20,5	22,0	21,5	23,1	21,0	20,6	22,0
Ogórki	18,3	17,4	20,1	19,6	23,0	17,2	18,7	20,9	21,5	24,0
Marchew	22,7	22,1	26,2	49,7	37,0	21,7	24,0	44,4	40,6	33,0
Pomidory	74,6	72,1	67,4	82,5	80,0	74,3	64,3	77,4	77,6	75,0
Buraki i inne korzeniowe	24,8	20,7	32,8	37,3	32,0	20,7	26,2	37,8	30,8	31,0
Papryka	29,1	27,7	21,8	26,9	27,0	29,2	27,0	22,0	26,8	27,0
Salata, cykorja, endywia	19,8	17,2	19,9	19,3	23,0	19,0	19,1	17,8	22,0	25,0
Pozostałe	57,8	56,2	62,9	89,3	76,0	60,0	58,2	62,9	94,5	82,0
Razem warzywa	464,7	467,5	483,0	634,2	570,0	472,9	460,3	559,2	604,1	515,0
Pieczarki	212,0	202,1	232,2	243,3	243,0	203,1	215,8	243,9	239,0	240,0
Mrożonki	431,8	413,8	423,9	450,0	420,0	432,1	414,2	432,0	437,3	415,0
Mrożone przetwory gotowe	13,1	12,2	16,4	17,8	17,0	12,5	14,1	17,2	17,4	17,5
Susze	25,9	26,9	28,0	38,0	30,0	27,6	27,2	34,0	28,4	24,0
Marynaty, w tym:	50,5	53,5	55,8	57,9	53,0	51,9	54,3	57,4	52,4	53,0
ogórki konserwowe	27,6	27,0	27,3	27,6	24,0	27,2	26,4	27,7	24,8	25,0
Kapusta kwaszona	12,8	16,4	15,3	16,2	15,0	15,2	15,2	16,6	14,4	15,0
Konserwy	61,7	60,3	66,8	71,3	73,0	63,4	64,2	68,1	73,7	74,5
Kecup i sosy pomidorowe	68,6	69,9	72,5	67,5	62,0	66,0	72,7	68,2	64,4	65,0
Koncentrat pomidorowy i pomidory w puszkach	18,4	19,6	23,8	27,1	23,5	19,0	20,8	25,7	24,6	24,5
Warzywa tymczasowo zakonserwowane	2,8	2,2	1,3	1,4	1,5	2,1	1,7	1,2	1,5	1,5
Razem przetwory	685,6	674,8	703,8	747,2	695,0	689,8	684,4	720,4	714,1	690,0
Przetwory z pieczarek	89,0	89,3	96,2	87,6	80,0	84,8	97,0	93,7	80,1	82,0

^a obroty sokami warzywnymi uwzględnione zostały w imporcie i eksporcie soków owocowych, ^b dane nieostateczne, ^c szacunek IERiGŻ PIB, ^d prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Tabela 32. Eksport warzyw i ich przetworów (mln EUR)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023 ^b	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ^a	2023/24 ^c
Cebula	92,9	77,3	66,2	109,6	145,0	86,0	65,7	80,5	140,4	96,0
Kapusta biała i czerwona	14,1	9,7	13,5	28,1	28,0	11,5	10,0	24,0	27,4	27,0
Inne warzywa kapustne	16,4	12,3	13,4	15,4	20,0	13,3	12,9	14,1	17,9	20,0
Kalafioiry i brokuły	17,2	20,1	19,0	20,9	24,0	18,2	19,2	18,2	22,1	25,0
Ogórki	16,1	16,8	18,8	23,1	27,0	16,3	17,9	21,7	27,2	30,0
Marchew	10,5	8,3	9,9	16,8	19,0	8,5	8,9	14,5	19,3	18,0
Pomidory	65,7	60,2	75,4	99,1	104,0	65,1	62,5	90,2	101,6	103,0
Buraki i inne korzeniowe	16,3	10,9	15,4	18,5	19,0	12,2	12,8	17,2	18,7	19,0
Papryka	27,9	27,9	21,1	34,7	37,0	27,7	26,8	22,7	35,3	37,0
Salata, cykorja, endywia	25,0	17,7	21,3	24,2	30,0	22,2	19,1	20,4	30,2	32,0
Pozostałe	37,5	42,6	46,2	62,7	57,0	39,9	45,5	48,3	67,0	63,0
Razem warzywa	339,6	303,8	320,2	453,1	510,0	320,9	301,3	371,8	507,1	470,0
Pieczarki	359,2	356,5	397,3	462,2	505,0	356,7	372,3	435,2	489,2	500,0
Mrożonki	296,4	281,1	288,2	365,8	440,0	296,6	274,0	308,7	426,2	420,0
Mrożone przetwory gotowe	22,3	18,8	22,0	27,6	32,0	20,0	19,4	24,7	31,1	32,5
Susze	68,0	71,1	78,1	91,4	103,0	72,9	72,0	85,5	86,1	86,0
Marynaty, w tym:	51,3	56,3	59,8	69,5	75,0	54,5	57,0	63,1	71,1	77,0
ogórki konserwowe	25,5	27,5	28,3	32,7	32,0	26,9	27,0	29,5	32,3	34,0
Kapusta kwaszona	10,7	14,5	13,2	14,7	15,5	13,1	13,4	14,0	14,8	16,0
Konserwy	79,3	88,7	94,2	121,1	134,0	88,3	90,6	102,1	140,2	150,0
Kecup i sosy pomidorowe	69,5	72,8	77,5	85,3	97,0	68,8	76,6	77,2	97,0	104,0
Koncentrat pomidorowy i pomidory w puszkach	14,2	16,1	19,2	31,1	35,5	15,0	17,1	22,9	35,4	37,0
Warzywa tymczasowo zakonserwowane	2,7	2,1	1,2	1,6	3,0	2,0	1,5	1,3	1,7	2,5
Razem przetwory	614,4	621,5	653,4	808,1	935,0	631,2	621,6	699,5	903,6	925,0
Przetwory z pieczarek	128,5	133,6	135,6	154,7	165,0	129,3	136,9	144,8	160,0	170,0

^a dane nieostateczne, ^b szacunek IERiGŻ PIB, ^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

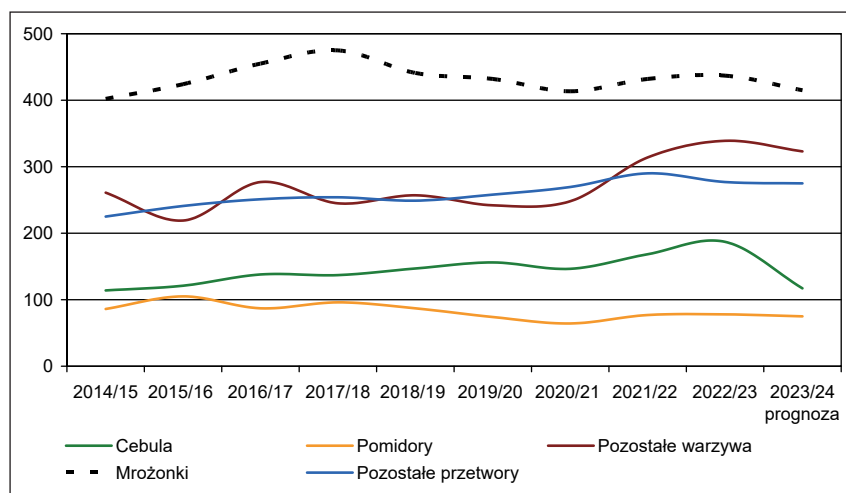
O zwiększeniu eksportu konserw warzywnych zadecyduje wzrost z 14,5 do 16 tys. t zagranicznej sprzedaży konserw wytwarzanych z warzyw strączkowych (głównie zielonego groszku w puszkach). Wzrosnie też z 9,2 do 10 tys. t eksport i reeksport konserwowych oliwek. Na poziomie ok. 14 tys. t pozostanie eksport konserw produkowanych z warzyw mieszanych. Zmniejszy się natomiast z 10,4 do 8 tys. t eksport konserwowej kukurydzy. Geny wszystkich konserw warzywnych (łącznie z konserwą kukurydzą) będą wyższe niż w sezonie 2022/23, a wpływy z ich eksportu wzrosną bardziej niż wolumen sprzedaży i wyniosą 150 mln EUR. W sezonie 2023/24 eksport kapusty kwaszonej wyniesie 15 tys. t wobec 14,4 tys. t w sezonie poprzednim. W wyniku wzrostu cen eksportowych wpływy z eksportu tego produktu wzrosną bardziej niż wolumenu sprzedaży i wyniosą 16 mln EUR.

O niewielkim wzroście eksportu marynat warzywnych zadecyduje zwiększenie sprzedaży marynowanej papryki i marynat produkowanych z pozostałych warzyw ciepłolubnych. Eksport konserwowych ogórków utrzyma się na poziomie ok. 25 tys. t. Średnie ceny eksportowe tej grupy produktów wzrosną z 1,36 do 1,45 EUR/kg, a wpływy z ich eksportu z 71,1 do 77 mln EUR.

Eksport koncentratu pomidorowego pozostanie na poziomie 18 tys. t, a pomidorów w puszkach 6,5 tys. t. Zagraniczna sprzedaż keczupu i sosów pomidorowych zwiększyć się może z 64,4 do 65 tys. t. Tak jak niemal wszystkich produktów, ceny eksportowe koncentratu pomidorowego, keczupu i pomidorów w puszkach będą wyższe niż w sezonie 2022/23, a łączne wpływy z ich eksportu zwiększą się ze 132,4 do 141 mln EUR.

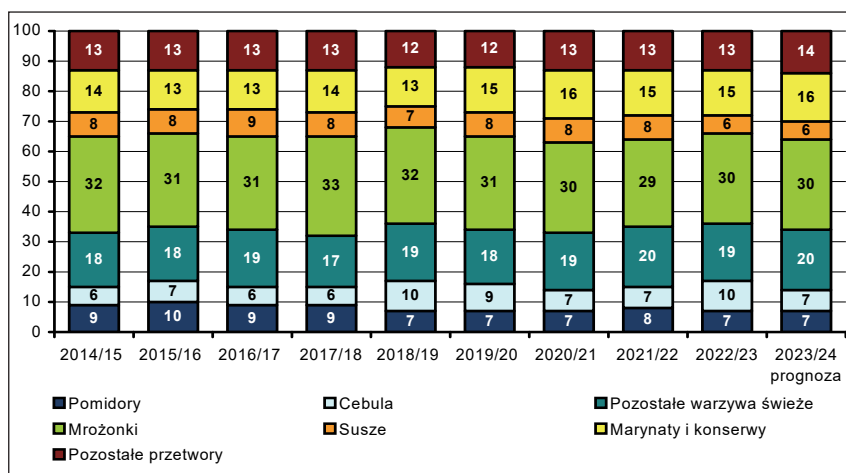
Utrzyma się tendencja wzrostowa eksportu mrożonych przetworów warzywnych, głównie mrożonych dań gotowych do bezpośredniej konsumpcji. Eksport tych produktów prognozowany jest na 17,5 tys. t wobec 17,4 tys. t w sezonie 2022/23 i 14,6 tys. t średnio w trzech poprzednich sezonach. Wpływy z eks-

Wykres 31. Eksport warzyw i ich przetworów (tys. t)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Wykres 32. Struktura eksportu produktów warzywnictwa według wartości (%)*

* bez ziemniaków, grzybów i ich przetworów

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

portu mrożonych przetworów warzywnych wzrosną w porównaniu z sezonem 2022/23 o ok. 5% do 32,5 mln EUR.

Udział pomidorów i ich przetworów (keczup, sosy pomidorowe, koncentrat pomidorowy, pomidory w puszkach, pomidory mrożone i suszone) w łącznej wartości eksportu warzyw i ich przetworów wyniesie 18% wobec 17% w sezonie 2022/23. Udział cebuli i jej przetworów spadnie z 17 do 14%, a warzyw strączkowych i ich przetworów zwiększy się z 7 do 8%. Udział kukurydzy i jej przetworów obniży się z 5 do 4%.

Eksport pieczarek świeżych w sezonie 2023/24 wynieść może 240 tys. t wobec 239 tys. t w sezonie poprzednim. Eksport przetworów z pieczarek (tymcza-

sowo zakonserwowanych, mrożonych i marynowanych) wzrosnie z 80,1 do 82 tys. t. Łączne wpływy z zagranicznej sprzedaży pieczarek i ich przetworów wyniosą 670 mln wobec 649,2 mln EUR w sezonie 2022/23. Pieczarki i ich przetwory w sezonie obecnym stanowią 48% łącznych wpływów z eksportu warzyw i ich przetworów wobec 46,0% w sezonie poprzednim. Polska z udziałem ponad 30% jest największym w świecie eksporterem pieczarek i ich przetworów.

2.3.2. Większa wartość importu warzyw i ich przetworów w sezonie 2023/24

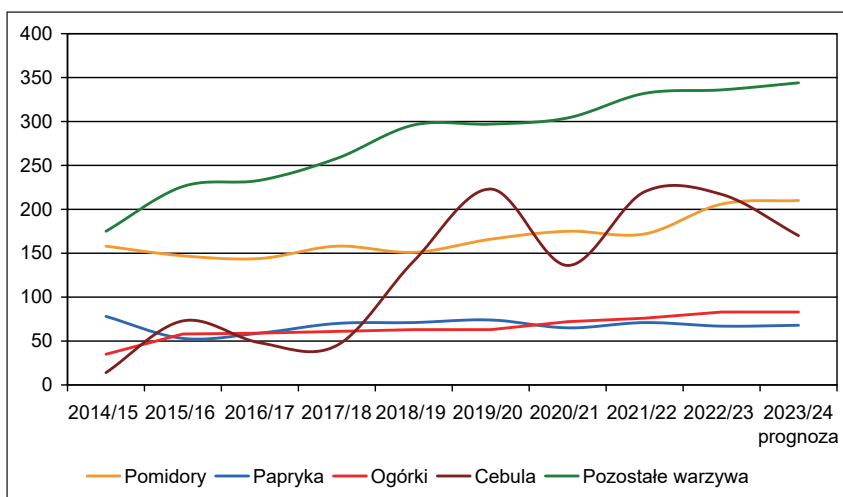
Prognozuje się, że w sezonie 2023/24 import warzyw świeżych będzie mniejszy niż w sezonie poprzednim o ok. 4%

i wyniesie 875 tys. t. Decydujący będzie spadek z 216,9 do 170 tys. t przywozu cebuli. Utrzyma się tendencja wzrostowa importu pomidorów i ogórków. Łączny import tych warzyw przewidywany jest na 293 tys. t wobec 288,5 tys. t w sezonie 2022/23. Wzrośnie także przywóz większości pozostałych warzyw, w tym mających istotne znaczenie w imporcie papryki, sałaty i marchwi. Wzrośnie także z 30,7 do 32 tys. t przywóz warzyw dyniowatych (głównie cukinii), a także selerów naciowych (7,4 do ponad 8 tys. t), selerów korzeniowych (z 6,5 do 8 tys. t) i oberżyn (z 5,2 do 6 tys. t). Na poziomie odpowiednio 5 i 4 tys. t utrzyma się przywóz szpinaku i oliwek. Wzrost przywozu większości gatunków warzyw spowodowany będzie zmniejszeniem produkcji krajowej, ale też wzrostem podaży w krajach UE, z których sprowadzamy większość tych produktów. Polska sprowadza warzywa w drugiej połowie sezonów, tj. w okresie relatywnie małej podaży ze zbiorów krajowych. Dotyczy to przede wszystkim pomidorów, ogórków i papryki.

Ceny importowe większości warzyw będą wyższe niż w sezonie 2022/23. Spowodowane to będzie wzrostem kosztów produkcji w krajach dostawcach. Średnie ceny importowe warzyw kształtować się mogą na poziomie 1,38 EUR/kg wobec 1,31 EUR/kg w sezonie 2022/23. Wzrost cen importowych będzie jednak mniejszy niż w sezonie 2022/23 w porównaniu z sezonem poprzednim, kiedy wyniósł on ok. 30%. Był to skumulowany efekt zwiększenia kosztów produkcji i spadku zbiorów większości warzyw w Europie. Łączna wartość importu warzyw świeżych osiągnie rekordowy poziom 1,21 mld EUR wobec 1,19 mld EUR w sezonie 2022/23 i 0,94 mld EUR w sezonie 2021/22.

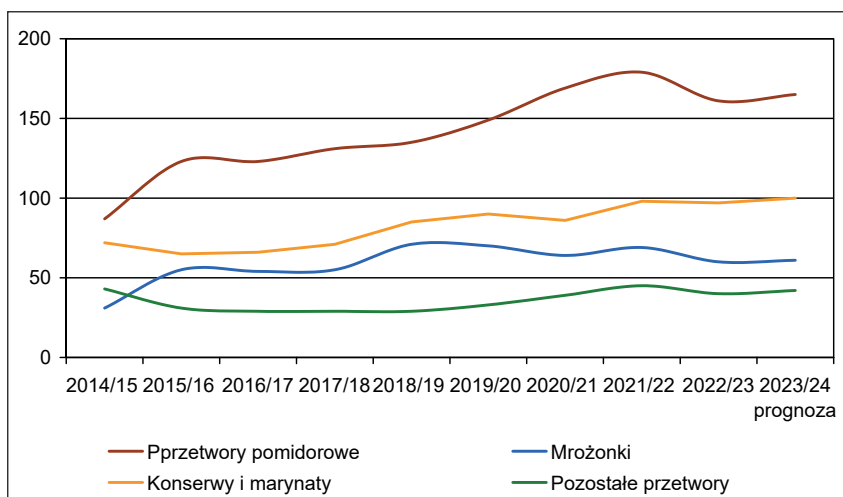
Niewielki wzrost przywozu warzyw mrożonych (z 60,4 do 61 tys. t) będzie wynikiem utrzymania tendencji wzrostowej importu, sprowadzanego głównie z Belgii, mrożonego szpinaku, mającego największy udział w polskim imporcie mrożonych warzyw. Import tych mrożonek wyniesie ok. 17,5 tys. t wobec 16,6 tys. t w sezonie 2022/23.

Wykres 33. Import warzyw (tys. t)

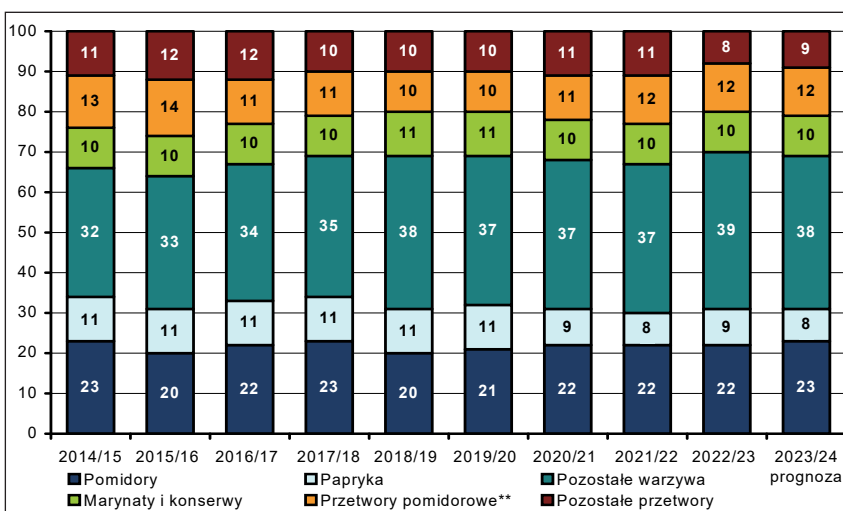
Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Wykres 34. Import przetworów warzywnych (tys. t)

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Wykres 35. Struktura importu produktów warzywnictwa według wartości (%)*

* bez ziemniaków, grzybów i ich przetworów; ** koncentrat pomidorowy, pomidory w puszkach i sosy pomidorowe

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Tabela 33. Import warzyw i ich przetworów (tys. t)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023 ^b	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ^a	2023/24 ^c
Cebula	216,4	163,5	164,9	239,0	185,0	223,4	135,5	219,6	216,9	170,0
Kapusta biała i czerwona	19,1	16,2	15,4	19,4	19,0	19,2	14,7	19,7	19,1	19,0
Ogórki	65,6	66,6	73,1	80,5	80,0	62,9	71,6	76,6	82,6	83,0
Marchew	60,3	55,8	44,5	55,4	60,0	58,7	43,7	55,3	60,8	63,0
Pomidory	161,0	175,1	173,6	186,7	190,0	166,3	174,9	174,7	205,9	210,0
Papryka	73,5	71,5	67,6	71,1	66,0	73,5	64,8	72,3	66,6	68,0
Czosnek	10,3	13,6	13,5	15,1	11,0	11,5	13,5	15,4	13,6	12,0
Kalafiory i brokuły	40,4	42,5	42,6	44,4	40,0	38,4	45,5	43,5	39,5	42,0
Salata, cykorja, endywia	63,9	55,6	59,4	62,6	66,0	58,9	57,6	60,2	67,3	67,0
w tym: salata	32,8	30,3	30,7	32,7	35,0	29,7	30,9	30,5	35,7	36,0
Cukinia	17,6	20,5	23,2	22,0	24,0	20,5	22,0	22,0	24,5	26,0
Pory i inne cebulowe	11,9	8,0	11,4	12,7	13,0	7,7	10,6	11,6	11,9	13,0
Pozostałe	86,3	89,1	94,7	105,4	106,0	82,2	97,5	105,1	100,4	102,0
Razem warzywa	826,3	778,0	783,9	914,3	860,0	823,2	751,9	876,0	909,1	875,0
Pieczarki	2,6	3,1	2,3	2,8	1,5	2,8	2,6	3,4	1,8	1,5
Mrożonki	75,8	65,6	70,1	62,5	61,0	70,3	63,8	69,0	60,4	61,0
Mrożone przetwory gotowe	7,0	9,1	10,0	8,0	8,0	8,8	9,4	9,4	7,0	7,5
Susze	18,1	17,3	17,9	16,8	18,0	16,4	16,4	17,9	18,6	19,0
Marynaty	21,5	24,7	27,6	30,0	30,0	23,8	26,2	29,6	29,4	30,5
w tym: marynowana papryka	4,1	4,9	5,0	6,2	7,0	4,3	5,0	6,1	6,9	7,0
konserwowe ogórki	12,0	13,1	14,5	14,8	13,5	13,6	13,4	15,1	13,7	14,0
Przetwory pomidorowe	141,1	165,3	173,4	178,2	157,0	148,8	169,0	178,8	160,9	165,0
z tego: koncentrat pomidorowy	88,7	102,5	108,7	110,4	95,0	93,6	105,4	110,6	100,8	103,0
pomidory w puszkach	31,3	40,9	41,0	44,6	40,0	34,3	40,9	44,9	40,0	42,0
keczup i sosy pomidorowe	21,1	21,9	23,7	23,2	22,0	20,9	22,6	23,3	20,0	20,0
Konserwy warzywne	67,1	64,8	63,1	70,7	66,0	66,0	60,1	68,5	67,7	70,0
w tym: konserwowa kukurydza	18,8	18,7	18,2	20,8	19,0	19,7	16,8	19,7	19,3	20,0
konserwowe oliwki	14,4	14,9	16,8	18,2	17,5	14,3	15,2	18,1	17,3	18,0
Warzywa tymczasowo zakonserwowane	6,6	9,2	17,5	15,5	15,0	7,7	13,3	18,5	14,3	15,0
Razem przetwory	337,2	356,0	379,6	381,7	355,0	341,8	358,24	391,7	358,3	368,0
Przetwory z pieczarek	3,8	1,9	1,8	1,6	1,5	2,6	1,7	1,8	1,5	1,5

^a dane nieostateczne, ^b szacunek IERiGŻ PIB, ^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Tabela 34. Import warzyw i ich przetworów (mln EUR)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023 ^b	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ^a	2023/24 ^c
Cebula	59,7	39,1	32,5	58,0	92,0	51,4	29,2	42,1	92,7	70,0
Kapusta biała i czerwona	10,1	6,3	9,0	10,7	13,0	7,4	8,6	10,9	13,6	13,0
Ogórki	58,8	68,0	79,4	98,3	112,0	66,9	71,1	90,1	113,7	115,0
Marchew	26,5	23,2	22,0	22,4	40,0	23,8	21,0	22,2	40,4	43,0
Pomidory	220,1	240,0	269,2	319,8	360,0	231,5	253,6	303,4	384,2	400,0
Papryka	118,9	119,7	113,6	124,4	150,0	125,8	108,4	119,8	145,7	148,0
Czosnek	15,1	27,7	26,9	26,6	20,0	21,4	27,8	28,2	23,4	21,0
Kalafiory i brokuły	40,1	45,7	48,1	52,0	63,0	43,8	48,1	48,7	60,8	66,0
Salata, cykorja, endywia	70,0	64,5	70,5	83,9	100,0	68,0	66,2	79,5	96,3	101,0
w tym: salata	35,7	32,4	33,7	38,9	47,0	32,8	33,0	36,9	45,2	47,0
Cukinia	17,6	24,0	23,9	31,2	29,0	22,8	22,8	29,2	31,1	32,0
Pory i inne cebulowe	10,0	5,6	11,2	6,8	11,0	5,5	10,7	7,2	10,2	12,0
Pozostałe	105,7	119,3	146,5	157,9	175,0	112,7	141,0	155,4	177,9	184,0
Razem warzywa	752,6	783,1	852,8	992,0	1165,0	781,0	808,5	936,7	1190,0	1205,0
Pieczarki	3,9	5,1	3,5	4,0	3,0	4,6	4,0	4,8	2,7	2,5
Mrożonki	55,4	50,6	55,1	56,1	59,0	53,6	48,8	57,5	56,2	59,0
Mrożone przetwory gotowe	11,1	15,1	18,1	16,9	21,0	14,2	15,9	18,3	17,2	21,0
Susze	40,7	43,4	46,3	51,2	54,0	41,0	42,5	49,0	57,2	58,0
Marynaty	25,8	31,8	35,2	47,8	52,0	29,5	33,1	42,6	50,3	53,0
w tym: marynowana papryka	6,3	8,0	7,9	11,8	14,5	7,0	7,8	11,2	13,5	15,0
konserwowe ogórki	11,8	13,6	15,6	18,9	18,5	13,6	14,4	17,3	18,6	19,0
Przetwory pomidorowe	104,8	127,3	147,1	194,0	215,0	113,7	133,0	165,6	205,4	215,0
z tego: koncentrat pomidorowy	66,7	80,5	93,9	125,4	133,0	72,6	84,8	104,8	132,9	136,0
pomidory w puszkach	20,7	27,6	31,4	42,2	50,0	23,9	28,0	37,0	45,5	49,0
keczup i sosy pomidorowe	17,5	19,1	21,8	26,4	32,0	17,3	20,2	23,8	27,0	30,0
Konserwy warzywne	88,0	89,6	94,2	111,0	118,0	88,8	87,2	103,0	115,0	123,0
w tym: konserwowa kukurydza	19,6	19,1	20,0	27,6	32,0	20,3	17,4	22,5	29,3	33,0
konserwowe oliwki	24,5	25,8	28,6	32,5	34,0	24,3	26,1	31,4	32,3	34,0
Warzywa tymczasowo zakonserwowane	8,3	11,1	17,3	20,7	21,0	10,3	13,3	22,0	19,0	21,0
Razem przetwory	334,1	368,9	413,3	497,7	540,0	351,1	373,8	458,0	520,3	550,0
Przetwory z pieczarek	6,4	4,5	4,1	4,7	4,5	4,9	3,6	4,5	4,5	4,5

^a dane nieostateczne, ^b szacunek IERiGŻ PIB, ^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Import mrożonego groszku i fasoli pozostanie na poziomie odpowiednio 6 i 4 tys. t, a mrożonej papryki i kukurydzy: 4 i 3 tys. t. Przeciętne ceny importowe mrożonych warzyw wzrosną z 0,93 do 0,97 EUR/kg, a wartość ich przywozu zwiększy się z 56,2 do 59 mln EUR.

Import warzyw suszonych wyniesie ok. 19 tys. t wobec 18,6 tys. t w sezonie poprzednim. Przywóz suszonej cebuli, sprowadzanej głównie z Indii, wyniesie tak jak w sezonie poprzednim ok. 5 tys. t, a suszonych pomidorów ok. 3 tys. t. Średnie ceny importowe warzyw suszonych zmniejszyć się mogą z 3,08 do 3,05 EUR/kg, a decydujący będzie spadek z 2,35 do 2,15 EUR/kg cen suszonej cebuli. Wartość przywozu warzyw suszonych wzrosnie z 57,2 do 58 mln EUR.

O zwiększeniu przywozu warzyw tymczasowo zakonserwowanych, wykorzystywanych w różnych branżach przemysłu spożywczego, zadecyduje wzrost z 5,2 do 6 tys. t importu tymczasowo zakonserwowanych oliwek. Przywóz tymczasowo zakonserwowanych ogórków pozostanie na poziomie 2 tys. t. Średnie ceny importowe produktów tej grupy towarowej wzrosną z 1,39 do ok. 1,4 EUR/kg, stąd wartość ich przywozu zwiększy się bardziej niż wolumen importu (o ok. 10%) i wyniesie 21 mln EUR.

W sezonie 2023/24 utrzyma się tendencja wzrostowa przywozu marynat warzywnych. Dotyczy to głównie marynowanej papryki, której import prognozowany jest na ponad 7 tys. t wobec 6,9 tys. t w sezonie poprzednim. Zwiększy się także przywóz marynat, produkowanych z warzyw ciepłolubnych (kapary, bakłażany) oraz marynowanej cebuli. Przywóz importowanych w coraz większym stopniu z Indii ogórków konserwowych wzrosnie z 13,7 do 14 tys. t. Średnie ceny importowe marynat warzywnych wzrosną z 1,71 do 1,74 EUR/kg, a wartość ich przywozu z 50,3 do 53 mln EUR.

Import konserw warzywnych zwiększy się z 67,7 do 70 tys. t. Wzrosnie

przywóz konserwowej kukurydzy i oliwek. Import konserwowej fasoli łuskowej zwiększy się z 8,2 do 8,5 tys. t, konserwowanego groszku z 2,5 do 3 tys. t. Wzrosnie też przywóz konserw produkowanych z pozostałych warzyw, głównie z warzyw ciepłolubnych. Ceny niemal wszystkich konserw będą wyższe niż w sezonie 2022/23, stąd łączna wartość ich przywozu zwiększy się bardziej niż jego wolumen i wyniesie 123 mln EUR.

Przywóz koncentratu pomidorowego, dominującego w polskim przywozie przetworów warzywnych, zwiększy się ze 100,8 do 103 tys. t. Ceny importowe koncentratu pomidorowego nie będą znacząco odbiegały od wysokiego poziomu z sezonu 2022/23 (ok. 1,3 EUR/kg). W sezonie 2022/23 ceny koncentratu z powodu głębokich niedoborów na rynku światowym przekraczały notowane w sezonie 2021/22 ok. 39%. W sezonie 2023/24 import pomidorów w puszkach będzie większy niż w sezonie poprzednim o 2 tys. t i wyniesie 42 tys. t, a przywóz keczupu i sosów pomidorowych pozostanie na poziomie 20 tys. t. Ceny obu tych produktów będą wyższe niż w sezonie 2022/23. Łączna wartość przywozu koncentratu pomidorowego, pomidorów w puszkach oraz keczupu i sosów pomidorowych wzrosnie o ok. 5% do 215 mln EUR.

W sezonie 2023/24 udział pomidorów i ich przetworów w łącznej wartości importu warzyw świeżych i przetworzonych wyniesie 35% wobec 34,6% w sezonie poprzednim. Udział papryki i jej przetworów oraz ogórków i ich przetworów pozostanie na poziomie odpowiednio 10 i 8%. Udział cebuli i jej przetworów obniży się z ok. 6 do 4,5%.

2.3.3. Zmniejszenie ujemnego salda obrotów z krajami UE w sezonie 2022/23

W sezonie 2022/23 ujemne saldo obrotów warzywami i ich przetworami z krajami UE wyniosło 361,4 mln EUR wobec 398,2 mln EUR. W sezonie poprzednim wzrost dodatniego salda obrotów z nowymi krajami członkowskimi był większy niż pogłębienie ujemnego salda obrotów z krajami UE-14. Dodatnie saldo z krajami WNP wzrosło z 31,5 do 33,1 mln EUR, a z pozostałymi krajami zmniejszyło się z 43,3 do 28,7 mln EUR.

Udział krajów UE (głównie Niemiec i Holandii) w wartości polskiego eksportu warzyw i ich przetworów wzrósł z 68,3 do 70,5%. Udział krajów WNP spadł z 4,3 do 3,4%. Pozostałe kraje uczestniczyły w wartości eksportu w 26,1% wobec 27,3% w sezonie 2021/22. Udział Ukrainy wzrósł z 7,4 do 8,0%, Wielkiej Brytanii obniżył się z 11,6 do 11,0%, a USA z 3,4 do 3,0%.

Tabela 35. Wartość obrotów handlu zagranicznego warzywami i ich przetworami według kierunków geograficznych (mln EUR)

Wyszczególnienie	2021	2022	I-IX 2022	I-IX 2023 ^a	2021/22	2022/23 ^a
UE-14						
Eksport	444,5	588,8	415,3	522,2	481,2	678,9
Import	990,8	1149,8	856,7	1007,4	1078,7	1294,2
Saldo	-546,3	-561,0	-441,4	-485,2	-597,5	-615,3
UE-13						
Eksport	235,4	281,4	202,9	250,1	251,0	315,6
Import	48,3	56,6	39,6	48,5	51,7	61,7
Saldo	187,1	224,8	163,3	201,6	199,3	253,9
WNP						
Eksport	53,2	46,8	30,0	28,0	46,5	47,9
Import	13,9	12,7	10,0	13,2	15,0	14,8
Saldo	39,3	34,1	20,0	14,8	31,5	33,1
Pozostałe						
Eksport	240,5	344,3	256,7	270,6	292,6	368,3
Import	213,1	270,5	196,4	267,1	249,3	339,6
Saldo	27,4	73,8	60,3	3,5	43,3	28,7

^a dane nieostateczne

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

W polskim imporcie warzyw i ich przetworów kraje UE (głównie Włochy, Hiszpania, Holandia i Niemcy) w sezonie 2022/23 uczestniczyły w 79,3% wobec 81,1% w sezonie poprzednim. Udział Turcji wzrósł z 4,3 do 5,6%, Egiptu z 1,3 do 1,8%, Chin z 2,2 do 3,2%. Udział Maroka pozostał na poziomie 4,4%, a Ukrainy obniżył się z 1,3 do 0,7%.

W eksporcie pieczarek i ich przetworów udział krajów UE wyniósł 75,1 wobec 73,9% w sezonie 2021/22. Udział Niemiec wzrósł z 27,8 do 29,0%, a Francji z 12,2 do 12,8%. Udział Wielkiej Brytanii spadł z 18,8 do 17,3%, a USA wzrósł z 3,1 do 3,8%.

2.4. Ceny detaliczne i spożycie

2.4.1. Wzrost cen detalicznych warzyw, grzybów i ich przetworów w 2023 roku

Przeciętne ceny detaliczne warzyw, grzybów i ich przetworów (bez ziemniaków i przetworów ziemniaczanych) w okresie styczeń–październik 2023 r., wobec analogicznego okresu roku poprzedniego, wzrosły o 20,4% przy wzroście cen towarów i usług konsumpcyjnych o 12,5% oraz wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 16,9%. Ceny detaliczne warzyw świeżych i chłodzonych (łącznie z grzybami) zwiększyły się o 18,7%, w tym marchwi o 52,9%, cebuli o 40,2%, warzyw z rodziny kalafiorowatych o 24,5%, pomidorów o 18,6%, kapusty o 11,4%, buraków o 10,3% i ogórków o 7,7%.

Ceny detaliczne przetworów warzywnych zwiększyły się o 20%, w tym kapusty kwaszonej o 16,7% i warzyw mrożonych o 18,3%. Ceny detaliczne soków warzywnych i owocowo-warzywnych wzrosły o 20,3%.

W październiku 2023 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem 2022 r. przeciętne ceny detaliczne warzyw, grzybów i ich przetworów (bez ziemniaków i przetworów ziemniaczanych) były wyższe o 9,3% przy wzroście cen towarów i usług konsumpcyjnych o 6,6%

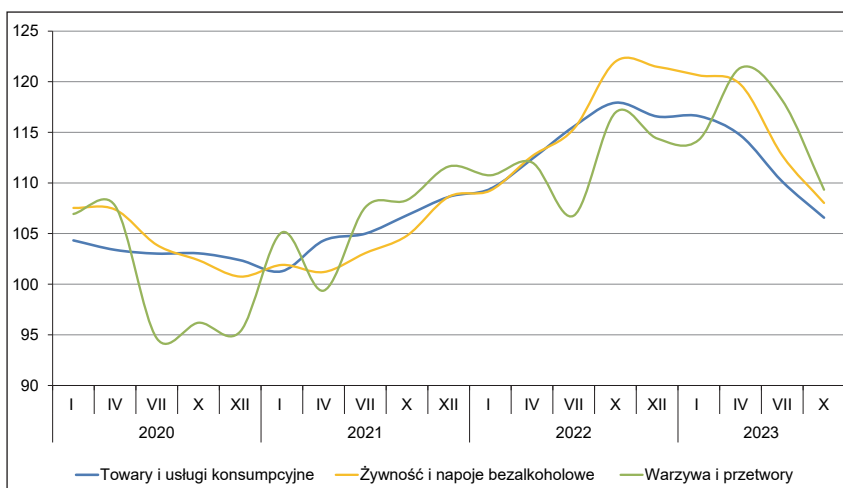
Tabela 36. Wskaźniki cen detalicznych warzyw, grzybów i przetworów (analogiczny okres roku poprzedniego = 100)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I-X 2022	I-X 2023
Towary i usługi konsumpcyjne ogółem	102,0	101,6	102,3	103,4	105,1	114,4	113,8	112,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	104,2	102,6	104,9	104,7	103,2	115,4	114,1	116,9
Warzywa i przetwory ^{a,b}	102,9	104,7	119,8	100,3	103,8	111,0	110,1	120,4
Warzywa świeże i chłodzone ^b	105,7	105,0	114,9	102,5	107,6	110,4	109,8	118,7
kapusta	98,7	109,4	143,6	86,5	105,0	120,9	120,9	111,4
kalafiorowate	105,4	98,3	116,3	111,6	102,9	107,9	107,4	124,5
pomidory	112,7	97,6	114,1	103,7	110,8	118,5	118,8	118,6
ogórki	119,2	108,1	98,7	122,5	104,6	111,0	112,1	107,7
marchew	85,5	149,4	107,8	93,5	102,5	106,0	102,5	152,9
buraki	97,7	105,7	124,9	96,1	106,6	121,5	120,4	110,3
cebula	94,8	112,1	137,6	91,0	100,3	108,6	107,5	140,2
Warzywa mrożone ^b	100,2	102,3	107,0	107,5	104,1	111,4	109,7	118,3
Przetwory warzywne ^c	101,3	102,0	103,5	105,0	103,9	109,5	108,1	120,0
kapusta kwaszona	97,8	107,7	125,5	105,2	100,8	107,1	105,3	116,7
Soki warzywne ^d	99,9	100,8	102,5	103,4	104,3	106,4	105,7	120,3

^a bez ziemniaków i przetworów ziemniaczanych; ^b łącznie z grzybami; ^c łącznie z przetworami grzybowymi, bez przetworów ziemniaczanych; ^d łącznie z sokami owocowo-warzywnymi

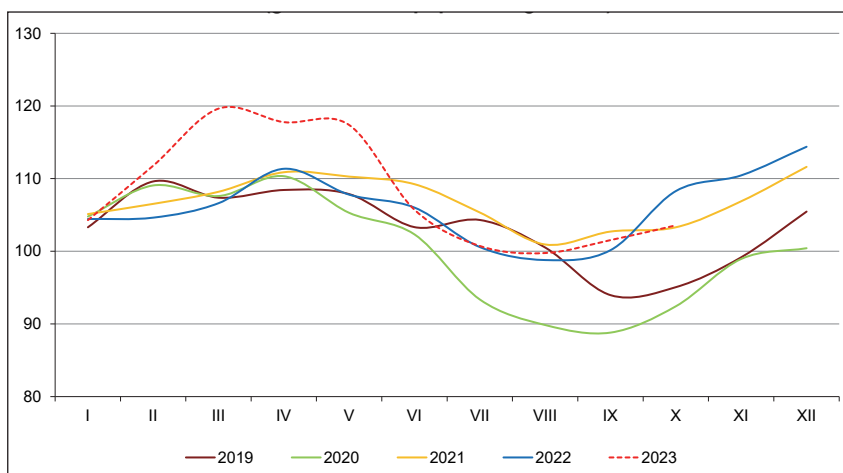
Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 36. Dynamika cen detalicznych warzyw, grzybów i ich przetworów

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 37. Dynamika cen detalicznych warzyw, grzybów i ich przetworów

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

oraz wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 8%. Ceny detaliczne warzyw świeżych i chłodzonych (łącznie z grzybami) wzrosły o 2,8%, przetworów warzywnych⁶ o 13,4%, w tym kapusty kwaszonej o 10%, a warzyw mrożonych o 9,6%. Ceny detaliczne soków warzywnych i owocowo-warzywnych wzrosły o 16,9%.

Spośród warzyw świeżych i chłodzonych (łącznie z grzybami) najbardziej podrożała cebula (o 14,4%), a w mniejszym stopniu pomidory (o 6,3%), kapusta (o 4,9%) i warzywa z rodziny kalafiorowatych (o 1,9%). Ceny detaliczne buraków były niższe o 3,2%, marchwi o 9,8%, a ogórków o 11,3%.

2.4.2. Spadek spożycia warzyw, grzybów i ich przetworów w gospodarstwach domowych w I kwartale 2023 roku

Spożycie warzyw, grzybów i ich przetworów (bez ziemniaków i przetworów)⁷ w gospodarstwach domowych ogółem w Polsce, według badań budżetów gospodarstw domowych GUS-u, w I kwartale 2023 r. było o 11,9% niższe

⁶ Konserwy i marynaty warzywne, warzywa kwaszone, solone, koncentraty, przeciera, chrzan tarty, sałatki i surówki warzywne oraz sałatki łączone z rybą lub mięsem, oliwki w zalewie, nadziewane, kapary, pędy bambusa marynowane lub w zalewie, suszone pomidory w oleju, mizeria, szpinak ze śmietaną, i inne, mieszanki warzyw, zestaw warzyw do kiszenia ogórków, warzywa w puszkach, susz warzywny, suszone ziarna roślin strączkowych, groch obłuskany, fasola, bób, soczewica, soja, żywność dietetyczna i odżywkę, których głównym składnikiem są warzywa, konserwy, marynaty grzybowe, grzyby solone, suszone, mączka grzybowa itp.

⁷ Zgodnie z definicją przyjętą przez GUS: spożycie ilościowe artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, przy użyciu karty płatniczej, kredytowej lub na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne). Za moment spożycia artykułów żywnościowych przyjmuje się moment ich pozyskania przez gospodarstwo domowe. GUS. (b.d.). Pojęcia stosowane w statystyce publicznej: Spożycie artykułów żywnościowych w gospodarstwie domowym. Pobrane 5 grudnia 2023 z <https://stat.gov.pl/metainformacje/sloownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/468.pojecia.html>

Dane z badania budżetów gospodarstw domowych dotyczące spożycia ilościowego, w przeciwieństwie do danych makroekonomicznych (bilansowych), nie obejmują artykułów żywnościowych spożytych przez gospodarstwa domowe w placówkach gastronomicznych (placówki żywienia przyzakładowego, bary, restauracje itp.). GUS. (2023). *Budżety gospodarstw domowych w 2022 roku*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/budzety-gospodarstw-domowych-w-2022-roku.9.21.html>

w porównaniu z I kwartałem 2022 r. i wynosiło 10,89 kg na osobę. Spożycie warzyw i grzybów mrożonych zmniejszyło się o 4,3% (do 0,66 kg na osobę), warzyw świeżych i chłodzonych (łącznie z grzybami) o 11,3% (do 7,98 kg na osobę), a przetworów warzywnych i grzybowych o 15,7% (do 2,25 kg na 1 osobę), w tym kapusty kwaszonej o 18,8% (do 0,39 kg na osobę).

Spośród warzyw świeżych i chłodzonych (łącznie z grzybami) spożycie warzyw z rodziny kalafiorowatych zmniejszyło się o 28,6%, buraków o 7,7%, ogórków o 10%, pomidorów o 10,4%, marchwi o 15,9%, cebuli, a pozostałych warzyw i grzybów, o 11,6%. Tylko spożycie kapusty utrzymało się na tym samym poziomie.

Spożycie soków warzywnych i owocowo-warzywnych zmniejszyło się o 11,8% (z 0,51 do 0,45 l na osobę).

Zmiany w strukturze spożycia warzyw, grzybów i ich przetworów, które odnotowano w I kwartale 2023 r., w porównaniu z I kwartałem 2022 r., polegały na zmniejszeniu udziału spożycia przetworów warzywnych i grzybowych (o 0,9 pkt proc. do 20,7%) oraz na wzroście udziału spożycia warzyw i grzybów mrożonych (o 0,4 pkt proc. do 6%), a także warzyw i grzybów świeżych oraz chłodzonych (o 0,5 pkt proc. do 73,3%), w tym kapusty (o 1,3 pkt proc. do 12%), pomidorów (o 0,2 pkt proc. do 16,2%), ogórków (o 0,1 pkt proc. do 6,8%) i buraków (o 0,2 pkt proc. do 4,5%). Zmniejszył się zaś udział spożycia warzyw z rodziny kalafiorowatych (o 1 pkt proc. do 3,7%) i marchwi (o 0,8 pkt proc. do 13,9%). Nie zmienił się udział spożycia cebuli (14,3%) oraz pozostałych warzyw i grzybów (28,6%).

Duży wpływ na spożycie warzyw, grzybów i ich przetworów ma sytuacja dochodowa gospodarstw domowych. Wraz ze wzrostem zamożności gospodarstw domowych rośnie poziom ich spożycia. W 2022 r. spożycie warzyw, grzybów i ich przetworów w gospodarstwach domowych 20% osób najzamożniejszych

(V grupa kwintylowa) było o 57,5% wyższe niż w gospodarstwach domowych 20% osób najuboższych (I grupa kwintylowa) i wynosiło 68,04 kg na osobę rocznie. Spożycie kapusty było wyższe o 15,6% (4,44 kg wobec 3,84 kg), buraków o 6,7% (1,92 kg wobec 1,8 kg), marchwi o 25% (5,40 kg wobec 4,32 kg), ogórków o 36,1% (5,88 kg wobec 4,32 kg), cebuli o 44,4% (6,24 kg wobec 4,32 kg), buraków o 45,5% (1,92 kg wobec 1,32 kg), warzyw i grzybów mrożonych o 57,1% (2,64 kg wobec 1,68 kg), kapusty kwaszonej 60% (1,92 kg wobec 1,20 kg), pomidorów o 67,9% (11,28 kg wobec 6,72 kg), pozostałych przetworów warzywnych i grzybowych o 78% (10,68 kg wobec 6 kg), pozostałych warzyw i grzybów o 81,4% (15,24 kg wobec 8,40 kg) oraz warzyw z rodziny kalafiorowatych o 90% (2,28 kg wobec 1,20 kg). Spożycie soków warzywnych i owocowo-warzywnych było wyższe o 63,6% (2,16 l wobec 1,32 l).

Reakcją popytu na zmianę dochodu jest dochodowa elastyczność popytu, a miarą tej reakcji – współczynnik dochodowej elastyczności popytu (spożycia). Współczynnik ten wyraża w procentach zmiany w popycie pod wpływem jednoprocenowych zmian w dochodach konsumentów. Im współczynniki dochodowej elastyczności są niższe, tym słabszy jest wpływ dochodów na popyt (spożycie) produktów żywnościowych.

W 2022 r. współczynnik dochodowej elastyczności popytu (spożycia) na warzywa, grzyby i przetwory (bez ziemniaków i przetworów ziemniaczanych) dla gospodarstw domowych 20% osób najuboższych (I grupa kwintylowa) wynosił $e = 0,559$, a dla gospodarstw domowych 20% osób najzamożniejszych (V grupa kwintylowa) – $e = 0,086$.

Współczynniki dochodowej elastyczności popytu (spożycia) dla warzyw, grzybów i przetworów (bez ziemniaków i przetworów ziemniaczanych) we wszystkich grupach kwintylowych były dodatnie. Dla gospodarstw domowych 20% osób najuboższych w Polsce, jak również dla gospodarstw domowych 20% osób najzamożniejszych są one dobrami

podstawowymi (współczynniki dochodowej elastyczności popytu: $1 > e > 0$). Współczynniki w I grupie kwintylowej kształtowały się od $e = 0,207$ na kapuście do $e = 0,850$ na warzywa z rodziny kalafiorowatych.

Dla gospodarstw domowych 20% osób uzyskujących najwyższe dochody współczynniki dochodowej elastyczności popytu na warzywa, grzyby i przetwory były niskie, co oznacza stan bliski nasycenia tymi produktami. Współczynniki

w V grupie kwintylowej kształtowały się od $e = 0,043$ na marchew do $e = 0,131$ na warzywa z rodziny kalafiorowatych.

Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych w bezpośredni sposób określa poziom i strukturę wydatków konsumpcyjnych oraz decyduje o poziomie stopnia zaspokajania potrzeb. W I kwartale 2023 r. rodzina polska wydawała na żywność i napoje bezalkoholowe przeciętnie 420,86 PLN na osobę miesięcznie (w I kwartale 2022 r. – 362,02 PLN), w tym wydatki poniesione na

zakup warzyw, grzybów i przetworów (bez ziemniaków i przetworów ziemniaczanych) wynosiły 40,20 PLN (w I kwartale 2022 r. – 35,03 PLN), co stanowiło 9,6% całkowitych wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe wobec 9,7% w I kwartale 2022 roku. Wydatki na warzywa, grzyby i przetwory wzrosły w analizowanym okresie o 14,8%.

Wydatki na warzywa, grzyby i przetwory (bez ziemniaków i przetworów ziemniaczanych) zajmują czwarte miejsce na liście wydatków gospodarstw

Tabela 37. Przeciętne roczne spożycie warzyw, grzybów i ich przetworów w gospodarstwach domowych ogółem w Polsce (kg/osobę)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	I-III 2022	I-III 2023
Warzywa i przetwory ^{a,b}	56,40	55,20	56,76	55,92	54,36	12,36	10,89
Warzywa świeże i chłodzone ^b	45,84	44,04	44,88	44,16	42,84	9,00	7,98
kapusta	4,68	4,32	4,44	4,32	4,32	0,96	0,96
kalafiorowate	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	0,42	0,30
pomidory	9,72	9,48	9,60	9,24	8,88	1,44	1,29
ogórki	5,76	5,64	5,28	5,16	5,04	0,60	0,54
marchew	5,28	4,92	5,16	5,04	4,80	1,32	1,11
buraki	2,16	1,92	1,92	1,80	1,68	0,39	0,36
cebula	5,16	5,04	5,28	5,28	5,16	1,29	1,14
pozostałe warzywa i grzyby	11,28	10,92	11,40	11,52	11,16	2,58	2,28
Warzywa mrożone ^b	1,92	2,04	2,16	2,16	2,04	0,69	0,66
Przetwory warzywne ^c	8,64	9,12	9,72	9,60	9,48	2,67	2,25
kapusta kwaszona	1,92	1,92	1,92	1,80	1,68	0,48	0,39
Soki warzywne ^d (I)	1,92	1,92	1,92	1,80	1,68	0,51	0,45

^a bez ziemniaków i przetworów ziemniaczanych; ^b łącznie z grzybami; ^c bez przetworów ziemniaczanych, łącznie z przetworami grzybowymi; ^d łącznie z sokami owocowo-warzywnymi

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Tabela 38. Współczynniki dochodowej elastyczności popytu (spożycia) na warzywa, grzyby i przetwory oraz soki warzywne i warzywno-owocowe w gospodarstwach domowych ogółem w Polsce według grup kwintylowych w 2022 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	Grupy kwintylowe według dochodu rozporządzalnego na osobę				
		I	II	III	IV	V
Warzywa, grzyby i przetwory	0,170	0,559	0,250	0,190	0,149	0,086
Kapusta	0,063	0,207	0,093	0,071	0,055	0,032
Kalafiorowate	0,259	0,850	0,380	0,290	0,226	0,131
Pomidory	0,202	0,662	0,296	0,225	0,176	0,102
Ogórki	0,108	0,353	0,158	0,120	0,094	0,054
Marchew	0,084	0,267	0,123	0,094	0,073	0,043
Buraki	0,134	0,439	0,196	0,150	0,117	0,068
Cebula	0,131	0,431	0,193	0,147	0,115	0,066
Warzywa i grzyby mrożone	0,159	0,522	0,234	0,178	0,139	0,081
Przetwory warzywne	0,218	0,714	0,319	0,243	0,190	0,110
Kapusta kwaszona	0,182	0,597	0,267	0,203	0,159	0,092
Soki warzywne ^a	0,174	0,571	0,255	0,194	0,152	0,088

^a łącznie z sokami owocowo-warzywnymi

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego oraz spożycia warzyw, grzybów i ich przetworów według funkcji logarytmiczno-hiperbolicznej.

domowych ogółem na żywność i napoje bezalkoholowe (po wydatkach na mięso i przetwory, pieczywo i produkty zbożowe oraz mleko i przetwory).

Miejsce zamieszkania jest istotnym czynnikiem różnicującym poziom spożycia warzyw, grzybów i ich przetworów. W 2022 r. spożycie warzyw, grzybów i ich przetworów w gospodarstwach domowych zlokalizowanych w mieście wynosiło 56,40 kg na osobę rocznie i było o 9,6% wyższe niż

w gospodarstwach domowych zlokalizowanych na wsi. Mieszkańcy miast, w porównaniu z mieszkańcami wsi, spożywali więcej: pomidorów (o 16,4%), warzyw z rodziny kalafiorowatych (o 23,1%), pozostałych warzyw i grzybów (o 26,3%), warzyw i grzybów mrożonych (o 35,7%) oraz przetworów warzywnych i grzybowych (o 45,1%), w tym kapusty kwaszonej (o 15,4%).

Z kolei mieszkańcy wsi, w porównaniu z mieszkańcami miast, spożywali więcej:

buraków (o 33,3%), kapusty (o 31,3%), ogórków (o 15%) i marchwi (o 13,2%). Tylko spożycie cebuli zarówno w mieście, jak i na wsi było na takim samym poziomie (5,16 kg na 1 osobę rocznie).

Spożycie soków warzywnych i owocowo-warzywnych w gospodarstwach domowych zlokalizowanych w mieście wynosiło 1,8 l na 1 osobę rocznie i było o 25% wyższe niż w gospodarstwach domowych zlokalizowanych na wsi.

Aneks 1. Produkcja wybranych owoców deserowych w UE-27ª według gatunków (tys. t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jabłka	9 595	13 333	11 585	11 834	12 400	12 470
Pomarańcze	6 206	6 515	6 102	6 386	6 588	6 294
Mandarynki	2 255	2 101	1 936	2 152	2 017	2 058
Gruszki	2 395	2 587	2 098	2 355	1 902	2 057
Brzoskwinie	2 906	2 640	2 764	2 501	2 160	2 292
Winogrona deserowe	1 692	1 788	1 747	1 745	1 723	1 664
Cytryny	1 419	1 638	1 453	1 702	1 627	1 600
Nektaryny	1 456	1 198	1 285	990	904	943
Śliwy	1 290	1 764	1 625	1 615	1 572	1 447
Truskawki	1 155	1 154	1 186	1 096	1 198	1 195
Wiśnie i czereśnie	733	983	873	828	843	944
Oliwki stołowe	879	901	701	826	942	627
Kiwi	960	939	935	952	860	956
Morele	791	709	771	571	510	650
Porzeczki	176	223	174	197	204	200
Migdały	371	466	475	560	505	372
Kasztany jadalne	266	296	309	324	311	297
Maliny	199	215	189	231	213	210
Orzechy laskowe	162	168	132	171	118	132
Orzechy włoskie	156	183	171	180	217	211
Grejfruty	115	103	103	112	115	111
Awokado	103	100	123	128	152	142
Figi	72	84	94	102	95	77
Borówka amerykańska	87	106	134	153	174	194

^a bez Wielkiej Brytanii

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu, pobrane 5 grudnia 2023 z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Aneks 2. Produkcja owoców deserowych w UE-27ª według państw (tys. t)

Kraje	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Austria	275	577	330	381	300	358
Belgia	454	660	640	616	665	648
Bułgaria	240	249	253	220	246	241
Chorwacja	112	176	154	147	126	129
Cypr	111	101	88	84	85	85
Czechy	126	189	130	143	141	162
Dania	40	52	43	58	48	59
Estonia	3	5	4	4	4	8
Finlandia	22	26	30	26	28	27
Francja	3 021	2 925	3 010	2 812	2 663	3 037
Grecja	4 034	3 946	3 377	3 508	3 022	3 418
Hiszpania	12 359	12 680	11 598	11 738	11 813	10 934
Holandia	659	776	764	737	709	712
Irlandia	29	26	26	26	23	25
Litwa	86	94	42	68	51	67
Luksemburg	1	3	2	2	1	2
Łotwa	11	17	15	20	14	16
Malta	4	4	3	2	2	2
Niemcy	847	1 561	1 330	1 352	1 301	1 384
Polska	3 160	5 078	3 938	4 532	5 063	5 372
Portugalia	1 214	1 125	1 329	1 173	1 413	1 183
Rumunia	1 076	1 852	1 511	1 611	1 724	1 419
Słowacja	39	53	43	35	37	38
Słowenia	25	105	69	82	29	65
Szwecja	41	49	41	49	51	50
Węgry	735	936	743	583	703	536
Włochy	9 476	9 372	9 351	9 690	9 022	8 967

^a bez Wielkiej Brytanii

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu, pobrane 5 grudnia 2023 z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Aneks 3. Produkcja wybranych warzyw w UE-27ª według gatunków (tys. t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pomidory	17 751	16 708	17 040	16 634	17 889	15 502
Cebula	6 345	5 435	6 550	6 644	7 081	6 249
Marchew	4 893	4 480	4 737	4 696	5 274	4 471
Kapusta biała	3 622	3 268	3 283	3 052	3 033	2 653
Arbuzy	3 204	3 192	3 010	2 897	3 147	2 567
Ogórki	2 245	2 291	2 381	2 529	2 541	2 453
Korniszony	420	411	372	316	312	284
Salata głowiasta	2 399	2 328	2 402	2 347	2 452	2 288
Papryka	2 710	2 656	2 844	2 933	3 200	3 141
Kalafiony i brokuły	2 279	2 237	2 157	2 193	2 129	1 981
Melony	1 795	1 791	1 723	1 742	1 809	1 636
Grzyby uprawne	1 050	1 053	1 069	1 157	1 234	1 088
Cukinie	1 511	1 536	1 552	1 633	1 697	1 610
Cykoria	1 117	1 487	1 286	1 323	1 327	1 252
Groch zielony	835	759	855	821	857	817
Fasola	1 121	1 054	975	1 033	1 085	1 014
Pory	796	682	725	707	762	702
Selery	283	278	286	275	344	330
Buraki ćwikłowe	835	768	806	773	815	751
Karczochy	664	667	635	609	628	618
Bakłażan	771	816	804	864	889	848
Szpinak	618	664	664	651	732	663
Endywia	384	390	373	390	354	308
Czosnek	396	399	399	407	470	402
Szparagi	328	328	316	305	316	299
Kapusta brukselska	169	160	175	170	200	175
Rzodkiewki	275	253	252	245	269	251
Dynia i tykwa	569	554	591	826	1 014	1 028

^a bez Wielkiej Brytanii

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu, pobrane 5 grudnia 2023 z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Aneks 4. Produkcja warzyw w UE-27ª według państw (tys. t)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Austria	598	563	611	645	675	674
Belgia	2 105	2 041	2 222	2 188	2 495	2 348
Bułgaria	555	575	551	455	488	452
Chorwacja	179	185	166	200	169	160
Cypr	84	83	78	77	79	77
Czechy	242	199	226	252	275	246
Dania	331	279	282	277	271	245
Estonia	36	39	58	53	44	38
Finlandia	267	265	293	296	283	288
Francja	5 549	5 654	5 552	5 512	6 173	5 925
Grecja	2 794	2 669	2 201	2 451	2 478	2 234
Hiszpania	15 040	14 534	15 439	14 827	15 927	13 869
Holandia	5 339	4 596	5 328	5 267	5 597	4 782
Irlandia	141	138	151	152	163	155
Litwa	176	196	218	209	228	247
Luksemburg	2	3	4	4	4	6
Łotwa	61	58	77	85	65	67
Malta	55	54	49	47	45	44
Niemcy	3 952	3 450	3 904	3 888	4 259	3 768
Polska	5 734	5 285	5 036	5 190	5 285	5 322
Portugalia	2 577	2 112	2 345	2 492	2 930	2 419
Rumunia	2 471	2 615	2 384	2 303	2 323	1 340
Słowacja	96	106	126	123	148	134
Słowenia	96	101	120	135	115	91
Szwecja	342	307	345	393	407	387
Węgry	1 657	1 520	1 493	1 424	1 398	1 253
Włochy	12 755	12 648	12 778	13 186	13 467	12 349

^a bez Wielkiej Brytanii

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie danych Eurostatu, pobrane 5 grudnia 2023 z <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Aneks 5. Polski eksport jabłek

Kraje	2020/21			2021/22			2022/23 ^a		
	ilość tys. t	wartość mln €	cena EUR/kg	ilość tys. t	wartość mln €	cena EUR/kg	ilość tys. t	wartość mln €	cena EUR/kg
UE-14	259,1	95,5	0,37	276,5	91,3	0,33	231,0	97,4	0,42
Niemcy	94,8	25,9	0,27	119,0	29,1	0,24	66,0	19,0	0,29
Hiszpania	23,9	12,6	0,53	13,5	6,4	0,48	34,7	18,7	0,54
Szwecja	18,2	9,5	0,52	20,3	9,5	0,47	26,5	14,3	0,54
Francja	27,4	8,6	0,31	38,3	12,9	0,34	24,7	11,0	0,45
Holandia	51,2	18,1	0,35	37,4	14,0	0,37	25,6	10,8	0,42
Finlandia	10,8	4,8	0,45	11,7	4,2	0,36	14,6	6,3	0,43
Austria	1,0	0,4	0,40	6,2	1,6	0,25	14,2	2,8	0,20
UE-13	157,7	75,7	0,48	186,3	76,0	0,41	239,9	96,9	0,40
Rumunia	59,3	29,5	0,50	61,7	26,8	0,44	74,6	34,4	0,46
Węgry	13,6	5,8	0,43	19,7	7,2	0,36	55,9	16,3	0,29
Litwa	14,8	6,3	0,43	19,5	6,8	0,35	27,5	8,7	0,32
Czechy	25,6	14,1	0,55	29,4	12,9	0,44	21,1	9,7	0,46
Łotwa	13,0	5,5	0,43	14,8	5,5	0,37	14,1	6,1	0,43
Słowacja	11,5	6,4	0,56	11,8	5,8	0,49	12,5	6,6	0,53
Bułgaria	5,8	2,1	0,36	9,0	3,4	0,38	10,6	5,1	0,48
Chorwacja	6,5	2,6	0,40	7,9	2,9	0,37	10,3	4,4	0,43
WNP	167,2	56,1	0,34	137,2	49,3	0,36	111,3	42,9	0,39
Kazachstan	47,2	16,7	0,35	57,8	19,2	0,33	57,5	21,7	0,38
Białoruś	116,0	37,8	0,33	63,2	21,7	0,34	38,8	14,0	0,36
Kirgistan	0,0	0,0	-	0,6	0,2	0,40	7,1	2,6	0,37
Uzbekistan	0,0	0,0	-	3,6	1,8	0,50	3,8	2,6	0,68
Rosja	0,8	0,5	0,58	10,4	5,7	0,54	2,7	1,5	0,56
Pozostałe	183,3	85,7	0,47	245,7	108,5	0,44	214,1	112,5	0,53
Egipt	105,1	48,0	0,46	153,9	63,4	0,41	78,2	32,1	0,41
Indie	6,1	3,5	0,58	15,5	8,9	0,57	34,2	19,9	0,58
Wielka Brytania	11,9	8,0	0,67	16,2	9,2	0,57	19,7	11,7	0,60
Mongolia	6,4	2,9	0,46	12,7	5,4	0,42	14,1	6,1	0,44
Arabia Saudyjska	1,6	1,2	0,73	3,5	2,4	0,69	9,8	7,9	0,80
ZEА	1,5	1,0	0,66	4,4	2,9	0,67	10,5	7,8	0,75
Jordania	19,2	9,6	0,50	13,0	6,2	0,47	8,1	4,4	0,54
Norwegia	5,0	3,0	0,60	4,7	2,7	0,56	7,0	4,4	0,63
Bośnia i Hercegowina	3,7	1,1	0,29	3,5	1,0	0,28	4,9	1,5	0,31
Serbia	6,8	2,3	0,34	4,5	1,7	0,38	5,0	1,7	0,34
Kolumbia	0,0	0,0	-	0,1	0,1	0,75	2,9	2,6	0,90
Ogółem	767,3	313,0	0,41	845,7	325,1	0,38	796,3	349,7	0,44

^a dane nieostateczne

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Aneks 6. Eksport mrożonych owoców i warzyw z Polski

Wyszczególnienie	2019/20		2020/21		2021/22		2022/23 ^a	
	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg
Mrożone owoce	331,7	1,42	353,0	1,42	361,9	1,92	325,2	2,09
Truskawki	95,0	1,62	77,4	1,50	83,3	1,59	62,5	1,96
Maliny	41,1	1,88	56,5	2,16	54,3	4,35	50,1	3,82
Porzeczki czarne	35,8	0,70	34,1	0,97	33,2	1,44	28,2	1,95
Porzeczki czerwone	17,7	0,83	19,6	0,68	22,0	0,69	20,7	0,83
Agrest	6,5	1,33	6,1	1,11	7,7	1,14	6,7	1,43
Jagody	13,3	2,52	15,6	2,71	15,1	3,28	14,6	3,21
Wiśnie	51,5	1,12	56,5	0,94	55,0	1,08	57,6	1,35
Pozostałe	70,8	1,43	87,2	1,31	91,3	1,61	84,8	1,90
Mrożone warzywa	432,1	0,69	414,2	0,66	432,0	0,71	437,3	0,97
Fasola	27,9	0,64	26,7	0,67	23,7	0,71	31,0	0,82
Groszek	31,0	0,72	31,6	0,75	33,8	0,80	43,7	0,94
Pozostałe warzywa strączkowe	0,5	1,01	1,0	0,88	0,3	1,20	1,0	1,10
Kukurydza	17,3	0,84	18,8	0,88	27,1	0,90	29,7	1,14
Szpinak	6,9	0,67	7,4	0,61	7,4	0,72	8,2	1,01
Pomidory	15,3	0,50	13,3	0,50	15,8	0,55	16,4	0,73
Pozostałe warzywa pojedyncze	280,0	0,64	260,5	0,57	277,2	0,65	266,2	0,95
Mieszanki	53,2	0,96	54,9	1,00	46,7	0,99	41,1	1,25

^a dane nieostateczne

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Aneks 7. Eksport mrożonych owoców z Polski

Wyszczególnienie	2019/20		2020/21		2021/22		2022/23 ^a	
	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg
Mrożone owoce	331,7	1,42	353,0	1,42	361,9	1,92	325,2	2,09
Niemcy	109,4	1,42	108,6	1,42	112,1	1,90	100,2	1,90
Holandia	33,2	1,47	32,1	1,54	36,7	1,88	31,2	2,27
Białoruś	42,8	0,49	49,7	0,43	28,7	0,58	27,7	0,94
Francja	22,0	1,90	24,2	1,91	27,9	2,40	24,7	2,58
Belgia	22,6	1,37	26,0	1,53	29,7	2,22	24,7	2,30
Wielka Brytania	15,9	1,72	18,1	1,86	18,7	2,38	15,6	2,77
Szwecja	15,1	1,97	13,4	1,99	16,4	2,35	13,3	2,44
Austria	7,7	1,45	10,1	1,33	11,2	1,57	8,6	2,04
Serbia	4,7	1,24	7,5	1,30	7,6	1,60	7,9	1,74
Dania	9,9	1,92	10,0	1,89	9,3	2,51	7,6	2,85
Norwegia	6,3	2,19	6,5	2,06	6,3	2,69	7,2	2,96
Włochy	3,6	1,48	3,9	1,52	4,1	2,04	6,0	2,13
Rosja	0,1	2,95	0,0	2,63	1,9	1,48	4,5	1,56
Czechy	3,9	1,51	4,5	1,54	4,3	1,78	3,8	2,03
Litwa	3,1	2,13	2,1	1,67	2,2	1,69	3,6	2,18

^a dane nieostateczne

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Aneks 8. Eksport zagęszczonego soku jabłkowego z Polski

Wyszczególnienie	2019/20		2020/21		2021/22		2022/23 ^a	
	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg
Ogółem	259,9	1,03	189,6	1,22	287,3	1,14	316,3	1,37
Niemcy	109,7	1,08	89,0	1,20	101,9	1,13	104,9	1,34
Wielka Brytania	48,5	0,93	28,0	1,22	37,5	1,14	37,4	1,38
Holandia	26,1	0,97	26,2	1,23	35,4	1,16	32,7	1,41
USA	14,6	1,07	2,3	1,01	23,8	1,09	30,0	1,65
Austria	8,1	1,10	9,5	1,20	28,4	1,10	27,4	1,17
Francja	10,6	1,06	6,5	1,23	13,8	1,18	18,4	1,47
Rosja	4,7	0,85	0,2	1,34	2,9	1,01	10,6	1,25
Hiszpania	2,7	1,04	2,6	1,23	6,2	1,22	6,9	1,51
Irlandia	3,4	0,90	2,5	1,10	5,9	1,14	6,2	1,39
Dania	5,6	1,07	3,9	1,31	3,6	1,19	6,1	1,22
Szwecja	5,0	1,19	3,8	1,36	4,6	1,23	5,3	1,37
Węgry	0,7	1,24	1,0	1,25	4,5	1,11	5,2	1,31
Czechy	1,0	1,09	0,8	1,34	1,3	1,11	4,2	0,72
Belgia	2,4	1,02	1,8	1,37	1,8	1,21	3,4	1,51

^a dane nieostateczne

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Aneks 9. Eksport mrożonych warzyw z Polski

Wyszczególnienie	2019/20		2020/21		2021/22		2022/23 ^a	
	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg	ilość tys. t	cena EUR/kg
Mrożone warzywa	432,1	0,69	414,2	0,66	432,0	0,71	437,3	0,97
Niemcy	108,5	0,62	99,4	0,60	105,9	0,64	103,3	0,88
Belgia	40,7	0,64	34,4	0,61	38,3	0,68	48,8	0,95
Wielka Brytania	35,9	0,62	41,3	0,52	50,3	0,64	42,2	0,95
Francja	38,4	0,64	36,1	0,62	36,6	0,68	38,2	0,95
Czechy	22,1	0,76	21,3	0,74	21,5	0,70	21,4	0,88
USA	17,7	0,65	22,5	0,65	18,7	0,74	18,6	0,91
Węgry	10,7	0,85	9,6	0,83	11,6	0,80	16,8	0,97
Rumunia	15,2	0,93	13,5	1,00	12,8	1,02	15,5	1,25
Włochy	8,3	0,64	8,8	0,61	11,5	0,67	12,3	0,94
Szwecja	7,3	0,70	9,9	0,70	9,7	0,74	11,1	1,10
Ukraina	9,1	0,84	10,4	0,87	12,0	0,92	10,9	1,08
Białoruś	32,3	0,59	24,0	0,57	15,5	0,64	8,0	0,95
Słowacja	6,8	0,85	6,9	0,86	9,1	0,89	7,5	1,31
Kanada	8,0	0,67	6,8	0,66	9,5	0,71	6,9	1,03
Holandia	9,4	0,74	9,0	0,63	7,3	0,65	6,7	0,95

^a dane nieostateczne

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Aneks 10. Rozdysponowanie krajowych zbiorów jabłek (tys. t)

Wyszczególnienie	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 prognoza
1. Zbiory (według GUS-u)	2441	4000	3081	3555	4067	4265	3890
2. Spożycie w gospodarstwach domowych	411	493	460	465	475	470	465
3. Eksport	719	1019	723	767	846	796	750
4. Przetwórstwo, w tym:	1205	3600	1770	1815	2920	3070	2600
sok zagęszczony	900	3150	1350	1365	2450	2600	2170
Razem zużycie (2 + 3 + 4)	2335	5112	2953	3047	4241	4336	3815

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u, MF i KUPS.

Aneks 11. Elementy bilansu owoców i warzyw (tys. t)

Wyszczególnienie	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 prognoza
OWOCE							
1. Zbiory (według GUS-u)	3151	5073	3938	4518	5060	5363	4922
2. Import	1738	1682	1683	1788	1744	1626	1610
3. Podaż (1 + 2)	4889	6755	5621	6306	6804	6989	6532
4. Spożycie w gospodarstwach domowych	1677	1690	1655	1700	1750	1700	1670
5. Przetwórstwo	2400	3300	2500	2650	3100	3250	3150
6. Eksport	970	1311	1054	1120	1169	1125	1060
Razem rozchody (4 + 5 + 6)	5047	6301	5209	5470	6019	6075	5880
WARZYWA							
1. Zbiory (według GUS-u)	5705	5271	5019	5155	5279	5443	5184
2. Import	592	722	823	752	876	909	875
3. Podaż (1 + 2)	6297	5993	5842	5907	6155	6352	6059
4. Spożycie w gospodarstwach domowych	1840	1740	1720	1750	1800	1750	1720
5. Przetwórstwo	2000	1900	1830	1900	1940	1970	1990
6. Eksport	478	495	473	460	559	604	515
Razem rozchody (4 + 5 + 6)	4318	4135	4023	4110	4299	4324	4225

Źródło: opracowanie IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u, MF i firm przetwórczych.

W serii **Analizy Rynkowe** w planie wydawniczym 2024 ukażą się następujące raporty:

Edycja wiosenna:

Rynek cukru

Rynek drobiu

Rynek mleka

Rynek owoców i warzyw

Rynek rzepaku

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Rynek zbóż

Edycja jesienna:

Rynek drobiu

Rynek mleka

Rynek owoców i warzyw

Rynek pasz

Rynek ryb

Rynek rzepaku

Rynek zbóż

Rynek ziemniaka

WARUNKI SPRZEDAŻY I PRENUMERATY

Pełna oferta wydawnicza dostępna na stronie: <http://ierigz.waw.pl/publikacje>

Cena 1 egzemplarza *Rynku owoców i warzyw* wynosi 150 zł (w tym 8% VAT).

Prenumerata roczna *Rynku owoców i warzyw* (2 numery w 2023 roku) wynosi 300 zł.

Rabat 20% dla wszystkich uczelni obowiązuje do końca 2023 roku.

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż pojedynczych analiz lub kompletu 10 tytułów można przesyłać:

- mailem na adres: dw@ierigz.waw.pl
- pocztą na adres:
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowy Instytut Badawczy,
Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- publikacje można również kupić w Dziale Wydawnictw IERiGŻ PIB, ul. Świętokrzyska 20,
wejście od ul. Szkolnej 2/4, parter, pok. 3,
sprzedaż od poniedziałku do piątku w godz. 9⁰⁰–15⁰⁰.

Istnieje możliwość zakupu archiwalnych numerów czasopism.

Kontakt:

Dział Wydawnictw IERiGŻ PIB, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa

tel. (22) 505 46 85, 505 45 26; e-mail: dw@ierigz.waw.pl

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

USŁUGI WYDAWNICZE I POLIGRAFICZNE

dostosowane
do Państwa potrzeb!

- Wykorzystujemy nowoczesne systemy **druku cyfrowego** dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.
- **Drukujemy:** wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki itp.
- Oferujemy szeroki wachlarz **usług introligatorskich:** bindowanie, szycie, uszlachetnianie, klejenie itp.
- Przeprowadzamy **korektę** oraz **redakcję** tekstów w języku polskim.
- Wykonujemy **skład publikacji**, wykorzystując profesjonalne oprogramowanie graficzne (Adobe InDesign, Illustrator, Photoshop).

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór odpowiedniej techniki wydruku, aby gotowy produkt w pełni spełniał Państwa oczekiwania.

Dział Wydawnictw
wejście od ul. Szkolnej 2/4
tel. (22) 505 45 26, 505 44 30
usługi wydawnicze: dw@ierigz.waw.pl
usługi poligraficzne: poligrafia@ierigz.waw.pl

Zapraszamy do współpracy!

CENA 150 ZŁ

ISSN 1231-2584

1 231 2580

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowy Instytut Badawczy,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa;
tel. (22) 505 45 18; e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl
<http://www.ierigz.waw.pl>